CEZMİ ERSÖZ

Hiçbir Şey Senden Eski Değil

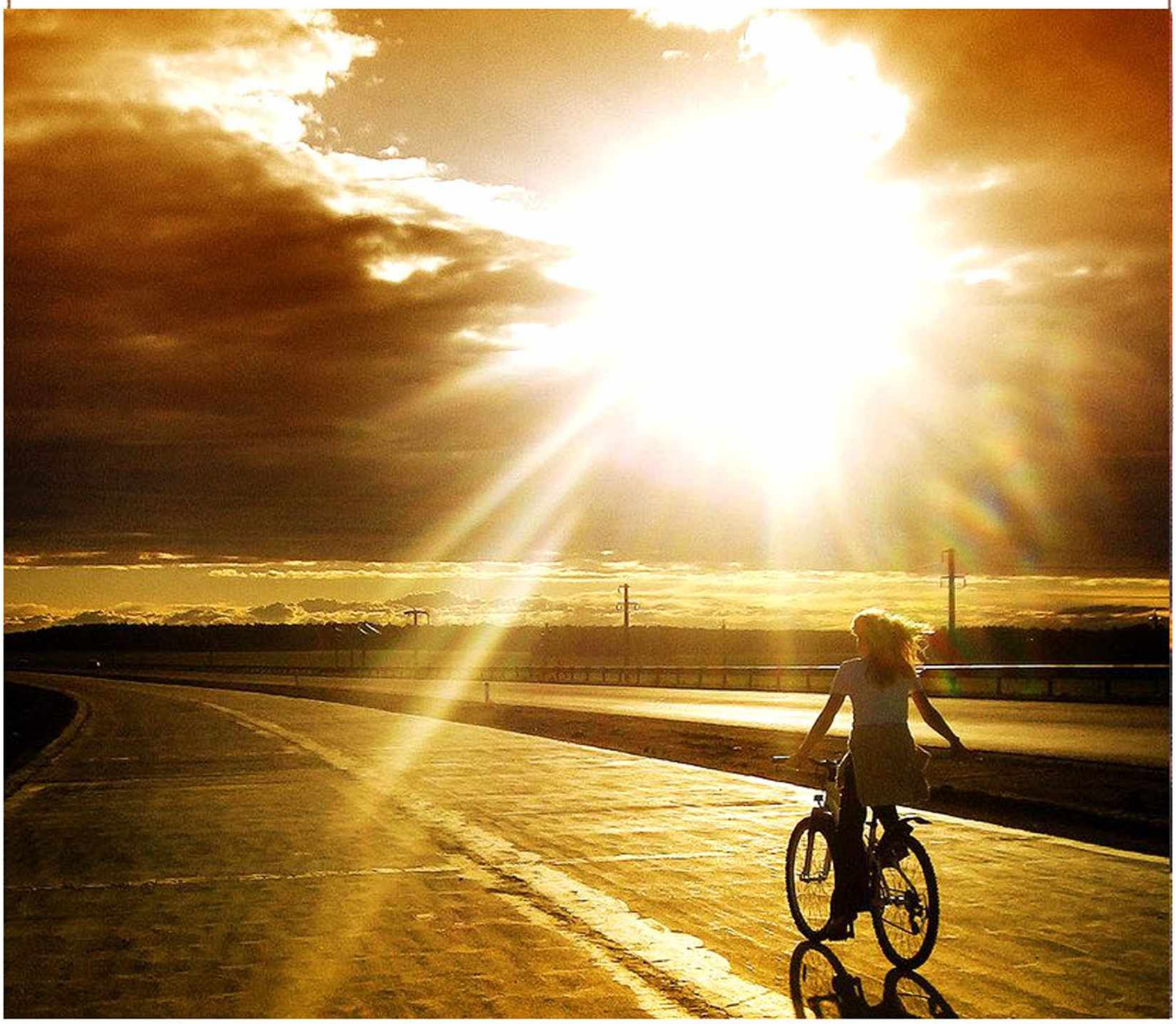

TEKİN

CEZMİ ERSÖZ
HİÇBİR ŞEY SENDEN ESKİ DEĞİL

Yazılar

© Tekin Yayınevi
TÜRKÇE YAYIN HAKLARI

Kapak Tasarımı
CEM YARKIN

Kapak Fotoğrafı
Sermin Sezer

Redaktör
KEMAL KUTU

1. Basım
(Tekin Yayınevi 1. Basım)
Mart 2006

Baskı ve Cilt
Brada Baskı Tesisleri
Tel: 0212 880 24 54

TEKİN YAYIN DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Ankara Cad. Konak Han, No: 43
Cağaloğlu - İstanbul
Tel: (0212) 527 69 69 - 512 59 84 Fax: (0212) 511 11 22
www.tekinyayinevi.com
E-posta: info@tekinyayinevi.com

ISBN: 9944-61-002-X

Cezmi Ersöz

HİÇBİR ŞEY SENDEN ESKİ DEĞİL

TEKİN

Cezmi Ersöz, 1959 yılında İstanbul'da doğdu. Kabataş Erkek Lisesi'ni bitirdi. Daha sonra İstanbul Siyasal Bilimler Fakültesi'nin Siyaset ve Kamu Yönetimi Bölümü'nden mezun oldu. Önceleri edebiyat dergilerinde şiirleri ve eleştirileri yayımlandı. *Cumhuriyet, Güneş, Özgür Gündem, Aydınlık* gibi günlük gazetelerde yazdı. Daha sonra haftalık *Deli* dergisinde yazmaya başladı. Halen, *Leman* dergisinde yazıyor. Kitapları: *"Kafka Market"* (Yazılar, 1991), *"Şehirden Bir Çocuk Sevdin Yine"* (Şiirler, 1993), *"Hayat Bir Emrin Var mı?"* (Deneme, 1993), *"Haritanın Yırtılan Yeri"* (Röportajlar / Yazılar, 1994), *"Ancak Bir Benzerim Öldürebilir Beni"* (Deneme, 1994), *"Son Yüzler"* (Röportajlar, 1994), *"Saçlarının Kardeş Kokusu"* (Deneme, 1995), *"Annelik Oyunu Bitti"* (Deneme, 1996), *"Yok Karşılığı Yüzünün"* (Yazılar / Şiirler, 1997), *"Kırk Yılda Bir Gibisin"* (Yazılar, 1997), *"Hayallerini Yak Evi Isıt"* (Yazılar / Şiirler, 1998), *"İçime Gir Ama Sigaranı Söndürme"* (Öykü, 1999), *"Bana Türkçe Bir Ekmek Ver"* (Öykü, 2000), *"Şizofren Aşka Mektup"* (Anlatı, 2001), *"Yine Seninle Geldi Hayat"* (Anlatı, 2002), *"Suçtur Umutsuzluğa Kapılmak"* (Anlatı, 2004), *"Ölürsem Beni Seninle Ararlar Şimdi"* (Deneme, 2004), *"Zarfını Ben Açardım Sana Yazdığım Mektupların"* (Mektup, 2005), *"Derinliğine Kimse Sevgili Olamadı"* (Yazılar / Şiirler, 2006).

Web sitesi: www.cezmiersoz.com

DİLİMDEKİ KESİK

Kutuplarda ayı avcıları buzların içinde jilet kadar keskin bir baltayı yerleştirir, keskin tarafın üzerine biraz kan sürerlermiş. Bunu bilmeyen ayı gelip kanı yalarken dili kesilirmiş. Ama kanın tadından dilinin acısını fark edemez, kendi kanını yalamaya başlarmış. Damarlarındaki kan tükenince, olduğu yere yığılırmış. Avcı da gelip derisini yüzermiş. Avcılar ayıları kurşunlarla vururlarsa, ayının postu delineceği ve çok para etmeyeceği için bu yolu denerlermiş.

Şimdi o kan tadını, kendi dilimde hisseder gibiyim. Ayı avını öğrenince anladım ki dilim yıllardır kesikmiş benim. Yıllardır, ben de kendi dilimden akan kanı emip duruyormuşum. Başlarda, gücümün tükendiğini, kan kaybettiğimi fark etmiyordum. Ama artık ediyorum. Kanım tükeniyor ne zamandır. Böyle giderse yere yığılmam ve birilerinin gelip derimi yüzmesi yakındır...

Yıllardır kendi kanımı emmekten, bu hayatta kabul gören her şeye meydan okuyacak cesareti bir türlü bulamadım kendimde. Oysa kurtuluşum, bu cesareti bulmamdan geçiyordu. Bu cesareti bulamadığım için çareyi kendi kanımı emmekte bulmuştum. Tükeneceğimi bile bile...

Dilimi kesen o keskin bıçağın ne olduğunu anlamaya

kalkışmadığım için, varoluşumun o arka bahçesine hep gözlerimi kapattım. Küçük bir inanç yeterdi yaşamam için. Yaşayabilmek ve ayakta kalabilmek için, ihtiyacım olan kendimi aldatma inancı... Bu küçük ve zavallı inanç, kendi kanımı emerken kendimi unutmama yeterdi. Böyle yaptım.

Hayatı o keskin bıçakta değil, okullarda bana öğretilenlerde arayıp bulmaya çalışmıştım. Kanım tükenmeye yüz tutunca anlamıştım, okullarda hayatı öğretmiyorlardı; aksine, okullarda hayatı olduğu gibi görmemem için gözlerimi bağlıyorlardı. Eğitim, başımı eğip dilimi o keskin bıçağın üzerine sürmemi öğretmişti bana. Gözlerim bağlıyken öğrendiğim şey, hep suçlu olduğum ve hiçbir zaman bu suçtan kurtulamayacağımdı. Gözümdeki bağı çıkarıp atmaya her kalktığımda, suçlu hissediyordum kendimi. Gözlerim bağlıyken yaşamanın ve bu suçtan kurtulmanın bedeli, alçaklığı ve ikiyüzlülüğü becerebilmekti. Aç kalmamak istiyorsam, ikiyüzlü ve alçak olmam gerekiyordu. Ve durmadan kendi kanımı emmem...

Bu yüzden beni kim mutsuz ediyorsa, kim gözlerimi bağlayıp usul usul kanımı emiyorsa, ona tapıyordum. Bildiklerimi unutturanlara... "Bak, sana doğruları öğretiyoruz, sarıl onlara ve geleceğe hazırlan!" diyorlardı bana. Gözlerimi bağlayanların doğrularına sarılıyordum ben de. Kendi kanımın kokusundan, bu doğruların içindeki hile ve ihtiras kokusunu duyamıyordum. Geleceğim diye sarıldığımın usul usul bir tükeniş, bir harcanma olduğunu fark edemiyordum. Ben kendi kanımı emerken, gözlerimi bağlayanlar da düşlerimi emiyorlardı. Bana ne sunarlarsa, ne gösterirlerse ona inanmakla ve bağlanmakla görevli sayıyordum kendimi. Bir zekâ tutulmasıydı yaşadığım, budala bir inanıştı. İşte zaman zaman kendime duyduğum hayranlığın

temelinde, bu zekâ tutulması, bu budala inanışlar vardı. Kendime hayran oldukça, kendi kanımı daha bir iştahla emiyordum.

Bazen gözlerimdeki bağlardan sıkılır, onu hafifçe ararlar, hayatın nasıl bir yer olduğuna ve varlıkların ardında nelerin saklı olduğuna bakardım. İşte o zaman, ne denli ikiyüzlü ve alçakça bir yaşam sürdürdüğüme bir kez daha tanık olurdum. İşte o zaman, hiçbir acımasız zenginin suratına cesurca tükürmediğimi ve gözlerimdeki bağı sonsuza dek atamadığım sürece, bunu hiçbir zaman yapamayacağımı anlardım. İşte o zaman, aklıma şairler, bilgeler, deliler, cesur nihilistler gelirdi; o soylu yoksullar... Gözlerim bağlı olmadığında gizli gizli okuduğum, Eski Yunan'da yaşamış ve kendi kanını emmemek için bir fıçıda yaşamayı göze alan, karnı acıkınca ise karnını sıvazlayıp, 'bakın ne güzel doydum' diyen ve onu ondan kopartacak her şeyle bağını kopartmış Diyojen gelirdi.

Bir gün zenginin biri Diyojen'i evine götürmüş, adamın evi çok lüks ve tertemizmiş. "Yerlere sakın tükürme, her yer çok temiz!" demiş, ev sahibi. Diyojen de kalkıp adamın yüzünün ortasına tükürmüş ve "Bu evdeki en pis yer, senin yüzün, o yüzden tükürdüm yüzüne," demiş.

Gözlerim bağlıyken, hep Diyojen'in bu sözünü düşünürdüm; kalbim çaresiz bir umutla çarpardı. Kalbim, uzağımda kalmış cesur çıkışlara, hep ertelediğim yolculuklara, 'bir yerim var bana çok yakın ama benden uzakta,' diyen o hasretime çarpardı. Diyojen gibi yaşamak isterdim ama okullarda bana ve benim gibilere, "Zengin olun, zengin olamazsanız, dilenci olacaksınız," diye öğretirlerdi. Zengin ve dilenci... Lüks içindeki ve asalak... Ortası yoktu sanki. Hayatı, düşleri, anlamları omuzlarında taşıyan yoktu. Diyo-

jenler, şairler, deliler, bilgeler, isyankârlar ve o soylu yoksulların yeri yoktu, bana sordukları bu toplum haritasında. Çünkü cesaret isterdi, şair, bilge, deli, isyankâr ve soylu bir yoksul olmak. Bu hayatın arka bahçesini, varlıkların ve görünenlerin ardındakileri görebilmek için, çok cesur ve çılgın olmam gerekiyordu. Gözlerimi bağlayarak, bana kabul ettirmek istedikleri her şeye koşulsuz meydan okumam gerekiyordu.

Kabul etmek ve boyun eğmek içinse, sadece sahte bir yaşam umudu, giderek karaktere dönüşen bir ikiyüzlülük ve bolca alçaklık, yeter de artardı bile. Bunlar da bende çokça vardı zaten. Kanımın tadını sevmeyi öğrenmiştim. Gözlerim bağlıyken daha huzurluydum. Gözlerim bağlıyken kendimi saf ve ahlaklı buluyordum. Gözlerim bağlıyken, çirkeften ve kötülükten uzak sanıyordum kendimi. İyiliklerim, dakik ve planlıydı. İyi olma günlerim vardı. Ahlaklı ve örnek insan olma haftalarım vardı. Beni mutsuz edenlere ve harcanmak için ellerine geleceğimi teslim ettiğim insanlara tapma mevsimlerim vardı.

Hiçliğin silahları gelip içimdeki boşluklardan vurmasın beni diye, daha uzun aralıklarla açıyordum gözlerimdeki bağları. Kalbime, benden çok uzaktaki ama bana çok yakın olan o yaralı ve o uyumsuz yanımı küçümsemeyi öğretiyordum durmadan. Kaçış günlerimi, yalan yere umutlandığım yılların içinde görünmez kılıyordum. Edindiğim en büyük tecrübe, kendimi aldatmada gösterdiğim o denenmiş, o büyük tecrübeydi. Kendimi aldatmamın bir sınırı yoktu. Çoğu kez yoksullardan yana gözükürdüm ama hiçbir şeyden korkmadığım kadar korkardım yoksulluktan. Yoksulluk bana, yaşamadan ölmeyi hatırlatırdı hep. Hatta o çamurlu kaldırımlar, karanlık sokaklar, izbe ve metruk evler, o hastalık taşıyan evler ölümden daha çok ürkütürdü beni.

Kendimi kendi gözümde aklayabilmek için ideolojilere bağlanırdım, kuramlara, öğretilere. Çıkar gözetmeyen duygular içindeyken bile bilirdim ki ne yapıyorsam, hep kendim için yapıyordum. Kendimi daha çok sevmek için... Kendime duyduğum hayranlığı biraz daha pekiştirmek, güce ve daha çok önemsenmeye duyduğum ihtiyacımı giderebilmek için. Oysa, kendi kanını emen ve emdikçe tükenen biri için, kendini sevmek ne kadar mümkün olabilirdi ki! Gözleri bağlı olduğu için hayatın arka bahçesini ve varlıkların görünmeyen yüzünü görmekten hep korkan biri, giderebilir miydi hayran olunmaya duyduğu o hastalıklı ihtiyacı? Güce ve önemsenmeye duyduğu açlık, daha derin ve daha onulmaz boşluklar açarak büyümez miydi insanın içinde? Gerçek yüzünü göstermeden sevilebilmek... Hayranlık ihtiyacı... Güce ve önemsenmeye duyulan saplantılı arzu... Bütün bunlar, kişinin kendisi toplumsal bir sahtekâr olmadan elde edilebilir miydi?

Ben ne istiyorsam, görüştüğüm, birlikte olduğum insanlar da onu istiyordu. Hepimiz sahtekâr olduğumuz için, birbirimize katlanıyorduk. Bir alışveriş dünyasıydı, kurduğumuz dünya. Ben onları önemsiyor, seviyor, hayranlık duyuyor gibi yapıyordum, onlar da aynısını bana yapıyorlardı. Birbirimizi seviyor gibi yapıyorduk. Yaşamıyorduk sanki. Söylediğimiz yalanlarla birbirimizi yaşatmaya çalışıyor, boşluklarımızı kapatmak için bir araya geliyor, bir araya geldikçe, daha sonra kapatma vaatleriyle birlikte boşluklarımızı daha da büyütüyorduk.

Boşluklarım büyüdükçe, güce ve önemsenmeye duyduğum ihtirasım daha da artardı. Bana dayatılan doğrular nasıl birer hileyse, içimde büyüyen ihtiraslar da kötülük yapma arzusu olarak belirirdi içimde. Şehirde böyle bir moda

yayılmıştı çünkü. Kötüler daha çok ilgi görüyordu. Kötüler daha çekici geliyordu insanlara. İyilik hep yedekteydi. Kötülük afişlere yazılıyordu. Birbirimizi önce zor duruma düşürecek, aldatacak, kırıp incitecek, sonra birbirimizde açtığımız yaraları sarmaya çalışacaktık. Nasıl birbirimizi seviyor gibi yapıyorsak, işte, yaralarımızı öyle sararmış gibi yapacaktık. Duruma göre, gücü gücüne yetene göre, bazen kurban, bazen cellat olacaktık. İlişkilerde bazen minnettar kalıyormuş gibi yapacaktık birbirimize ama hiç beklemedik anlarda birbirimize gerçekten acımasız despotlar gibi davranacaktık.

Bir araya geldiğimizde, sevgi, dostluk, fedakârlık gibi sözcükler uçuşup duracaktı aramızda. Bu sözcükleri kanı çekilene kadar birbirimize söylemekten hiç usanmayacaktık. Oysa gözlerimiz ne kadar bağlı olursa olsun, kendi kanımızı emmekten ne kadar zevk alırsak alalım, kalbimizin arkasındaki başka bir kalp, ruhumuzun arkasındaki bir başka ruh, birbirimizin arkasından söylenenlerin aslında ne kadar anlamsız olduğunu hatırlatacaktı bize.

Sevgi, dostluk, fedakârlık sözcükleri aramızda ne kadar uçuşursa uçuşsun, aslında nereye doğru yolculuk yaptığımızı, gözlerimizin hangi hedefe takılı kaldığını biliyorduk. Zenginliğin kalbine, lüksün içine... İşte bu yüzden hayranlık duyduklarımızın önünde köle, küçümsediklerimizin karşısında şeytan rolüyle çıkardık. Oysa ne köle olmayı başarabiliyorduk, ne de şeytan. Sadece birer köle taklidi, sadece birer şeytan taklidiydik. Sıradanlıktan kurtulabilmek için birbirimize yaptığımız kötülükler, hayatın bize yaptığı kötülükleri değiştirmeye yetmeyecek kadar aciz ve basitti. Birbirimize yaptığımız kötülükler, sadece önünde diz çöktüklerimizin işine yarıyordu. Birbirimize yaptığımız ve yap-

mayı düşündüğümüz kötülükler, biz o zavallı rollerimizin içinde kıvranıp dururken hayatın o büyük kötülüğünü çoğaltmaktan başka bir işe yaramıyordu oysa.

Hayatın o büyük kötülüğü çoğaldıkça, zengin olma umutlarımız giderek azalıyor; bu umut azaldıkça, gözlerimiz acı çekmeden dilenci olmanın yollarına çevriliyordu. Çünkü tarihin bütün kötü zamanlarını içine alarak çağların arasında gitgide kaybolan ülkemiz, sadece iki şekilde yaşamanın yollarını gösteriyordu bizlere: Ya lüks içinde yaşayacaktık ya da asalaklığı tercih edecek, sadaka alarak yaşayacaktık. Ve arada kalanları hep unutarak... Arada kalanları unutarak yaşamanın yolu ise, her geçen gün daha da yırtıcı olmanın yollarını öğrenmekten geçiyordu. Yırtıcı ama hiç fark edilmeyecekti... Yıkıcı ama kibarlıkla süslü, acımasız ama kültürle boyanmış ve gizlenmiş olacaktı. Birileri yok edilecekti ama bu yok ediliş hemen gözlerden kaçırılacaktı. Çatışmalar çıkacak, hayatlar söndürülecekti ama trafik aksamayacak, mahvedilen hayatların önüne hemen bir paravan çekilip "Hiçbir şey yok, herkes eğlencesine devam etsin!" denilecek ve hayat kaldığı yerden yine akmaya devam edecekti.

Kimse yaptığı kötülükten kendisini sorumlu tutmayacaktı. Caniler, geçmişte anneleri tarafından az sevildikleri için yaptıklarından dolayı sorumlu olmayacaktı. Zenginliği elde edebilmek için kendilerinden güçsüzleri hınçla ezip geçenler, çocukluklarında mağduriyet yaşadıkları için böyle davrandıkları söyleyip bağışlanacaklardı.

İsyankârlıkları, ancak düzenin bir parçası olduğunda hoş görülebilecekti. Kimsenin üzerinde kalmayacaktı kötülük. Şeytan dünyayı terk edip gidecekti. Ya afişlerde kalacaktı adı, ya da şehrin en kalabalık, ama insanların kendi-

sini en yalnız hissettiği meydanlarda sevimli bir palyaço gibi gezdirilecekti. Ölüm, bizden hep uzakta, ölüm, sadece çamurlu ve yoksul sokaklara yakışan iğrenç bir durum olarak hissedilecekti. Annemizin sütünden sonraki en helal şey olan ölüm, sadece başkalarının başına gelen kötü bir skandal sayılacaktı.

İyilik, kötülüğe eşdeğer olacaktı; hayat, ölüme... İnsanlar vatanlarını çok sevdiklerini söyleseler de onu her geçen gün biraz daha az tanıyacaklardı. Tıpkı kendilerini daha çok sevdiklerini sandıkça, kendilerinden nasıl biraz daha uzaklaşıyorlarsa, öyle yanlış, öyle eksik seveceklerdi vatanlarını.

Gözümdeki bağı kaldırıp hayata baktığım o kısacık anlarda görmüştüm işte bunları. Bir de uykusuz kaldığım gecelerde... Dilimdeki kesik en çok böyle zamanlarda acı verdi bana. Bu yüzden artık onu, bana çok uzak ama çok yakın kendimi geri çağırmak için kullanmalıyım. Bana ne kadar acırsa acısın, bugüne dek kabul ettirilmeye çalışılmış, her şeye meydan okuyabilmek için varolmalı o benim için.

Bu azalmış kanımla ne kadar uzağa gidebilirim ki? Ama artık başkaları değil, tüketeceksem ben tüketmeliyim onu. Başkalarına acı ve mutsuzluk vermediğim bir yer olmalı. Yıkıcı ve acımasız olmadığım... Varsın, kimse hatırlamasın beni. Artık gözlerimdeki bağa değil, kafamdaki karışıklığa tapmalıyım. Kendi kanıma değil, Diyojenlere, şairlere, bilgelere, delilere, o soylu yoksullara tapmalıyım.

Yalan söylediğimde, dilimdeki kesip hep sızlamalı. Lüks içinde yaşamak ya da sadaka almak için birilerine yalvardığımda, daha çok sızlamalı. Böyle anlarda bana hep ken-

disini hatırlatmalı. Beni, bilmeden yaşadığım bu ısmarlama hayatım değil, her şeye rağmen öğrendiklerim mahvetmeli. Avcılar yüzünden değil, gözümü bağlayanlar yüzünden değil, mahvolacaksam, kendi istediğim için mahvolmalıyım. Çünkü kendi kanımı emerken, hayatın arka bahçesinde, varlıkların ardında ne olmuşsa, biliyorum ki benim yüzümden oldu. Biliyorum artık, dünyadaki bütün yıkımlar, bütün katliamlar, dilimdeki bu kesik yüzünden oldu...

"Ölürsem Beni Seninle Ararlar Şimdi" adlı kitaptan

CEZMİ ERSÖZ

BIRAK BİRAZ DAHA UYUSUN İÇİNDEKİ YABANCI...

Şehirde gidecek bir yerin kalmamıştır artık. Sen sınırlarını aşmaya çalışırken, sınırlar seni kendi içine kapatmıştır. Her yer aynıdır. Hayal kırıklığının sesi bile... İçindeki yabancının sesini susturamıyorsundur, bir türlü. Çünkü hep ister o; hep korkar, hep yansır, yeni imkânlar için. Senin kanın başkalarının bencilliğini, başkalarının kanı senin bencilliğini çoğaltır durmadan.

İçindeki yabancıyı burada bırakıp uzakta bir yerde bir başkası olmak mümkün müdür acaba? Arzulamaktan ve sonra hep küçük düşmekten yorgun düşen bedeninde varolmaya çalışmak, acı vermeye başlamıştır artık. Şehrin gözlerinden yorgun düşmüş bedenini, masum ve dingin bir bedenle değiştirmek mümkün müdür? Oysa şehirde kimlikler ve bedenler birbirine karışmıştır. Her şey olmak isterken karanlık bir denizde, hiçbir şey olmuşsundur.

Sahi, artık kimler selam vermiyor sana? Kimler yollarda görmezlikten geliyor seni? Çoğalmak isterken, nasıl da azalıyorsun bir bir... Şimdi git evine, dön o ışıksız yalnızlığına ve düşün, kimi, ne zaman ve niye kırdığını. Sonra hırsını alama, saldır onlara, seni nasıl kırdıklarını, sana nasıl

kabalıklar, kötülükler yaptıklarını geçir bir bir aklından. Nafile, çözüm bulamazsın hiçbir soruna... Merkezinde değilsindir bu hayatın. Hem artık bir merkezi de kalmadı bu hayatın. Doğruyu bilen yok. Herkes savruluyor. Sen de savruluyorsun. Ömründe gerçek bir izi, anlamlı bir sesi olanları tutmaya çalışıyorsun. Olmuyor, tutamıyorsun... Belki onlar da seni tutmaya çalıştı; belki sen de onların elinden, gönlünden kaçıp gittin. Belki sen de onların sana en muhtaç oldukları bir anda, savrulup gittin.

Gece, uykunun arasında en çok bunlar takılıyor aklına. "Nereye gidiyorum?" diyorsun, "Nereye?.." Ben nereye, dostlarım, yakınlarım nereye? Yanlış nerede? Kim eksik, kim fazla? Zaman hızla tükeniyor oysa. Bir kez daha eksik kalan şeyleri konuşsak... Söylenmemiş şeyleri... Yalanları geri alsak... Bolca özür dilesek... Pişmanlık duysak... Sonra yeniden birbirimize eksiksiz sarılsak... Kimse onursuz kalmasa... Kimse yalnız, itilmiş ve kırgın kalmasa... Herkes hakkını alsa bu hayattan... Peki, neden ses vermiyor çekip giden? Neden kabalık edip inciten, bir kez olsun, "Gel konuşalım, gel seni incittiğimi düşünüyorum, gel sana sarılayım!" demiyor? Nedir bu, derin suskunluk? Nedir, onca gürültünün içindeki bu yaralayan sessizlik? Nedir, onca vaadin, onca umudun içindeki bu sonsuz unutuluş?

Sana mı kaldı, onca yarayı kapatmak? Onardığın her yara, seni içine çekiyor fark etmedin mi? Her yara, yaklaşan her umudu içine gömüyor. Kime sarılsan, seni binlerce insanın birlikte derinleştirdiği boşluğuna çekiyor.

Aklını sustur biraz. Deliliğe çevir kalbini. Her şeyi yeni baştan hatırlamak için, bildiğin bütün doğruları unut. Kendini korumak için, sana öğretilen her şeyi unut. Çıldırasıya unut! Hatta acı ver bedenine, kötü davran ona... Bütün bek-

lentilerinle alay et. Umutlarını, basit, kötü, komik bir uçurtma yap. Sokak çocukları bile alay etsin seninle. Rezil et kendini, ona buna. Herkes senin aleyhinde konuşsun. Adını, yerlerden, çöplerden, unutulmuş mezarlardan topla...

Kiraladığın evlerin birinde, daha önceki bir kiracı evin ortasına kendini asmış olsun mesela. Yapacaklarını unutup kendini asan o adamın yakınlarını ara. Hayatına o hiç tanımadığın, o hiç görmediğin adamın yarım kalmış, öfkeli ömründen yeniden başlamayı dene. Öyle suçlu, öyle boşluklarla dolu ki ömrün, bu suçu dindirebilmek, bu boşluğu kapatabilmek için, en dipteki, en umutsuz kimse onun gözlerine bak ve onun gözlerinde temize çek hayatını.

Temize çekilmezse hayatın, bil ki şehir seni sonsuza dek yenmiştir. Sen sınırlarını aşmaya çalışırken, sınırlar üstüne kapanmıştır. Bunu hissettiğin an, onca kalabalığın, onca sesin ve vaadin arasından o ıssız kalbine doğru koş. Beceriksiz, yetersiz ve dilsiz kalbine... Seni kim çok sevmişse, ona... Seni kim böylesine sevgisiz, böylesine umutsuz bırakmışsa, ona...

Çok mu umutsuz kalbin? Çok mu sessiz, çok mu yabancı? Sana hep yenilgilerini mi hatırlatıyor? Sana hep yanıtı olmayan sorular mı soruyor? O zaman tatile çık! Çok istiyorsan, onu, o içindeki yabancıyı burada bırak ve tatile çık... Onu gittiğin yerde hiç anmayacağına söz ver. O yanıtı verilmeyen sorularını oradayken hiç sormayacağına söz ver. Evet, ağırlaştın burada, durmadan dibe çöküyorsun. Burada hiçbir sorunun yanıtını bulamıyorsun. Gittiğin yerin buradakinden farklı olduğunu düşünüyorsun. "Her şey yepyenidir, orada," diyorsun. Belki bambaşka bir kimlik, belki dingin ve masum bir beden bulursun kendine orada, belli mi olur?

Öyleyse sustur onu ve unut burayı. Sustur ve artık seni yaralamasına izin verme. Hem gittiğin yerde yaralarını sarar doğa, kalbini avutur şehirden uzak yaşayan insanlar. Yıllardır hazla ürpermiyorsun. Belki bir bakışla hatırlarsın, yeniden ürpermeyi. Gittiğin yerde, anlar seni doğanın içindeki kirlenmiş insanlar. Orada, hiç çaba harcamadan yaralarını sarar, yeniden doğarsın.

Burada kalplerini derinden etkilediğini sandığın insanlar seni bir daha hiç aramadıysa, bu kendi yanılgılarıdır; orada koylar nasıl bakirse, ay ışığı ne denli berraksa, insanların kalpleri de öyle bakir, öyle berraktır diyorsan, git o zaman, bir an önce oralara git...

Oysa gider gitmez anlarsın, ömrün senden önce gitmiştir oraya. İçindeki yabancı, senden önce... Ve bu seni sınırlayan şehir, senden önce gitmiştir oraya. Sen yanıtsız sorularından kaçarken, o sorular ilk haliyle seni bekler. Kalındır urganları ömrünün; sen kendini unutamazsan, o seni daha acımasız, o seni daha umutsuz bekler. Burada, yaşadığın ve direndiğin şehirde ertelediğin her soru, gizlediğin her resim, daha derin bir yara, daha çözümsüz bir soru olarak karşına çıkar orada.

Gittiğin her yerin bir zamanı vardır. Bakir koylar belli bir zamanda terk edilir. Ay ışığı berrak değil, parayladır. Tatil kendinden kaçış değil; her saati borcuna yazılır. Âşık olduğun kız, gündüzleri durmadan kolye yapmak zorundadır. Birlikte içtiğiniz her akşamdan sonra ertesi gün biraz daha fazla çalışması demektir. Bütün bağlardan, sınırlanmışlıklardan kurtulduğunu sandığın, artık yırttı, dediğin arkadaşın, oradaki esnafa tepeden tırnağa borçlu ve durmadan açık veren birisidir. Seni oraya beklerken, o orayı çoktan tüketmiş birisidir...

Tatil yeri tıpkı terk ettiğin şehir gibidir. Kurtulmak ve umut etmek için uzandığın ellerin, hep bir başka imkânsızlığa, bir başka umutsuzluğa çarpar. Hesapsızlığa gitmişsindir oysa. Sınırsızlığa... Oysa kime sarılsan, sınırlıdır parası, sınırlıdır umudu. Bir geceliktir çılgınlığı... Uzak adalara bakılıp iç çekilir, garson hesabı getirdiğinde birden herkes suskunlaşır. Gelecek kış düşünülür, o kışta yaşanacak sefil kaçışlar, zavallı saklanmalar düşünülür.

Çünkü aşk demek, parasal özgürlük demektir artık. İnsanın aşkta uçabilmesi için, geride birikmiş para ve çokça ödenmemiş hesap bırakması gereklidir. Artık aşkta biraz olsun uçabilmek için, insanın geride utançtan başını öne eğerek yaşadığı sefil geçen bir yaz biriktirmesi gereklidir.

Önceleri yitirdiğin her şey oradadır sanırsın. Çocukların ve köpeklerin saflığına kanarsın. Orada ne görsen, kime dokunsan, alıp geriye getireceğini sanırsın. Oradan getirdiğin her şeyin, yaşadığın şehri biraz daha yaşanılır kılacağını düşünürsün. Ve bunları düşünürken, saatlerce öpüp kokladığın bir bebek ya da kimsesiz bir sokak köpeği ansızın sana benzer. Tatilde, o her şeye uzak sandığın yerde, kurtulmak için sarıldığın her şey bir türlü unutamadığın şehrine benzer. Kendinden kurtulmak için sarıldığın her şey, o bir türlü unutamadığın yabancı, kendine benzer.

Burada kendini kimseye anlatamamışsan, orada da kimseye anlatamazsın. Sadece boşluğa akar sevgin, boşluğa akar yetim sevincin... Doğa kutsaldır; seni, o boşluğa akan sevincini görmesi için ona bakarsın. Bir andır sadece, muhteşemdir ama bir göz kırpması kadar bir andır. Sonra o da uzaklaşır, o da soyutlar kendini sana, o da imkânsızlaşır; tıpkı o çok sevdiğin dostların gibi, tıpkı elini uzattığın şehir gibi, tıpkı bin bir soruyla, dibe batan kutsal ömrün gibi; o da

uzaklaşır... Şehirde de, kaçtığın doğada da her şey hep bir andır. Görünür ve kaybolur. Vardır, bilirsin, o yüzden terk edemezsin; o yüzden aşağılanmayı ve karşılıksız umudu sineye çekersin. Ölmek ayıptır, yaşamak ondan da ayıp...

Bir an için kendini unutup insanları gözlemeye başlarsın. Barlar sokağında herkes kendince bir kaçış yaşıyordur. Sonra kıyıya pahalı tekneler yanaşır. Otogara, yeni giren otobüsler yeni yolcular bırakır. Herkes bir şeye açtır. Kendisinde olmayan, bir kış boyu özlemini çektiği şeye... Herkes en cüretkâr giysileri giyip en kimsesiz yüzünü takınır ve kent merkezine inmeye başlar. Onları bu gidişten kimse durduramaz. Herkes kendisini, bütün doğrularını unutup merkeze inmeye çalışır. Herkes orada kendisini en iyi, en güzel, en kusursuz hissedeceğini sanır. Sanki merkezde ebedi ve şifa veren bir ateş yanmaktadır da o ateşe sürünen herkes yalan ve eksik hayatını doğrulayıp temize çekecektir. Ve herkes o ateşi bir başkasında arar. Kıyıdakiler lokantada yemek yiyenleri, lokantadakiler arabalarıyla geçenleri, arabadakiler yolda piyasa yapanları, yolda piyasa yapanlar gece kulübündekileri gözler, zehirli bir arzuyla. En mutlu kimdir, kimdir en büyük hazzı alan? En çekici, en güzel, en zengin kimdir? Bu sorular bir türlü bitmez... Bu zehirli arzu usulca derin bir hasete bırakır yerini. Başkalarını küçük düşürmek için dışarı çıkanlar, her an küçük düşmeye hazırdır. Merkezdeki ateşe koşanların kalpleri, yetersizliğin ve geç kalmışlığın o kirli hüznüyle bir anda soğumaya başlar. Bu küçük düşmeler, bu soğuyan kalpler, yüzlere küstah ve uzak bir bakış gibi gelip yerleşir. Herkes birbirini çılgınca merak etse de, kimse kimseyi umursamıyormuş gibi yapar.

Ve farkında olmadan sen de kapılırsın bu akışa, bu so-

ğumaya; kendini unutup başkalarını seyrederken içindeki hüznü kimsesiz bırakırsın. Bu yüzden gitgide basitleştiğini, ruhunun gerilediğini düşünürsün. Ve bir süre sonra hoşuna gider bu basitleşme, bu herkes gibi olmak. Ruhunu dinlendirmek için, hüznünün üzerine kirli bir unutuş örtüsü örtersin...

Ve sonra herkesin oynadığı oyuna sen de katılırsın. Mutlu görünme oyunudur bu. Her şey harikadır burada. İnsanlar çok keyiflidir. Doğa muhteşemdir. Eğlenceler çılgıncadır. Sanki biraz çaba harcasan, kendinden, içindeki yabancıdan kurtulman an meselesidir. Yüzünü mutlu görünme oyununa göre ayarlarsın. Baktığın, dokunduğun, kokladığın her şeyden çok farklı bir tat alıyormuş gibi olmalıdır yüzün. Şaşarsın yüz kaslarının bu kadar çabuk değiştiğine...

Ama zaman geçtikçe yüz kasların yorulur. İçindeki acıyı saklayamaz olur. Hayır, insanlar çok da keyifli değildir, burada. Eğlenceler aptalcadır ve boşluk doldurma çabasıdır. Doğa, herkesi içine öyle kolay kolay almaz. Mutlu görünme oyunu çok yorucudur. Hüznün üzerindeki o kirli örtüyü, gizli bir utançla kaldırırsın. Bu örtüyü kaldırır kaldırmaz, geçmiş, unutmak istediğin her şeyle birlikte gelir. Hüznünle birlikte içindeki yabancı da uyanır. Böyle görünmek istemezsin kimseye. Bu acını yansıtan yüzünle görünmek istemezsin kimseye. Hem, mutlu görünmek böyle yerlerde zorunludur. Bu zorunluluğa uymayanlar, mutlu görünenler tarafından küçümsenip, dışlanır.

Sen de bakir koylara kaçarsın. Acınla ve yitirdiklerinle kimse arana girmesin diye, doğanın kollarına sığınırsın. Ama ne yapsan nafiledir. Sığındığın koylara yanaşan teknelerden, kaçtığın şehrin şarkıları hoyratça saldırır sana. O duymak istemediğin sesler, o bayağı gürültüler, saklandı-

ğın ay ışığı gecelerinde bile bulur seni. Şehrin insanı o zehirli arzusuyla doğanın en gizli, en mahrem yerlerini bile keşfetmiştir. Geriye bir tek aşk kalmıştır. Onu bu zehirli arzulardan, güç ve zenginlikle büyülenmiş hayranlıklardan ne kadar kurtarabilmişsen, o kadar kalmıştır. Gündüzleri kolye yapan sevgilinle, bir pansiyon odasına kapanırsın. Sevgilinin kollarından başka sığınılacak bir yer kalmamıştır sanki. Kendini ait hissettiğin tek ülkendir, artık onun bedeni.

Her orgazm, küçük bir ölümdür oysa. Büyük ölümü her erteleyişinde, bu küçük ölümlere sığınırsın. Ve bu küçük ölümleri birbirine ekleyerek yaşamak istersin artık. Hatırlanmamak ve hep unutabilmek için. Ama başaramazsın... Derin sarsıntılarla o küçük ölümü yaşarken, biraz önce odanıza şişe suyu getiren kominin o buruk, o yaslı yüzü gelir aklına. Böyle bir anda bu yüz neden giriyor aklıma, diye kızarsın kendine, hayıflanırsın. Ama kaçamazsın o yüzlerden. Ve unutamazsın suçlu olduğunu. Küçük ölümlerin bile unutturamaz sana, aslında hep şehirde kaldığını. Şehirde nasılsa sevişmelerin, burada da öyledir.

Buraya peşinden getirdiğin şehirde açlık vardır, yoksulluk vardır. Onca yoksulluk varken, sen de aynı acı ve kırık seslerle boşalırsın. Küçük küçük ölerek kaçamazsın suçlarından.

Bu yüzden gittiğin her yer, kirli bir hüzün, her yer eksik bir ölüm olur. Gittiğin her yer, o yaban, o uyumsuz, o durmadan kanayan kendin olur. Gittiğin her yer, kendinden kaçan ama neyin hasretini çektiğini bilmeyen o yabancı kendin olur. Gittiğin her yer, gördüğü her şeye özenen, gördüklerine özendiği her anda yine o eksik, o yaralı kendini özleyen, gördüğü her şeyde yine de o asıl kendini özleyen, geldiği yeri özleyen, o yaralı kalbin olur.

CEZMİ ERSÖZ

Ne yaşarsan yaşa, içinde o yaralı kalbin olmuyorsa, kendini yaşamamış sayarsın. Yaşadığın neyse ve içinde hep o yaralı kalbin varsa, bu yüzden hep geri dönmeyi özlüyorsan, sen benimsin demektir. Ve daha yaşacağımız çok şey var demektir. Sen beni tanıyorsan ben de seni tanıyorum demektir.

Sonra bir otobüse binersin. Otobüs seni kaçtığın şehrine geri götürsün diye... Kuzu kuzu binersin o otobüse... Otobüsün basamakları, terk ettiğin tatil kentinin en ücra köylerindeki yollara benzer. Ayağında sandaletler vardır. Sanki, yere basıyor gibisindir. Sanki, kral mezarlarına... Sanki, kutsal yollara... Ayakların, geri çeker sanki seni... Beynin ise başka yere... Sandaletli ayakların, seni geri çeker, beynin geldiğin şehre.

Sonra bindiğin otobüs, gecenin bir saatinde mola verir. Otobüsün mola verdiği yerin hemen yakınında, sislere gömülmüş bir orman vardır. Bir an ormana doğru koşmak, içinde kaybolmak istersin. Ama yapamazsın... Otobüs yolcularını geri toplarken, sislere gömülmüş ormanda kalır düşlerin. Bir an kalbin çok acır. Bundan böyle hayatındaki her şeyin aynı olacağını düşünürsün. Kaçtığın ve yine geri döndüğün yollarda düşlerini bıraka bıraka yaşayacağını...

Çünkü nereye gidersen git, elbet bir gün dönersin. Gittiğin yerde seni kimse tanıyamaz; döndüğün yerde de ya eksik sevilmişsindir ya da yanlış... Bırak, biraz daha uyusun içindeki yabancı. Şehre daha çok var. Bırak biraz daha uyusun.

"Ölürsem Beni Seninle Ararlar Şimdi" adlı kitaptan

AYRI ODALAR

"Anne beni onayla ve daha çok sev!" dersiniz. "Baba, beni önemse ve hep yanımda ol!" dersiniz. "Bakın size yazdığım bir şeyi okuyacağım, can kulağıyla dinleyin; Okulda çok büyük bir başarı kazandım, bunun benim için ne kadar önemli olduğunu, ne olur, anlayın!" dersiniz. İlgileri hiç eksilmesin, hep artarak sürsün isterseniz. Ama bir türlü istediğiniz olmaz. Onaylarmış görünürler ama sadece görünürler... Sevmiş gibi yaparlar ama bilirsiniz ki sevgileri istediğiniz kadar değildir. Önce yüceltir, önemser gibi görünürler ama hiç beklemediğiniz bir anda da küçümserler sizi. Hem de kalbinizin en savunmasız bir anında...

Yazdığınızı okurken ilgiliymiş gibi yapmaya çalışsalar da ilgisiz bakışlarla dinledikleri gözlerinizden kaçmaz. O sırada akıllarından, günlük, sıradan meseleler geçer. Kazandığınız başarının onlar için gerçek bir anlamı olmadığını, o kayıtsız bakışlarından anlarsınız. Önce öperler ama hiç ummadığınız bir anda öptükleri yerden kanatırlar sizi. Sonra yine kanattıkları yerleri öpmeye çalışırlar, acısı geçsin diye.

Sizi en çok, sevdikleriniz yaralar. Hem de en derinden... Bu sızı hiç gitmez içinizden. Aradan yıllar geçmiş olsa bile,

sanki birkaç saat önce olmuş gibidir. Hiç ama hiç unutamazsınız, silip atamazsınız içinizdeki o sızıyı. İşte, asıl benliğiniz budur...

Hayatınızın geri kalan yıllarında, sizi hiç beklemediğiniz bir anda ortaya çıkıp olmadık yerlere sürükleyebilecektir. Zamanını kollamaktadır, içten içe bunu çok iyi bilirsiniz ama onu unutmaya çalışırsınız. Bütün derdiniz, onu gizleyip susturmaktır aslında. Kimseye göstermemektir. En derinlere iletirsiniz onu. Bu sızıyı en ürkütücü sırrınız gibi saklarsınız, size en yakın olan insanlardan bile. Çünkü bilirsiniz ki o sızı bir kez uyandı mı ne yapsanız onu dindiremeyeceksinizdir. Bir kere kendisini hatırlattığı zaman, ne zaman dineceğini asla bilemeyeceksinizdir, unutmak isteseniz de içten içe bilirsiniz bunu.

Bilirsiniz ki bu sızı ortaya çıkar çıkmaz körleşecek, bildiğiniz her şeyi unutacak, savunduğunuz her değerin anlamını yitirecek, o güne dek kazandığınızı sandıklarınızın bir hiçten ibaret olduğunu göreceksinizdir. Ömrünüz sandığınız şey elinizden kaçacak, asıl yazgınız ortaya çıkacaktır. Yazgınız, işte o en derinlerde sakladığınız yaralı ve sızılarla dolu benliğinizdir. En yasak bölgenizdir. Onu en alta gizlemek için birçok benlik edinirsiniz. Bu benlikleri hayranlıklarla, ilgilerle, başarılarla, kazandığınız imgelerle süsleyip gösterişli hale getirirsiniz ki sizi tanıyan, en altta yatanı görmesin, hep onlarla ilgilensin, onları gerçek sansın, onlara hayran olup bağlansın...

İlişkiler yaşarsınız, beraberlikleriniz olur. Kimseye ama kimseye yeterince güvenmez, onu, yani o altta yatan yaralı benliğinizi elinizden geldiğince saklamaya çalışırsınız. Yaşadıklarınıza, ilişkilerinize karıştırmazsanız onu. Ne yaparsanız, ne söylerseniz, onsuz yaşar, onu hiç hesaba kat-

madan söylersiniz. Ondan habersizmiş gibi yaparsınız. İyisinizdir böyle, çok da yara almadan sürükleyip götürürsünüz hayatınızı. Her ilişki bir diğerini besler. İlişkilerde çoğu kez hayranlıkla seyrettiğiniz yüzünüzde o sızı yoktur. Kaybetmemiş, kazanmışsınızdır. Hiç söylemediğiniz güzel ve anlamlı sözleri hayatınıza yeni girecek insana saklarken aynanızdaki yüzünüz bir bütündür. Ya da siz öyle görürsünüz...

Sonra hiç ummadığınız anda biri çıkar karşınıza... Ona da diğerlerine yaptığınız gibi yaparsınız: Süsleyip gösterişli hale getirdiğiniz benliklerinizle yaşamaya başlarsınız onunla. Çünkü daha önce kimselere güvenmediğiniz gibi, ona da tam anlamıyla güvenemezsiniz. Başlarda güzeldir onun aynasında gördüğünüz yüzünüz. Bütündür... Eski ilişkinizden sakladığınız güzel ve anlamlı sözlerin onu etkilediğini hissettikçe, daha da aydınlanır aynasındaki resminiz. Ona, çocukların arkadaşlarına yeni aldıkları oyuncaklarını gösterir gibi, o süslü ve daha önce başkaları tarafından hep onaylanmış benliklerinizi gösterip durursunuz.

Her şey yolunda gidiyor gibi görünürken bir gün sizi artık eskisi gibi onaylamadığını, söylediklerinizi hayranlıkla dinlemediğini anlamaya başlarsınız. Hatta zaman zaman başlardaki onayının gizli bir onaysızlığa, hayranlığının sinsi bir küçümsemeye dönüştüğünü fark etmeye başlarsınız. Birçok insanı etkilediğini sandığınız oyuncaklarınızın, onu etkilemediğini hissedersiniz. Onu büyülemek için söylediğiniz sözlerin, sanki bir duvara çarpıp yine size geri döndüğünü ve her geri döndüğünde kanı çekilmiş kuşlar gibi içinizdeki o çok gizli boşluğa birer birer düştüğünü görürsünüz. Tuhaf bir ürküntüyle sarsılır, ayaklarınızın altındaki zeminin usulca kaydığını anlarsınız. Aynasındaki fotoğrafı-

nız çoktan gölgelenmeye başlamıştır. Sanki, sizi sizden iyi bilen ama sizin çok da tanımadığınız birisinin, çocukluğunuzun arka bahçesinde, yeni alınmış ve o çok sevdiğiniz oyuncaklarınızı teker teker yaktığını görürsünüz. Oyuncaklarınızdan çıkan yanık kokusu, çok eski ve hiç unutulmayan bir felaketin yaklaştığını hissettirir. Bu yaklaşan felaket hissi, yangının arka bahçenize doğru ilerlediğini hatırlatır size. Artık aynasındaki yüzünüze bu yanık kokusu eşlik etmeye başlamıştır. Yüzünüz eskisi gibi tanıdık gelmemeye başlamıştır. Bir an önce buradan bir çıkış aramak ve bu ilişkiyi sonlandırmak istersiniz. Bir şey tutar sizi... Basiretiniz bağlanır. Giderayak yüzünüzü onun aynasında bir kez daha güzel, aydınlık ve bütün olarak görüp öyle çıkıp gitmek istersiniz bir başka aynaya. Yangın arka bahçeye sıçramadan, ona güzel ve hep hayranlıkla anımsayacağı bir son hazırlamak istersiniz. Ve artık tek derdiniz, onu bu güzel sona ikna etmekten başka bir şey değildir. Ama hazırladığınız hiçbir veda şöleni onu etkilemez. Yangın içerilere, derinlere doğru hızla ilerlemeye başlamıştır. Artık ona gösterebileceğiniz hiçbir yeni oyuncağınız kalmamıştır. Her veda şöleni, bir öncekinden daha gösterişsiz, bir öncekinden daha yoksul ve acınası olmuştur. Savunmalarınız birer birer onun gözünde anlamını yitirmiştir. Her şeyi öylece bırakıp gitmek isteseniz, "Bırak beni artık, gitmek istiyorum!" deseniz de bu ondan çok size inandırıcı gelmez. Ayrılıp gitmeye önce kendinizi ikna edemez olmuşsunuzdur. "Beni bırak, bitsin artık bu ilişki!" deseniz de, bu sözler ona çarpıp, "Beni böyle bırakma, beni onaylamadan, bana hayran olmadan, beni sevmeden bırakma!" olarak yine size geri döner...

Bu artık kendinizi onun gözüyle görmeye başladığınızı

gösterir ki kaçıp kurtulmanız için artık çok geçtir. Yıllardır herkesten sakladığınız o yaralı benliğiniz saklandığı yerden, artık birer külden ibaret olan benliklerinizin yanık kokuları arasından en üste çıkmıştır. Kaderinizin ipleri elinizden kaçmış, yazgınızla savunmasız bir şekilde karşı karşıya kalmışsınızdır. Aynasındaki yüzünüz paramparçadır. Artık o aynadaki yüzünüze, o çok eski sızılar olmadan bakamaz olmuşsunuzdur. O çok eski sızılar, sanki birkaç saat önce girmiş gibidir içinize. Sanki unuttuğunuzu sandığınız o çok eski zamanlarda değil de henüz şimdi yaralanmış gibisinizdir. Sanki hayata başladığınız yere, sizi geri çağırmıştır o sızılar. O noktaya nasıl geldiğinizi anlamadan, karşınızdaki insandan tıpkı o yaralı çocukluğunuzdaki özleminiz gibi, sizi sonuna dek anlayıp benimsemesini beklersiniz.

"Anne beni onayla ve daha çok sev!" der gibi... "Baba beni önemse ve hep yanımda ol!" der gibi yaparsınız ne yapsanız. Ama ne deseniz, ne yapsanız, hep eksik kalırsınız onun gözünde. Hep yetersiz... İşte bu yüzden sizi bir gün bırakıp gidecektir. Asıl bu korkunun altında yatar, bir zamanlar onca korktuğunuz ölüm. Bu korkuyu yaşamamak için, defalarca kendinizi yok etmek geçer aklınızdan. Ama tek bir şey yüzünden kıyamazsınız kendinize, tek bir şey: Onu bir daha göremeyecek olmak korkusu... Bu korku yüzünden her sızıya katlanırsınız, her acıya, her ayrılık endişesine...

O da tıpkı anneniz gibi yapar, babanız gibi davranır. Onaylamış gibi görünür ama istediğiniz gibi onaylamaz. Seviyor gibi yapar ama bu beklediğiniz o sevgi değildir. Önce yüceltir ama hiç beklemediğiniz bir anda küçümsemeye başlar. Hem de kalbinizin en savunmasız anında...

Söylediğiniz ya da yazdığınız bir şeyi ilgiliymiş gibi dinler ama içten içe ilgisizliğini hissedersiniz. Bir başarınızı anlatırken anlarsınız ki, o sırada aklından günlük, sıradan sorunlar geçmektedir. Önce öper ama hiç ummadığınız bir anda öptüğü yerden sizi kanatmaya başlar. Sonra kanattığı yerleri yeniden öpmeye çalışır, acınızı dindirmek için... İşte öyle anlarda, ona hiç olmadığı kadar bağlanırsınız. Böyle anlarda, sızı hiç beklemediğiniz zamanlarda kanattığı için bile ona minnet duymaya başlarsınız. Ne yaparsa yapsın, ne dersen desin, ne kadar incitirse incitsin ama sonra gelip kanattığı yerleri öpsün, yeter ki neden olduğu acımı dindirsin, dersiniz...

Onun durmadan değişen yüzlerine, duygularına göre yaşamaya başlarsınız. Sizi incitip kanattıktan sonraki sarılmasına... Ansızın niye ve neden olduğunu bilmediğiniz öfkelenmesinden sonraki gülümseyişine... O dünyanızı karartan küçümsemesinden sonra, size yıllar sonra güneşin doğuşu gibi gelen ilgi ve hayranlığa göre yaşamaya başlarsınız. Artık ondan gelecek her şeye razı olursunuz. Bu yoğunluğun adı, köleliktir. Gönüllü kölelik...

Peki, neden bir başkasına değil de ona karşı duyarsınız bu yoğunluğu, bu gönüllü köleliği? Neden başkaları sizin o süslü ve gösterişli benliklerinize hayranlıkla inanmış, sizi size doğrulamıştır da onun aynasında seyrettiğiniz yüzünüz böyle paramparça, böyle yangınlar içindedir? Neden başkaları değil de o gelip dokunmuştur, yıllardır herkesten sakladığınız o yaralı benliğinize? İşte bu, çoğu kez derin bir sırdır. Çok zordur bu muammayı çözmek... Yüzü, yüzündeki garip bir ışık... Bakışlarındaki eski bir esrar... Hangisinde, hangisinde saklıdır, o size bile bir sır olan teslimiyetiniz, bilemezsiniz.

HİÇBİR ŞEY SENDEN ESKİ DEĞİL

Karanlık bir ormandır insan. Ürkütücü ve çözülmez görünür. Uzaklardan bir ışık gelir, bu ormanın içindeki inleyen bir hayvanın gözlerindeki acıyı parlatır. Bu kısacık parlayış anında, ayakları kırılmış bir atın gözlerindeki derin acı sezilir. Atın, acıyla inip kalkıyordur göğsü... O koca ormanın içinde bir başınadır. Sonra ışık kaybolur gider. Artık koca ormandan geriye, o ayakları kırık atın gözleri kalır sadece aklınızda. Acıyla inip kalkan göğsü kalır. Sanki bütün o karanlık ormanın ruhu, ayakları kırık atın acıyla bakan gözlerine doğru akıp durur. İşte o karanlıktan gözlere doğru akan yoğunluk, aşkın ta kendisidir. Orman ne kadar karanlıksa, bu akış o kadar hızlı olur.

Yani siz ne kadar karanlıkta kalmışsanız, o karanlıktan gözlerinize doğru akan yoğunluk o kadar acı ve o kadar güçlüdür. İçinizdeki karanlık ormandan gözlerinize doğru akan bu yoğunluğun adı aşktır. Artık gözleriniz bir köle gibi bakmaya başlar. Bir efendiniz vardır artık ve nereye baksanız, onu görürsünüz. Gördüğünüz her şey ondan bir iz, bir soluk taşır.

O herkesten gizlediğiniz yaralı benliğiniz zincirlerinden kopmuş, sahip olduğunuz her şeyi ezip geçmiş, gelip gözlerinizi kaplamıştır. Gördüğünüz, dokunduğunuz, baktığınız her şeye o yaralı benliğinizin gözleriyle bakmaya, onun gözleriyle görmeye başlamışsınızdır. Dünya, o yaralı benliğinizden ibarettir artık. O güne dek bildiğiniz her şeyi unutmuşsunuzdur. Yaşadığınız bu yoğunluk o güne dek taşıdığınız değerleri, inatla savunduğunuz doğruları bir anda unutturmuştur size. Sahi, siz daha önce kimdiniz, nasıl biriydiniz? Unutmuşsunuzdur...

Başkalarının görmediği, görüp de anlamadığı şeyleri görür ve hissedersiniz de sizi asıl ilgilendiren, ilgilendirme-

si gereken şeyleri bir türlü görüp hissedemezsiniz. Kimdir aslında, ne düşünür, sizi bu hale sokan sevgili? Gerçekten sizin için ne düşünmektedir? Hayatla ve kendiyle ilgili ne hesapları, nasıl kaygıları vardır? Sizin sevginiz ona ne kadar geçmektedir? Sevginizin ondaki yansımaları nelerdir? Bunların bilmezsiniz de dokunduğunuz ve gördüğünüz her şeyde onu hissettiğinizi gördüğünüzü bilirsiniz. Çünkü sizin için dünya odur. Ama onun dünyası bu dünyanın neresindedir, işte bunu asla bilemezsiniz. Siz hiçbir eve, hiçbir odaya, hiçbir yere sığamazsınız ama onun kaç evi, kaç odası, sığınıp gizlendiği kaç yeri vardır, bilemezsiniz. O, sizi onaylayıp beğensin, hep yanınızda olsun ve hep sevsin, diye ona içinizden geçen her şeyi eksiksiz anlatırsınız da o size sizinle ve kendiyle ilgili düşündüklerini ne kadar anlatır, işte bunu asla bilemezsiniz. Sizin onu sevdiğinizi, herkes, bütün dünya bilsin istersiniz. Onun sizi sevdiğini, bu sevgisini nerede, hangi odada, kime ve ne şekilde söylediğini asla bilemezsiniz.

İşte bu eşitsiz bir ilişkidir. Siz köle, o efendidir. O sizin dünyanıza istediği an girebilir ama siz onun dünyasına giremezsiniz. Sizin için onu sevdiğiniz dünya bir bütündür ama onun dünyası evlere, odalara, gizlere, bilinmeyen yerlere bölünmüştür. Siz onu dünyanızda ararken, o kim bilir hangi evde, hangi odada, sizin hakkınızda kime ne söylemektedir ya da ne söyleyememektedir, işte bunu asla bilemezsiniz.

Siz onu öyle çok sevmişsinizdir ki işte en çok bu yüzden onun sadece bir yönünü görürsünüz. Çünkü sevginiz o güne dek hayatın görünmeyen yanları hakkında olan bütün bilgilerinizi unutturmuştur size. Onu artık bu bilgilerle, bir zamanlar savunduğunuz değerler ve doğrularla değil, o

yaralı benliğinizle görürsünüz. Bu yüzden siz haklı olsanız da durmadan ona karşı suçlu ve ezik hissedersiniz kendinizi. Ne kadar büyükse onun boşluğu, sevginiz o kadar eksiktir. Bu boşluk büyüdükçe, giderek daha çok pişmanlık biriktirirsiniz, keşke onu daha çok sevseydim, diye.

Aslında kendisine güvenli bir kıyı arayan odur ama siz onu böyle görmek istemediğiniz için, onun için okyanuslara hep geç kaldığınızı hissedersiniz. Bu suçu, bu pişmanlığı, bu gecikmişliği sorgulatmak, biraz olsun temize çıkmak için bir mahkeme ararsınız. Oysa, kimse böyle bir mahkemenin yerini bilmiyordur. Siz onun için neleri göze aldıysanız ve alacaksanız, onun da sizin için aynı şeyleri göze aldığını ve alacağını hissedersiniz. Oysa, o sizin sandığınızdan çok ayrı biridir. Bildiğiniz o yönünden başka bilmediğiniz birçok yönü, birçok yüzü, birçok odası vardır. Sizin sevdiğiniz yanından başka bilmediğiniz ve bu sızılar içinde asla bilemeyeceğiniz yerleri vardır onun. Tamamen körleşmemek onu bütünüyle görmek için içten içe bunu hissedersiniz de bu boşluğun adını bir türlü tam olarak koyamazsınız. Bu boşluk, onun gerçekliğidir. Ayaklarının yere bastığıdır; sizin gibi bu hayatın kurallarından hiç kopmayıp aksine ona sımsıkı sarıldığıdır. Size istediklerinizi ancak hayatın bütün o bağlarından, bütün bu parçalanmışlığından, parasal ve gelecekle ilgili korkularından kurtulmuş biri verebilir. Ama o öyle biri değildir ki işte bu yüzden, onun sarıldığı yerlerden sizin o büyük yanılgınız başlar...

Aslında siz, bir anlam, bir yüz, bir ışık, bir ruh diye bir boşluğu seviyorsunuzdur. Dopdolu diye sarıldığınız, kurtuluşum, diye sarıldığınız, onun ardına gizlendiği, sizin hiç bilmediğiniz ve belki de hiç bilemeyeceğiniz boşluğudur. Karanlık ormanınızdan gözlerinize, gözlerinizden dünyaya

doğru akan o yoğunluk, işte bu boşluğa doğru akmaktadır. Aşkınız, işte sınırları bilinmeyen bu boşluğun çekimine kapılmıştır. Acınız, içinizdeki sızıların derinliği, üzerinden koştuğunuz uçurumlarınız, bu boşluğun çekimiyle daha çok büyür. Sizi, o yaralı benliğiniz körleştirmiştir; bu yüzden düştüğünüz yerleri göremezsiniz. Siz, o diye onun bir yanını görürsünüz ama o sizin için ayırdığı odalardan birinden sizi seyretmekte ve oradan sizi bütün yönlerinizle görmektedir. Sadece sizin için ayırdığı o odada bu halinize üzülmekte, belki de sizi özlemekte ve bu aşk için acı çekmektedir. Ama bir başka odasına geçtiğinde, orada bir başkasıyla ve sizin hiç bilmediğiniz yönüyle, bu hayatta ayakta nasıl kalırım, nasıl acı çekmeden, nasıl üzülüp incinmeden yaşarım, diye hesaplar yapmaktadır.

O da sizin gibi, her şeyini, bütün suçlarını, bütün itiraflarını bildiğini ama ona ne kadar güvence vereceğini, ona ne kadar güven ve rahatlık sağlayacağını bilmediği bir başkasından parasını nereye gömdüğünü öğrenmeye çalışmaktadır. O, nerede kime ne söylerse söylesin; o, hangi odada hangi parasal sırlarının hesabını yaparsa yapsın; o, hangi evde bilmediğiniz hangi yönünü yaşarsa yaşasın, sizin ona duyduğunuz aşkı asla eksiltmez bu. Aksine onu hiç tanıyamadıkça, ona duyduğunuz aşk daha da artar. Sizin için her geçen gün dayanılmaz bir hale gelen çekiciliği onun bir türlü göremediğiniz o büyük boşluğuyla daha bir artar. Karanlık ormanınızdan gözlerinize, gözlerinizden dünyaya ve oradan sevdiğiniz insanın boşluklarına doğru akan yaralı benliğiniz, bir önceki günden daha büyük bir sızıyla kaplanır. Öyle bir sızıdır ki bu, kendi boşluğunda öylesine büyüyen bir sevgidir ki karşınızdaki eğer böyle bir sevgiyle dolu değilse, bir süre sonra geri çekilir. Geri çekilirken, bir

odalık bile olsa, size duyduğu o sevgiyi fazla acı çekmemek için anında zehirler. Ve bir gün gelir, size ayırdığı o tek bir odanın bile ışıklarını söndürüp kapılarını kapatıp çeker gider ve sizi aşkınıza terk eder. Sizi artık ilgisiz de olsa dinleyen o, yoktur. Artık sizi önemsiyor görünüp de aslında önemsemeyen, yanındayım, dediği halde aslında çok uzakta olan biri bile yoktur. Önce öpen, sonra öptüğü yerleri kanatan, ardından kanattığı yerleri daha çok acımasın diye öpmeye çalışan, o, yoktur yanınızda. Sevdikçe sizi bir o kadar çok yaralayan o, yoktur artık...

İşte o zaman, sevgili diye, dünya diye, hayat diye baktığınız her boşluğu, artık sadece sizin o yaralı benliğiniz doldurur. Nereye, hangi kalabalık şehire gitseniz de peşinizden o ıssız, o karanlık ormanınızı birlikte götürürsünüz. Nereye gitseniz, kendinizi orada kaybolmuş hissedersiniz.

Yollarda kime rastlasanız, çıkartıp onun fotoğrafını gösterirsiniz. "Bu insanı tanıyor musunuz, buralardan geçti mi, onu gördünüz mü?" diye sorarsınız. Aslında kaybolan o değil, siz; aslında, o diye sorduğunuz kendinizdir...

"Ölürsem Beni Seninle Ararlar Şimdi" adlı kitaptan

CEZMİ ERSÖZ

HAYAT BİR KEZ OLSUN EĞİLİP ÖPSÜN ALNIMIZDAN...

İçimde müthiş bir yaşama isteği var... Kırıldıkça, yaralandıkça, boğuldukça artan bir yaşama isteği... Her gün yeniden ama ilk kez fark ediyorum bunu... Hemen her gün hayıflanıyorum kendime, neden az sevdim, neden az yaşadım, neden az hissettim diye... Her gün suçluyorum kendimi, gitmediğim, görmediğim yerler için... Çukurların içinde bile binlerce şiir var... Öyle bir yaşa geldim ki neye dokunsam, sonsuz bir gözyaşı, neye dokunsam, sonsuz birikmiş yaşama özlemi...

Hep geç kalınmış, hep eksik yaşanmış... Neye dokunsam, hep ilk kez yaşanmış... Başka tekrarı yok... Ve tekrarı yoksa yaşadıklarımızın, hata mı, yaptığımız hatalar... Çünkü hayatı ne kadar bildiğimizi iddia etsek de hep el yordamıyla ilerliyoruz... Öyle zavallıyız ve öyle de güçlüyüz ki...

Dünyaya dokunmaya çalıştıkça, kendi boşluğunda, kendi soruları içinde boğulan mağrur ve kırılgan bir şiir gibiyiz...

Çocukluğumda, sayfalarını çılgın ve cesur rüzgârların çevirdiği kitaplardan çok etkilendim ben... Keşifler, büyük

yaratıcılar, adları tarihe geçmiş âşıklar, korkusuz devrimciler... Geçim sıkıntısından bunalan bir memur ailesinde en çok neler konuşulursa, hepsinden uzakta, kendime bir düş adası kurarak hep büyük hayatları özledim... Sayfalarını deli ve cesur rüzgârların çevirdiği kitaplardan, o büyük hayatlar yaşamış kahramanların hayatlarını ezberleyip durdum... Annem, babama çocukların okul taksitlerinin ne zaman ödeneceğini sorsa, babam anneme: "İdareli olalım, maaşımı kırdırıp borçlarımı ödedim, bu ara benden bir şey isteme," dese, ben hemen arka odaya gider, sayfalarını hep başkaldıran, cesur ve çılgın rüzgârların çevirdiği kitaplara gömülür, orada hayatlarını feda etmek pahasına halklarını esaretten kurtarıp ülkelerinde büyük devrimler yapan o korkusuz insanları okurdum...

Sonra gece olur, herkes odasına çekilirdi... Derinden ve kaygı dolu fısıltılar gelirdi, annemle babamın odasından... Annem diretirdi: "Ortancanın ayakkabısı su alıyor, küçüğe palto alınması lazım, koltuk takımları çok eskidi, konu komşuya rezil oluyorum... Büyüğün gözlüğü ne zamandır kırık... İki aylık ödenmemiş telefon faturası duruyor... Çarşaf ve nevresim aldık, adam her hafta gelip kapıyı çalıyor... Yüzüm yok, kapıyı açamıyorum..."

Acırdım onlara, küçümserdim hatta... Beni yetiştiren, beni okutmaya çalışan insanların o sıkışıp kalmış hayatlarını küçümserdim...

Bazen evin arka odalarından birinde, karanlıkta tek başına oturmuş, yüzünü elleriyle kapatmış, sessiz sessiz ağlarken bulurdum babamı.

Bir gün yine onu böyle tek başına bulduğumda, bana gözyaşlarıyla sarıldı. "Biliyor musun, her şey o kadar üs-

tüme geliyor ki, yıllardır hayal bile kuramıyorum," dedi gözyaşlarını benden saklamaya çalışırken...

Oysa okuduğum kitaplarda, hayal kuramayanlardan bahsedilmezdi... O kitaplar baştan aşağı hayallerini hayata geçiren, cesur insanların öyküleriyle doluydu...

Okuduğum kitaplarda, gecikmiş ev kiraları, kapanan telefonlar, ödenmeyen taksitler, eskimiş koltuk takımları, kırık gözlükler, tabanı delinmiş ayakkabılar yoktu... Okuduğum kitaplarda, küçük hesaplar, çaresizlikten karanlık odalara sığınıp gizli gizli gözyaşi dökenler yoktu; orada, ay sonunu getirmek için durmadan ezilip büzülmeler yoktu... Orada, hesaplaşmalar hep büyüktü, kahramanlar orada hep genç ve korkusuzdu... Orada, ya destansı galibiyetler, ya da romantik yenilgiler vardı... Arası yoktu... Küçük sorunların altında hayatlarını ellerinden kaçırmış ezik insanlar, umutsuz isyanlar, zavallı ihtiyaçlar yoktu...

Bütün bunları, bütün bu ruhumu gölgeleyip zehirleyen anıları unutup kendime bambaşka bir kişilik yapmak için uğraşıp dururdum... Beni bilen, beni tanıyan insanların bütün bunlardan haberi, bilgisi olmasın isterdim... Delik ayakkabılar, ödenmemiş taksitler, gecikmiş ev kiraları, eskimiş paltolar... Çirkindi, bütün bunlar... Çirkindi, geçim sıkıntısı yüzünden ihmal edilen hayatlar... Çirkindi, kötü pişmiş yemekler ya da boş yere açık bırakılan lambalar yüzünden çıkan kavgalar... Hep azdı, babamın anneme alışveriş için bıraktığı paralar...

Abim de daralırdı bu küçük hayatlardan, Harem'e, otogara gider, otobüslerin uzun yolculuk kokan terli lastiklerini koklardı... Ben onu bile küçümserdim... "Bıktım, her gün bulgur pilavı yemekten," diyen seslerden kaçabilmek için, içlerinde en sevdiğim abim bile olsa, evdeki herkesin uzağını özlerdim ben... Uzak okyanusları özlerdim hep...

Odamın dışından annemin hıçkırıklara boğulmuş sesi gelirdi: "Bıktım artık bu hayattan... Allah canımı alsa da kurtulsam!.." Büyük bir azaptı bu sözleri duymak... Oysa elimdeki kitapta, Lenin, Rusya'yı kölelikten kurtarıyor; Che Guevera, Küba'yı kurtarmakla kalmıyor, bisikletle Bolivya'-ya gidiyordu, devrimi bütün Latin Amerika'ya yaymak için...

Babam iddialı bir insan olmadı... Ama çok başka hayatları özlediğine eminim... Seçme şansı olsaydı da bizi bırakıp gitmezdi... Gitmek istemişse de her defasında gelenek-lere, vicdanına, çevresindeki insanların küçük dünyalarına çarptı ve orada kaldı sadece...

Ben, babasına hayran çocuklardan hiç olmadım. Kendimi çok kötü ve yalnız hissettiğim zamanlarda, onunla övündüm. Aslında, ben kendimi koruyabilmek için koru-dum babamı.. Oysa insan ya babasını öldürmeli, öldürmüyorsa, kıyamıyorsa, onu sevmelidir... Ben babama kıyıp öldüremedim... Öldüremediğim için koruyup içimde sakladım... Kendi yenilgilerimi onun yenilgilerine çok benzettiğim için belki de...

En doğal hakkıdır, bir babanın evladından yenilgisini saklaması... Ama ben hiç istemesem de gördüm onun yenilgilerini... Karanlık arka odalarda tek başına ağlayışını... "Hayat üstüme öyle geliyor ki, yıllardır hayal bile kuramıyorum," deyişini gördüm... En yakınlarının ölümünü görmüş, onları bir başına gömmüştü o. Bizlerden başka hiç kimsesi olmayan bir insandı babam... Bir gün, acıların ve zehirli anıların onu soluksuz bıraktığı bir gün, sokakta yere düş-müş... Üzerindeki kimlikten asker olduğunu anlayıp Askeri Hastane'ye kaldırmışlar... Beyin kanaması geçiriyormuş... Annemi aramışlar. Annem bir solukta hastaneye koşmuş... Annem beni çağırdığında, gecenin çok geç bir vaktiydi...

Evden babamın birkaç parça çamaşırını ve eşyasını alıp hastaneye gittim. Babamın bilinci tamamen kapanmıştı... Annem, babamın başında ağlıyordu... Annem, hayatı boyunca hiçbir zaman anlaşamadığı, birlikte uzun bir yola çıkamadığı, ortak bir cümle kuramadığı kocası için ağlarken, aslında bir türlü doyasıya yaşayamadıkları, o mahvolmuş hayatlarına ağlıyordu...

Belki de babam biraz sonra ölecekti... Bir ömür böyle bitecekti... Bir ömür, sonu gelmeyen aylarla, ödemesi gecikken ev kiralarıyla, ödenemeyen okul taksitleriyle, kırık gözlüklerle, yapılmayan dişlerle, solgun ve yamalı paltolarla, arka odalara çekilip dökülen gizli gözyaşlarıyla, geçim sıkıntısı yüzünden hayal bile kuramadan; bir ömür, o en küçük mutluluk anlarının bile para sorunları yüzünden defalarca gölgelenip kayboluşuyla ve ardından yaşanan o ağır ve yanlış hüzünleriyle bitecekti...

Elimdeki eşyaları babamın başucundaki küçük dolaba koydum. Bu onun son yenilgisi olacaktı... Ama boyun eğmiyordu ölüme... Çırpınıp duruyordu yatağının içinde, sanki bir şey söylemek istiyor ama başaramıyor gibiydi... Çünkü bilinci kapalıydı. Adeta bitkisel hayata girmişti... Bir ara dudaklarından birkaç sözcük döküldü... Yanına gidip kulak verdik, ne söylemek istediğine... Durmadan aynı sözcükleri tekrarlıyordu... Anneme söylüyordu: "Çocukların harçlığını verdin mi?.. Nasıl okula gidecekler?.. Çocukların harçlığını verdin mi?.." Bilinci kapalı babamın dudaklarından sadece bunlar dökülüyordu... Belki de bunları söyleyebilmek için ölüme son kez direniyor, bunları söylemeden ona boyun eğmek istemiyordu... Hayatı boyunca hiç anlaşamadığı kadına, son kez yalvarıyordu... Annemse, biten bir ömrün o solgun ışığı altında parçalanmış hayatlarına son kez is-

yan ediyor ve hem ağlayıp hem de babamı susturmaya çalışıyordu: Bırak çocukları düşünmeyi, bir kez olsun bırak, bir kez olsun kendini düşün... Ölüyorsun bak... Bırak çocukları... Ölüyorsun!.. Oysa babam bilinci kapalı olsa da, belki de farkında olmadan kalbine saplanmış o en son ve en büyük gerçekle ölüyordu: "Çocukların harçlığını verdin mi?.."

Yıllar sonra artık, babamı ve annemi daha iyi anlıyorum... Evet, devrimcilik güzel ve büyüleyiciydi... Sayfalarını deli ve cesur rüzgârların çevirdiği kitaplardaki kahramanların hayatları zorlu ve heyecan vericiydi... Başkalarının kaderlerine hâkim olabilmeyi, onların hayranlığıyla adını gökyüzüne ve tarihe yazdırmayı düşlemek bile insanın ruhunu titretebilirdi sonsuz bir gururla... Ama gerçekleri yaşamak daha zor galiba... Çünkü asıl zor olan burada... En yakınımızda... Asıl zor olan, insanın onurunu, kişiliğini satmadan evini geçindirebilmesi... Kırılan gözlüklerin yerine yenisini alabilmesi... Çocukların okul taksitlerini ödeyebilmesi... Asıl zor ve asıl büyüleyici olan, insanın ölmeye yakınken bile, son nefesinde çocuklarının okul harçlıklarını düşünebilmesi...

Annemle babamın hayatını hiçbir zaman yaşamak istemedim. Ve hep onlar gibi olmaktan korktum... Bu yüzden ne zaman ödenmeyen bir fatura ya da geciken bir taksit yüzünden omuzları çöküp yüzleri kararmaya başlasa, ne zaman o rezil geçim sıkıntısı yüzünden kavga etmeye başlasalar, hemen oradan kaçar, sayfalarını çılgın ve cesur rüzgârların çevirdiği kitaplarıma koşardım... Onları o korkunç ve karanlık hayat denizinin ortasında bir başlarına bırakır, büyük hayatlara, romantik yenilgilere, kahramanlık şölenlerine sığınırdım...

Evet, onların hayatlarını yaşamak istemezdim... Ve bunu onlara defalarca söyledim... Aslında onlar da başka bir hayatı yaşamak isterlerdi... Ama onların bunu söylemeye ne vakitleri, ne de hakları vardı... Bugün daha iyi anlıyorum onları... Onları kendi hayatlarını yakmasalardı, ben o büyük düşlere sığınacak vakti ve imkânı hiçbir zaman bulamayacaktım... Onları o korkunç ve karanlık hayat denizinin ortasında çaresizlik içinde bunalıp dururken, ben o büyük düşlere, o büyük hayatlara gitme zamanlarını bulabilmişsem, bunu onların mahvolmuş hayatlarına borçluydum... Onca zorluklara ve sıkıntılara rağmen ne olursa olsun ayakta kalmaya, yıkılmamaya çalıştılar... Onlar yıkılırsa, bizler de yıkılacaktık çünkü... Bu yüzden ne hayal kurmaya fırsatları oldu, ne de kişisel sorunları üzerine kafa yormak için vakitleri vardı...

Bugünlerde onları daha iyi anlıyorum... Çünkü hayat, inanılmaz bir acımasızlıkla sıkıştırıyor hayatlarımızı... Etrafımızdaki çember, hızla daralıyor... Çok sevdiğim, çok güvendiğim dostlarım geceleri mahcup ve kırgın seslerle arıyorlar beni; kimi işsiz kalmış, kiminin evine ödeyemediği kredi borçları yüzünden haciz gelecekmiş... Bir diğeri cep telefonu kapandığı için beni sokağındaki telefon kulübesinden arayarak, birkaç ay sonra vermek üzere biraz borç para istiyor... Hiçbiri geleceğinden emin değil... Dürüst ve onurlu oldukları için çalıştıkları yerlerde ilk onlar gözden çıkarılmış... Birçoğu çocuk okutuyor...

Hayatım, ancak onların varlığıyla mümkün... Onlar yıkılırsa, ben de yıkılırım... Ben yıkılırsam, onlar tamamen yıkılır... Bu yüzden neredeyse aylardır özgürlük hayalleri kuramıyorum... Aylardır ruhumun alacakaranlık dehlizlerinde büyüleyici yolculuklara çıkamıyorum... Şimdi ayakta kalma

zamanı, diyerek durmadan çevremdeki insanları düşünüyorum... Bir zamanlar annemle babamın o küçümsediğim hayatlarına benzer bir hayat yaşıyorum... Ödenmemiş kredi borçlarının, geciken taksitlerin, arkadaşımın istediği parayı bir an önce denkleştirip verebilmenin telaşıyla zehirleniyor günlerim...

Şimdilerde asıl heyecanı ve serüveni, özgürlük ve devrim düşlerinde değil, gece vakti işsiz kalmış bir dostumun kapısını çalıp ona güç ve moral verdiğimde yaşıyorum... Şimdilerde asıl kahramanlığın, evine haciz gelecek olan arkadaşıma son anda haczi kaldırmasına yetecek parayı ulaştırmak olduğunu düşünüyorum... Şimdilerde asıl devrimciliğin, kirasını aylardır ödeyemeyen ve gururuna çok düşkün olduğu için hiç kimseden para isteyemeyen kardeşimden yakın bir dostumun, o yorgun, o kimsesiz çantasına gizlice para koymak olduğunu düşünüyorum...

Bugünlerde, o paramparça, o bölük pörçük, o hep eksik kalan, hep âşık olduğumda sonsuz acılarla yıkılan ve her yıkılışında büyük hazlar yaşadığım ruhumla değil, yıllardır küçümsediğim gündelik hayatın sorunları karşısında ezilen dostlarım için ayakta kalmaya çalışıyorum... Ve bu ayakta kalma çabası, bana büyük bir yaşama isteği veriyor... Ve yıllar sonra anlıyorum ben, aslında o gündelik, basit geçim sorunlarını küçümsemekle, hayatın kendisini küçümsemişim... Anlıyorum ki, annemin, babamın, o çaresiz, o bunaltıcı, o çıkışsız hayatı benim de hayatımmış...

Öyle bir yaşa geldim ki neye dokunsam, sonsuz birikmiş gözyaşı... Neye dokunsam, sonsuz birikmiş yaşama özlemi...

Öyle bir yaşa geldim ki neye dokunsam, hep geç kalınmış, hep eksik yaşanmış... Ve başka bir tekrarı yok... Yap-

tıklarımız hata olabilir, bunu kabul edebiliriz ama bunca bilinmezliğin ortasında yine de direnip duruyoruz... Artık anlasın bizi ve bir kez olsun eğilip alnımızdan öpsün bu hayat...

Ve yeni anlıyorum, asıl devrimcilik uzaklarda değil, buradaymış... En yakınımızda, evlerimizdeymiş... Asıl devrimcilik, başkaları yıkılmasın diye, insanın kendi hayatından vazgeçmesiymiş... Başkaları özgürce düş kurabilsin, özgürce kendini tanısın diye, insanın hayatını bile bile mahvetmesiymiş...

Yeni anladım... Asıl devrimcilik, bir babanın ölürken o son çırpınışında bile karısına, "Çocukların harçlığını verdin mi?.." demesiymiş...

"Ölürsem Beni Seninle Ararlar Şimdi" adlı kitaptan

HİÇBİR ŞEY SENDEN ESKİ DEĞİL

DUYGUSUZ SEVİŞMELER TACİRİ

Artık çok iyi anlıyorum. Aşk varsa; o asıl, sevişmeden sonra başlayandır... Peki böyle başlamıyorsa aşk; bir uçurum açılıyorsa orada, seviştikten önce ve sonra yitirilenler özleniyorsa...

Seni yargıladığımı düşünme, ama hissediyorum, görüyorum ve buna engel olamıyorum ne yazık ki... Ve gördüklerim acı veriyor bana...

Çünkü, buraya geldiğinden beri benimle sevişmeyi aklından geçirdiğin için, bana öylesine uzak ve öylesine yabancısın ki... Hem, nasıl da aceleci, hoyrat, nasıl da dikkatsizsin...

Söylediklerimin hiçbiri geçmiyor sana... Bana değil, sanki benden çok uzaktaki garip bir boşluğa bakıyorsun... Orada bütün yitirdiklerini, ertelediklerini, isteyip de elinden kaçan bütün fırsatları görüyorsun sanki...

Fırın gibi sımsıcak bir odada, başsız, kolsuz, ayaksız bedenler hayal ediyorsun sanki...

Tarihsiz, itaatkâr, kimliksiz, kimliksiz olduğu için sonsuz cömert, sonsuz dilsiz bedenler... Bana ya da bir başkasına

ait olup olmadığı bile önemli olmayan bedenler... Şu an abartılı, zorlama bir yakınlığın var bana karşı...

Beni tarihsiz, kimliksiz ve ruhu olmayan bir beden olarak düşünürken, aslında kendini de öyle hissetmeye zorluyorsun...

Benimle, kaybettiğin benliğini yeniden bulmak için sevişmek istediğine inandırıyorsun kendini...

Oysa şu an beni duymadığın, beni geçiştirdiğin gibi, kendini de duymuyor, kendini de geçiştiriyorsun...

Ve kendine bunu nasıl yapabildiğini düşünmek bile istemiyorsun şimdi...

Bir yanın, yaşımı, göğüslerimi düşünürken; bir yanın bana sonsuza dek âşık olmayı, ruhumda erimeyi, bütün bu arayışların ve savrulmaların son bulmasını istiyor...

Aşkı istiyorsun ama bunun koşulu, güzelliğim, gençliğim, diriliğim oluyor yine de...

Hep ama hep ayırıyorsun, ruhumu bedenimden... Ruhumu, güzelliğimden, gençliğimden...

Beni imkânsız bir şekilde ikiye bölüyorsun; beni umutsuz bir şekilde benden kopartıyorsun...

Ruhum üşüyor; üşüyor, çünkü sen sadece bedenimle ilgileniyorsun...

Sana heyecan veren, gözünü karartan, ruhum, duygularım değil, bedenim... Düşüncelerim değil, güzelliğim... Düşlerim değil, gençliğim, çekiciliğim...

Beni, bedenime, güzelliğime, gençliğime rakip kılıyorsun...

HİÇBİR ŞEY SENDEN ESKİ DEĞİL

İkimizin arasına giriyor bedenim, gençliğim, diriliğim... Seni tanımakta, anlamakta zorlanıyorum... Beni gerçekten sevip sevmediğini anlamakla zorlanıyorum... Çünkü güzelliğim, seni ikiyüzlü bir köle yapıyor...

Hazlar ve duygusuz sevişmeler taciri yapıyor...

Seni böyle hoyrat, seni böyle maskeli görmeye dayanamıyorum. Ruhumdan böyle uzak... Kayboluşunu kanıksamış... Seni, niye böyle susuz ve niye böyle düşkün olduğunu unutmuş görmeye dayanamıyorum...

Seni şu an, hiç sevişmeden, gerçek sen olarak görmek için yüzlerce yıl yaşlanmak ve nasıl oluyorsa, işte öyle çirkinleşmek isterdim... Bedenim, güzelliğim değil, sadece ruhum, o dinmeyen özlemim, o öksüz acım sana acı versin, seni duygulandırsın isterdim...

Ama olmayacak biliyorum. Olmayacak ve birazdan sevişeceğiz... Sana karşı koymayacağım; çünkü seni yitirmekten korkuyorum. Her şeye rağmen, korkuyorum... Bunu düşünmenin seni sonsuza dek yitirmek olduğunu bile bile, korkuyorum bundan....

Biliyorum, sevişmemiz bittikten sonra o yapay nezaketin, o zorlama coşkun yerini hoyrat bir suskunluğa ve kayıtsızlığa bırakacak... Zaten başından beri aramızda varolan o derin uçurumun bu defa üstü açılacak... Bu oyunu hep oynadık biz... Sen, sana verilmesini çok istediğin aşkla karşılaşmaktan çok korktuğun için; ben, seni yitirmemek için, her şeyi görmezlikten geldiğim için, hep oynadık bu oyunu... Ve her defasında, önümüzde o karanlık uçurum açıldı... Her defasında, çok sarsılsam da yabancısı değilim bu duygunun, bu uçurumun...

Masken düştü şimdi... Yolunu tamamen kaybettin... Kendinlesin şimdi...

Benimse, senin için bedenim bitti... Bitti güzelliğim, bitti seni benden uzaklaştıran her şey... Ama biliyor musun bu halini, bu pişmanlığını seviyorum senin... Çünkü sensin bu... Çıplak, mahcup, yenik ve en dipte... Bana şimdi nasıl davranacağını bilemiyorsun...

Ansızın, şu an, içinde bir ateş yansa ve keşke böyle anlarda hiç olmadığın kadar cesur olsan ve bana neden o çok özlediğin aşkından bu denli korktuğunu anlatabilsen.

Bu korkunun sende nasıl bir inançsızlığa yol açtığını tanımlayabilsen... Nasılsa, çok seversem karşılık göremem, kırılırım; çok seversem, bu aşka layık olmadığım, bana benden çok güçlü biri tarafından bir gün mutlaka söylenir, diye sadece fiziksel güzelliğe tapınmayı, içindeki o sonsuz aşk özlemine rağmen nasıl sürdürebildiğini bana itiraf edebilsen...

O zaman, ben de seni yitirmemek için seninle her seviştiğimde, seni nasıl yitirdiğimi itiraf ederim...

Ve neden senin şu anki pişmanlığının ve düştüğün boşluğun sebebinin, benim o bin yıllık korkularımdan ve alışkanlıklarımdan kaynaklandığını anlatırım sana...

Biliyorum, bir an önce giyinip evinden gitmemi istiyorsun... Bir an önce, içindeki dramla, içindeki kırgınlıkla yapayalnız kalmak istiyorsun.

Birazdan, çekip kapıyı çıkacağım evinden... Biliyorum, birazdan, ben gidince, işte asıl o zaman beni gerçekten düşünmeye başlayacaksın... Bütün geceyi... Ve bütün hayatını.

HİÇBİR ŞEY SENDEN ESKİ DEĞİL

Ruhumu değil, sadece bedenimi ele geçirerek kaybolduğun çölde, yolunu bulacağını sanırken, nasıl da yanıldığını... Ve kimse acı çekmesin derken ve bu yüzden aşktan kaçarken, ikimizi de nasıl sonsuz bir yalnızlığa ve sonsuz bir üşümeye terk ettiğini ürpererek düşüneceksin... Her sevişmemizden sonra, sefaleti bir kez daha kanıtlanan birlikteliğimizi, bütün o sahipsiz yüzleriyle düşüneceksin...

Ve şimdilik, ben seni en çok böyle anların için seveceğim... Böyle anların için özleyeceğim... Başka tutunacak bir şeyim yok, bu hayatta...

Beni, en çok ben yanında yokken özleyişini özleyeceğim...

"Kırk Yılda Bir Gibisin" adlı kitaptan

CEZMİ ERSÖZ

FAKİR BİR KAHVEDE SENİ BEKLERKEN...

Seni fakir bir kahvede bekliyorum. Fakirler beni tanımaz ama aşka karşı saygılıdırlar.

Aşkta söz yoktur; fakirler, içinde sözün geçmediği varlıkları ve olayları severler...

Fakirler, düştükleri acımasız ve sefil durumun farkındadırlar. Ama kanıtları sevmezler. Dramı başkalarına bırakırlar. Bırakırlar, kendilerini hayatın dibine...

Çünkü ne kadar uzaksan dünyanın nimetlerinden, ne kadar uzaksan sözden, kültürden, yeniliklerden, o kadar sahibisindir dünyanın.

Bütün bedenin ısınır özlemekten, beklemekten... Ellerin, karnın, gözlerin, dizlerin ateşten yanar. Dokunduğun her şey ısınır. Sokaklardaki kirli ve yalnız ağaçlar, unutulmuş lambaların eğri direkleri, çamur birikintileri, kullanılmayan bisikletler dokunduğun anda sımsıcak olur, beklemekten ve özlemekten...

Kirli gömleğin, uçları sökük çorapların, yorgun ayakkabıların bile büyülü bir sırla parıldar...

Benim seni sevmem gibidir her şey, olması gerektiği

gibidir. Seni, hiç tanımadığım insanların geldiği fakir bir semtteki, fakir bir kahvede beklemem gibidir.

Kahvenin ocağına bakarım. Ocağın mavi alevine... Mavi alevde, senin bu dünyaya gelmeden önceki halini düşünürüm.

Bu dünyanın kurallarını, yasalarını öğrenmeden önceki halini.

Sözü bilmeden, henüz hiçbir dili konuşmadan önceki... Babanın, topluma uyum sağlayasın ve artık sınırları bilesin diye; seni annenden, annendeki yeryüzünden ve yeryüzünün en saf, en koruyucu imgelerinden koparmasından önceki halini...

Kabul ettikçe, içine girdikçe hayatın; kurguladıkça varlığını, giderek derinleşen düş kırıklıklarından önceki... Başardıkça artan eksikliğini, güçlendikçe çoğalan yetersizliğini, çalışıp çabaladıkça, peşinden koştukça hep geç kaldığın zamanlardan önceki halini...

Seni sevmem, seni bu hayattan soymamdır. Seni sözden, dillerden, yasalardan, vaatlerden, modellerden, kurgulardan, kıyaslardan, beklentilerden, saatlerden soymamdır...

Seni sevmem, bu hayatta aşk adına söylenmiş ve söylenecek her şeyi silip atmamdır, belleğimden...

Seni fakir bir semtte, fakir bir kahvede, bilinen bütün beklentilerden uzak beklemem gibidir...

Böyle zamanlarda, beni herkes unutabilir. Önemsenmeyi hiç beklemem. Hiçbir vaat, hiçbir gelecek umudu beni peşinden sürükleyemez.

Birileri bana kötülük yapabilirler; asla, karşılık vermem.

Onlara karşı bir kötülük yapamayacağımı hissettikleri için üzerime daha çok geleceklerdir, biliyorum. Olsun, böyle zamanlarda itilip kakılmak hoşuma bile gider, diyebilirim. Kötülüğe karşılık veremeyen bir kişilik sergilediğim için çevremde saygınlık uyandırmıyor oluşum, beni hiç yaralamaz.

Kim beni defterine aldıysa, oradan silebilir.

Seni bekliyorum...

Önümde bir şiir kitabı, yanında eski bir harita metot defteri ve seni, yeryüzü, güneşten kopmadan önceki halinle düşünürken, dört kişi, benim oturduğum masada okey oynayacaklarını, arkadaki bir masaya geçmemi söylüyorlar.

Hiç alınmıyorum; kalkıp arka masaya geçerken, senin o geçmişteki kutsal bilinmezliğin, bu bilinmezliğinin içinden sızan ışıltılı sevgin, garip bir merhamet duymama neden oluyor, masamı kaplayan okeyci adamlara...

Kahvenin penceresinden dışarı, sokaktan geçen insanlara bakıyorum. İnsanların yüzlerinde ağırbaşlılık ve bilgelik görüyorum. Sanki onları hiç tanımadan, buna gerek kalmadan, yüzlerini bile görmeden konuşuyorum gibi geliyor bana... Çünkü onlara baktığımda seni; senin, dünya güneşten kopmadan önceki halini; beni, benim iç dünyamda gizlediğim bütün sırları bildiklerini ve bunu içten içe düşündüklerini hissediyorum...

Seni fakir bir semtle, fakir bir kahvede beklerken, gördüğüm her şeyin ve herkesin birbiriyle bizi ve sevgimizi konuştuklarını hissediyorum.

HİÇBİR ŞEY SENDEN ESKİ DEĞİL

Ağaçlar, çocuklarla; lambalar, üzüntülerle; yaşlılık, gökkuşağıyla bizi konuşuyor...

Sevgimiz, koptuğu yerden birleştiriyor hayatın bu sonsuz yakınlığını... Bu yakınlık, dünyanın çok dışındaki bir yerle birleşiyor. Bu yer, şu an pencereden gördüğüm herkesin içinden, içindeki bir arzudan başlıyor...

Birazdan sen geleceksin... Hayatın sonsuz yakınlığının önce koptuğu, sonra da sımsıkı bağlandığı yerden...

Birazdan sen geleceksin ve dilsiz kalacak dünya... Herkes bildiği bütün dilleri unutacak... Dünyanın güneşten kopmadan önceki halindeki sessizlik kaplayacak her yeri...

Birazdan sen geleceksin; yaşanan sevinç, dünyadaki her şeyi o kadar yetersiz bırakacak ki ölümü özleyecek herkes. Dünyayla tanışmadan, sözle tanışmadan önce, herkese vaat edilen mükemmel ölümü...

Bütün sevgilerin, bütün sevişmelerin, en ilkel, en sahici kışkırtıcısı olan ölümü...

Birazdan sen geleceksin ve ben seni beklerken düşündüğüm, hissettiğim bütün bunları bir anda unutup bir başkası olacağım...

Sen geleceksin ve aramıza söz girecek... Sevgime hep yabancı, hep uzak olan bir dil girecek...

Bugüne dek aşk üzerine söylenmiş ve söylenecek her şey girecek...

Yasalar, kurallar, beklentiler, vaatler, modeller, kıyaslar, sayılar, saatler girecek...

Sanki çok inanıyormuşum gibi, aslında gururuma aşırı

düşkün olduğumu; çevremde çok önemsendiğimi, saygınlık uyandırdığımı, bana kötülük yapanlara mutlaka misillemede bulunacağımı; kimsenin beni defterden silmeyi göze alamayacağını; beni itip kakamayacağını anlatırım... Bana sunulan vaatlerden, gelecek umutlarından söz ederim... Sen gelmeden biraz önce, okey oynamak isteyenlerin beni masamdan kaldırdıklarını; benim buna hiç, hayır, demeden, arka masaya geçtiğimi bile, bir anda unuturum...

Ben bunları konuşurken, kahvenin ocağındaki mavi aleve takılacak gözün...

Mavi alevde, benim bu dünyaya gelmeden önceki halimi düşüneceksin... Bu dünyanın kurallarını, yasalarını, simgelerini öğrenmeden önceki halimi...

Sözü bilmeden, henüz hiçbir dili konuşmadan; babamın topluma uyum sağlayayım, kurallara boyun eğeyim ve artık sınırlarımı bileyim diye, beni annemden, annemdeki yeryüzünden, yeryüzündeki en saf, en koruyucu imgelerimden koparmasından...

Kabul ettikçe, içine girdikçe, ciddiye aldıkça hayatı; varlığımı kurguladıkça, giderek derinleşen düş kırıklıklarımdan önceki...

Başardıkça, artan eksikliğimi; güçlendikçe, çoğalan yetersizliklerimi; çalışıp çabaladıkça, peşinden koştukça, bir kere yeryüzünden kopartıldığım için, artık her şeye hep geç kalacağım zamanlardan önceki halimi düşüneceksin... Sen geleceksin ve toplumsal kişiliklerimize bürüneceğiz. Bin yıllık erkeklik ve kadınlık kültürü, esir alacak bizi...

Aramıza söz girecek... Aramıza dil girecek... Bize ait olmayan kurallar girecek...

HİÇBİR ŞEY SENDEN ESKİ DEĞİL

İşte o zaman, ben seni fakir bir semtte, fakir bir kahvede beklediğim anları özleyeceğim...

Seni en çok sevdiğimi hissettiğim anları...

İşte o zaman, sen benimle fakir bir semtte, fakir bir kahvede buluşmaya gelirken yaşadıklarını özleyeceksin...

Beni en çok sevdiğini hissettiğin anları...

Sen geleceksin ve ben seni, en çok, seni beklerken sevdiğimi hissedeceğim...

"Kırk Yılda Bir Gibisin" adlı kitaptan

CEZMİ ERSÖZ

NEREYE GİDİYORSUN SEVGİLİM?

Hayat, soğuk, yağmurlu ve vurdumduymaz bir İstanbul gecesiydi... Ve gece yağan yağmur, hep ürkütürdü beni. Yağmur değil, yalnızlığımdı, pencereleri damla damla yalayan; yıllarımı dolduran, sensizlikti. Hep bir yanı yarımlık, hep senden uzaktalık, hayattaki tek kimsemden yoksunluk; yani kimsesizlikti. Bir kavuşma mucizesine inanma yolunda harcanmış bir hayatın ansızın sonuna gelme ve o mucizeyi yasayamadan bir başına ölme korkusuydu, yağmur. Yine, yağmur yağıyor; yine, gece... Yine, İstanbul... Ve sen, kollarımın arasından sıyrılıp kalkıyorsun yataktan. Nereye gidiyorsun, sevgilim?

Sadece sana sarılarak uyuduğumda nefes alabiliyordum. Beni kollarına aldığında, yüzümü masumiyetinin yurduna, o kimsesiz boynuna dayadığımda, kokunu kalbimle soluduğumda... Uykun, benim cennetimdi. Çünkü cennet, sadece ikimizin olabildiği yerdi, benim için. Ne sana âşık kadınlar, ne sevdiklerin, ne geçmişin, ne yarının... Uykunda, sadece ikimiz vardık. Aşkıma dar gelen sevgi sözcüklerine ihtiyacım yoktu orada. Sana sevgimi anlatmaya, ispat etmeye ihtiyacım yoktu, artık. Aşkımızın kokusuydu,

sana, beni anlatan; sana, seni anlatan... Beni gerçekliğin o soğuk, o köpüklü dalgalarıyla yutan ve alıp alıp senden ötelere savuran hayatın dışındaki tek kaçış tünelimdi uykun.

Önce kolunu çekerdin başımın altından, sonra sırtını dönerdin. Usulca sarılırdım sana arkandan, seninle ya da sensiz geçen yılların hasretiyle... Ardından yavaş yavaş kollarımın arasından sıyrılırdın. Yıllardır taşımaktan yorulmadığım hasretin, tenimden tenine akan o ateş, ağır gelirdi bedenine. "Uyuyamıyorum, nefes alamıyorum; lütfen, sarılma!" derdin. Yatağın bir ucuna sığınmış bedeninden kovulmak, hayatından kovulmak gibiydi benim için. Sığındığım, soluk aldığım tek cennetten kovulmak gibiydi. Beni uykunda terk etmen, gerçek hayatta terk edişinden bile ağır gelirdi. Yanı başındaki sensizlik, o rutubetli evimdeki, o baştan ayağa sen olan evimdeki unutulmuşluğumdan, çok daha ağır gelirdi.

Seni kaybetme korkusu, öyle işlemişti ki hücrelerime... Yataktan doğrulduğun anda, bu korkuyla açılırdı gözlerim. Bilinçaltım konuşurdu, benim yerime. Su içmek ya da tuvalete gitmek için kalktığın, asla, aklıma gelmezdi. Gittiğini düşünürdüm yalnızca. O saatte kendi evini terk edip, nereye gidebileceğini sorgulamadan, sadece beni o sonsuz hiçlikte, o en masum rüyada, cennetimizde, uykumuzda bir başına bırakıp kaybolacağından korkardım. Bana hep aynı soruyu sorduran, bu yüzyıllık korkuydu işte: Nereye gidiyorsun, sevgilim? Beni yeniden hayatın içinde, gerçeklerin ortasında, bir başına mı bırakıyorsun? Beni yeniden

unutuluş sürgünlerine mi gönderiyorsun? Nereye gidiyorsun, sevgilim?

Oysa seni uyutmayan, içindeki o yangın, hesaplaşmaydı. Gece iner; âşıklar, yüzler, bedenler, anılar kaybolurdu; sadece ikimiz kalırdık. Ve sen uykunda, sevgimle hesaplaşmaya dalardın. Cennette cehennemi hatırlardın. Dönüp geriye bakıyorum da sanki yıllar değil, yüzyıllar geçmiş aramızdan... Aramızdan ayrılıklar, ihanetler, kayboluşlar, vazgeçişler; yeniden bulmalar, korkular, yalnızlıklar, savrulmalar geçmiş. Ve bu ilişki, ne çok biçim değiştirmiş?..

Seni, yollarca, şehirlerce uzağından sevdim. Seni, kelimelerce, şiirlerce yakınından sevdim. Seni, dünya üzerinde sanki ilk kez benim için kalemi eline alıp yazdığın mektuplarca sevdim. Seni, umutsuzca, beklentisizce, hayallerce sevdim, uzağından. Hayatımı, öyle, olduğu gibi bıraktım. Şehrine geldim ama kalbine giremeden sevdim. Neydik biz, o yıllarda, hiç düşündün mü? Neydik, birbirimiz için, sevgili?

Geldim. Bana destek olacak, sırtımı vereceğim bir aşkın yoktu arkamda. 'Kendime yeni bir hayat kuracağım,' yalanını, kendim dahil, sen dahil, herkese söyledim. Oysa tek istediğim, seninle birlikte bir hayattı. Öyle cesaretsizdim ki karşında ve öyle açık sözlüydün ki bana karşı, ancak iddiasız bir sığınmacı olabildim hayatında. Hayatına iltica etmek isteyen, bir yürek sürgünü... Bir aşk meczubu, sadece...

HİÇBİR ŞEY SENDEN ESKİ DEĞİL

Dürüstlük, kimi zaman yalanlardan çok daha acımasızmış, sevgili! Gerçeğin buzdan ülkesinde yapayalnız kalan yürek, hayatta kalabilmek için yalanları bile özleyebilirmiş, kimi zaman. Bana aksini ispat etmek için elinden geleni yaptığın o yıllarda, buzlar ülkesinde biraz olsun ısınabilmek için, aslında beni sevdiğin yalanına inandırmıştım, ben de kendimi. Aşkıma kapalı bir kapının önüne bırakılmış, yaralı bir kuş gibiydim. İnanacak, bir ibadet gibi **yaşayacak tek** şeyimdi, senin aşkın. Karşılıksız, güvensiz, **sessizce** yaşanan bir aşk... Nasıl da hoyrattın, bana karşı. Kalbinde değil miydim, gerçekten? Neydik biz, söylesene? O yıllarda senin neyindim ben, sevgili? Can yoldaşın mı? Yol arkadaşın mı? Dostun mu? Sevgilin mi?..

Sonra bir gün geldi ve unutuldum. Ve bu sorular birer birer bıçak gibi saplandı yüreğime ve yüreğimde yanıtlarını buldu. Unutuluş, hepsinin acımasız cevabı oldu. Sonrası; dipsiz bir karanlık... Sonrası; çaresiz bir çıldırış... Hayata karışmamak için tek kalkanım, tek sığınağımdı aşkın. Tek silahımı yitirdim ve hayata teslim oldum. Aldı, beni savurdu başka bedenlere; parçası olamadığım, o kırık dökük öykülere...

Kırgınlık kimlik değiştirdi ve vazgeçiş oldu benim için. Unutmanın en ağırı, unutamadan unutmaktır. Seni sonsuza kadar kaybetmek, kimlik değiştirdi ve unutmak oldu benim için. Seni unuttuğum yalanıyla hayatı kandırmaya çalışınca, hayat hiç olmadığı kadar acımasız tokatlar indirdi yüzüme. Sonrası; dipsiz karanlık... Sonrası; hatırlamaya

bile dayanamadığını düş yıkımları... Sonrası; kesif, karanlık ve rutubetli bir kuyu... Koskoca bir boşluk... Sonrası; 'yalnızlık' kelimesine sığmayacak kadar derin bir yalnızlık...

Kaç zaman sonra, bilmiyorum; bir gün geldi ve beni yeniden hatırladın. Yokluğumda kendine kurduğun hayat, beni yasak bir ilişki haline getirdi bu kez de. Ve bu ilişki bir kez daha kimlik değiştirdi. Seni, bir başkasıyla birleştirdiğin hayatına uzaktan bakarak, kalbimi kıskançlığın lanetli hırsına teslim ederek, kısıtlı zamanlarda, gizli saklı buluşmalarda, o doyumsuz kaçamaklarda sevmeyi de öğrendim ben... Hasretinin o tarifsiz kokusu burnumu sızlatırken, yapayalnız uyumayı da öğrendim. Yağmurlu İstanbul gecelerinde, o baştan ayağa sen olan evimde, kaderimle kıyasıya yaşamayı da öğrendim, sevgili!..

O zamansız unutuluşun ardından yeniden hatırlanmanın sevinci, seni paylaşmaya boyun eğmenin ve gizliliğin gölgesinde kalacak olmanın acısına büründü. Uykunda soluğunun bir başka soluğa karıştığını bilerek geçirdiğim sayısız gecelerde, gururumu parça parça bölüp aşkıma kurban ettim. O tarifsiz ağrıyı uyuşturmak için, ruhumdan, kimliğimden, kadınlık onurumdan vazgeçtim. Her şeye rağmen direnebilmek için, kendimden vazgeçtim. Geriye dönüş kapılarını sonsuza kadar kapatmış oldum böylece. Ruhumdan kendimi kovup tüm hücrelerime sadece aşkını yerleştirdim. İşte o andan itibaren, sensizlik, artık bensizlik oldu sevgili...

HİÇBİR ŞEY SENDEN ESKİ DEĞİL

Nasıl da telaşlı, nasıl da soluk soluğa yaşardık o kaçamak anları... Aşkımızın en karanlık, en gerçek ama en yoğun anlarıymış onlar. Sensiz geçen gecelerde yüreğimde biriken kıskançlığın, öfkenin, kırgınlığın ve hasretin hummalı karanlığı, sana kavuştuğum anlarda sevinçten çıldırmanın eşiğinde tarifsiz bir hazza dönüşürdü. Nasıl da ateşliydi, sevişmelerimiz... Sana yeniden dokunmak, sanki bulutlara öpücükler kondurmak gibiydi. Huzurla huzursuzluk, hasret ve kavuşma, aşk ve öfke, merhamet ve acımasızlık, kırgınlık ve bağışlama, her şey ama her şey, sevgimizin taşkın sularında birbirine karışırdı, iki kalbin bir ömre sığdırabileceği tüm duyguları, biz o kısacık anlarda soluk soluğa yaşardık.

Sonra hayatını değiştirdin. Yeniden özgürlüğüne kavuştun. Ve bu ilişki bir kez daha biçim değiştirdi. Yıllardır bir savruluş halinde aramızdan akıp giden aşkımız, nihayet, dingin, doygun ve emin bir sığınak bulmuştu kendine. O savruk yıllar bile koparamamıştı ya, bizi birbirimizden; artık hiçbir şey bu aşkı yıkamazdı. İhanetlerin, unutuluşun, hayatın sınavından geçmişti aşkımız. Tam da birbirimizi hayattan çok uzakta, dokunulmaz bir boyutta sevdiğimize inanmaya başlamışken, dudaklarından dökülen o lanetli cümle, korkularımı yeniden uyandırdı. Geçmişi zamandan koparıp aramıza soktu yeniden: "Varlığın, artık bana acı vermiyor..."

Ah, sevgilim! Ayrılık trenini çoktan kaçılmadık mı biz? Bulup bulup kaybetme oyunlarını, çoktan tüketmedik mi? O dünyevi aşk oyunlarından, kıskandırmalardan, kaça-

maklardan, çoktan vazgeçmedik mi? Birbirimizi en ağır ihanetlerde sınamadık mı? Anlamadın mı artık, varlığım sana acı vermek için değil... Sadece seni sevmek için yaşadım ben.

Senin için bir ilişkide girilebilecek bütün kimliklere bürünmedim mi? Önce, aşkla olmasa da, kalbinin boşluğuyla tutunduğun bir can yoldaşıydım. Yüreğin bir başkasına kapılarını açtığında, hayatından dışlanıp unuttuğun oldum sonra. Başka hayatlarda, başka ilişkilerde seni unutmaya çalışırken, belki de aslında sadece seni ararken, kıskançlıktan deliye döndüğün oldum. Kalbime geri dönmek istediğinde, gururumun gemilerini yakıp, metresin oldum. Vicdanın oldum senin. Merhametin oldum. Pişmanlığın oldum. Hazzın en sıra dışı boyutlarını seninle paylaşan fahişen oldum: Arkadaşın oldum. Kardeşin oldum. Sevgilin oldum. Söylesene, kaç kez biçim değiştirdi, bu ilişki? Kaç kez kimlik değiştirdim, seni sevebilmek için?..

Anlamadın mı artık, varlığım sana acı vermek için değil. Sadece seni sevebilmek için yaşadım ben... Hâlâ seninle geçireceğim anların telaşıyla, tüketir gibi yaşıyorum sensiz geçen günlerimi. Yıllar geçti; hâlâ seni görecek olmanın kalp çarpıntılarıyla, yalnız senin için giyiniyorum, en güzel giysilerimi. Sen güzel bulasın, diye geçiyorum aynaların karşısına. Seninle geçen zaman, bir daha tekrarı mümkün olmayan, doğaçlama bir melodi gibi benim için. Sanki birlikte yazılmış kaderimizin, sayılı dakikalarından an çalıyorum. Öylece, karşında oturup seni seyretmeyi, sana yemek hazırlamayı, seninle sohbet etmeyi, dostlarını ağırlamayı,

seninle birlikte uyumayı, yani paylaştığımız ne varsa, hepsini; bir daha asla okuyamayacağım bir şiiri kelime kelime içime sindirir gibi, soluk soluğa hissederek yaşıyorum. Öyle birikmişsin ki içimde... Seni yaşamakla tüketmem, seni sıradanlaştırmam mümkün değil. İçime çektikçe çoğalıyorsun, sevgili!..

Şimdi varlığım, her geçen dakika daha da daralan, gizli bir çember örüyor etrafına. Her geçen gün biraz daha uzaklaşıyor, biraz daha kanıksıyorsun beni. O peşini bırakmayan yaralı geçmişin, aramıza korku duvarları örüyor. Hayatını tüm kalbimle kucakladığımı hissettiğim anda, ansızın yüzünde beliren o eski kaygıların, alıp seni benden çok uzaklara, derinlere, yalnızlık kuytularına sürüklüyor. Yeni isimlerle, yeni aşk öyküleriyle, başka yüzler, başka bedenlerle kaçış planları yapıyorsun kendine. Gece ansızın seni uyandıran, kolunu başımın altından çeken, seni yatağın ucuna kadar götüren, uykunu bölüp ayağa kaldıran ve bana hep o aynı soruyu sorduran da bu korkular değil mi: "Sevgilim, nereye gidiyorsun?"

Sevgilim, nereye gidiyorsun? Orada ne var? Benliğini kıstırdığın duvarların arkasında, soğuk, uçsuz bucaksız bir yalnızlıktan başka ne var? Neden kaçıyorsun? Neden bu aşkı sonsuzluğa, özgürlüğe, daha önce hiç yaşamadığın sınırsızlığa bir kapı olarak görmüyorsun? Ben senden gitme ihtimalini, hiçbir zaman çalmaya yeltenmedim ki... Sevgim, seni tüketmek değil, çoğaltmak içindi. Sevgim, dünyanın yaşanılası bir yer olduğuna inanman, inanmamız içindi. Yüreğimizin çok derinlerinde yaşayan o iki masum ço-

cuğun soluk alabilmesi için bir gökyüzüydü sevgim. Ben, senin kanatlarını hiçbir zaman çalmadım ki...

Öyle çok reddedildim ki öyle çok unutuldum ki senin tarafından, sensiz kalmak yüreğimi ezen tek korku artık. Öyle ki hayatım başlı başına bir korku halinde ayakta duruyor şimdi. Korkumu gerçeğe büründürdüğün anda, yıkılıp gideceğim. Her şeyi tükettim. Hayata tutunmak adına ne varsa, her şeyi yaktım seni sevebilmek için. Tüm sabrımı, kendime ve insanlara güvenimi, sevginin hayatın tek harcı olduğuna olan inancımı... Artık senden başkasına verecek enerjim, sevgim ve hayatla hesaplaşacak bir benliğim kalmadı. Geriye dönüp sığınacak, bir kendim kalmadı...

Şimdi bana, varlığımın sana acı vermediğini söylüyorsun. Gitmemi istiyorsun; sonra yeniden gelmemi... Ve sonra yeniden gitmemi... Beni sensizliğin o dipsiz çukuruna önce sarkıtıp sonra yeniden gün ışığına çıkarıyorsun. Sevgimi, yokluğumu hissettiğin yerde bulmak istiyorsun. Aşkımın, benliğini ve hayatını ele geçirmesinden duyduğun o sebepsiz korkuyu yenmek için, bana seninleyken tekrarı olmayan bir şiiri hatırlatan zamanın, sana benimleyken gösterdiği monoton ve tüketici yüzünü yok etmek için, oynadığın bir oyun bu belki de. Beni deliliğin sürgünlerine yollayıp, sonra yeniden kalbine çağırıyorsun.

Korkuyu beklemenin telaşı, korkunun kendisinden çok daha ürkütücü biliyor musun? İşte bu yüzden, sensizliğin karanlık kuyusuna kendi ellerimle bırakıyorum kaderimi.

HİÇBİR ŞEY SENDEN ESKİ DEĞİL

Korkuyu beklemekten vazgeçiyorum ama asla seni sevmekten değil, sevgili!.. Sana veda etmeden kaybolusa karışmam da aslında sadece bunun için. Madem varlığım acı vermiyor sana, madem ki ancak yokluğumda sevgimi hissedebiliyorsun; öyleyse, yokluğumla kal, sevgili!.. Madem ki yokluğumla daha mutlusun, o halde yokluk, benim bu aşk için büründüğüm son kimlik olsun...

"Şizofren Aşka Mektup" adlı kitaptan

CEZMİ ERSÖZ

AYAZDA İKİ YÜREK

Gittin.

Dudağıma, çocuksu susuzluğumla asla doyamadığım öpücüklerinden birini kondurup gittin. "N'olur, öyle bakma bana!" dedin en son.... Daha birkaç dakika önce, gözlerimde varlığınla alevlenen yaşam sevincinin yerine, boyun eğmiş, donuk ve daha şimdiden hasretinle kavrulmuş bir karanlığı bırakıp gittin...

Dolmuştu, zamanın.

Yüreğimdeki kum saatini, o göz açıp kapayıncaya kadar geçen "sen"den, sanki asırlarca tükenmek bilmeyen "sensizliğe" tersyüz ederek gittin. İçimde, günlerdir yokluğunla zayıflamış, kalbi kupkuru kalmış aşk çocuğunu sevginle emzirme sarhoşluğuyla delirdiğim şu üç saatin içindeki yüzlerce "an"ı, "anı"ya dönüştürerek gittin... Önce, gözlerim öksüz kaldı, yokluğunda. Sonra, nefesinin o buğulu sıcaklığından mahrum kalan evimin, rutubet kokulu duvarları...

Gittin.

İki aşkın arasında, şaşkın, ürkek ve çaresiz bir çocuk gibi savrulan kalbini cebine koyup başka bir eve gittin uyumaya. Artık senin değildi evin; "sizin"di. Benim özlediğim o eski evin değildi, gittiğin... O eski ev... Oturup, zamanın o yağmursuz, o parça parça yüzüne bakarak, güneşin bütün gün sadece yalayıp geçtiği, loş pencerelerinde dalgınlığımızı biriktirdiğimiz o ev... Susardık, bazen. Ansızın, hesapsızca, belki de yorgun düşerek... Akıldışı bir hızla devinen imgelerin ortasında, bir çığ gibi ömrümüze yığılan anılardan birini seçip dondurarak... Hayat, çok eskilerden gelen sonsuz bir ritüel gibi, bir gelenek gibi tekrar ederdi etrafımızda, umurumuzda olmadan. Elin, çaya uzanırdı... Tenim, dudaklarını özlerdi... Bir sözüm, şiirin olurdu... Demlenirdik... Gömüldükçe düşlerin o büyülü uykusuna, aşkımın kalbimdeki ilahi melodisi çalınırdı kulaklarına birden. Nasıl da ürkerdin. Karanlıktan korkan bir çocuğun teselli ıslığı gibi bölerdi sesin, suskunluğumuzu. Ruhlarımızın bir yerlerde buluştuğuna, düşlerimizin bir yerde kesiştiğine inanmak istediğim bu hayattan çalıntı anları, beni bunun aksine inandırmaya çalışan bir sesle ve ilk önce hep sen bölerdin.

İşte böyle anlarda yüzü daha da netleşirdi, dünyaya gözlerinden bakan o yaralı çocukluğunun. İşte en çok, seni içimden doğru sevdiğim böyle anları severdim. Hayatın içinde seni barındırdığı her karesinde, uzun uzun soluklar alarak, o günlük, o sıradan ayrıntılarını alabildiğince büyütüp içinde kaybolarak severdim seni. Odanın içinde, varlığına yıllardır aşina olduğun bir eşya gibi sessizce kaybolarak seni izlemek ve başının üzerinden sonsuzluğa akıp giden düş bulutlarında şekillenen her sözü, yüreğimde

senin için büyüttüğüm şiire mısra yapıp eklemekti seni sevmek.

Sevmek, hayatına tanıklık etmekti, benim için... Sabahları evden çıkmadan önce, uykundaki o en masum halini öpücüklere boğarken, "Gitme!" diye sayıklayan sesine kıyamayıp patrona bin bir yalanlar uydurarak, sık sık işe gitmemekti, seni sevmek. Sana kahvaltı hazırlamaktı. Özenle hazırladığım sofraya iştahla oturup "Sen bir meleksin! Neden seninle evlenmiyorum ki ben, senden daha iyisini mi bulacağım?" diyen muzip sözlerine sevinmek, belki de çocukça inanmaktı. İnce ince kıyılmış, tabağa motif gibi işlenerek dizilmiş ve hep sevdiğin gibi üzerinde zeytinyağı ve limon gezdirilmiş domateslere, yaptığım mezelere duyduğun minnete şaşırmaktı. Hayatına eklemekten çılgınca zevk aldığım, o şefkatli inceliklere duyduğun minnete...

Seni sevmek, bundan yıllar önce, seni bir idol gibi içimde büyütüp hayranlığımın yavaş yavaş aşka dönüşünü ürkekçe gizleyerek kaleme aldığım mektuplarıma, aynı incelikle, aynı özlemle, aynı hayranlıkla verdiğin cevaplarına inanamamaktı. Tüm ısrarlarına rağmen, bu eşsiz büyüyü bozmaktan çekinip aylarca seni bir kez bile aramamaktı. Sonra ansızın yollara düşüp çocukluğumda kalbimde filizlenen sevdası senin aşkınla yeşeren bu kentin sokaklarında izini sürmek, kendi sözlerinle, "bu inceliğin ve bu derin anlayışın yüzünü", yani o merak ettiğin yüzümü, gözlerine taşımaktı. Buluştuğumuz kahvede, ayların, günlerin telaşı ve susuzluğuyla, anlattığın şeylerin hiçbirini algılamadan sadece hayranlıkla, seni, o hepimiz gibiliğini seyrederken,

masanın altından bir türlü çıkartamadığın o telaşlı, o çocuk ellerinde kendini eleveren heyecanına inanamamaktı.

Seni sevmek, o gece rakı içtiğimiz köhne meyhaneden çıkıp yürüdüğümüz sokaklarda, Nisan ayında, bir mucize gibi gökyüzünde dans eden kar tanelerinin, Tanrı'nın bu aşk için gönderdiği işareti olduğuna inanmaktı.

Seni sevmek, kadınlığımı, bedenimi ve hazzı ilk defa seninle keşfetmekti. Yıllardır, sanki sadece senin için sakladığım bedenimi, en ufak bir tereddüt duymadan ve beklentisiz bir sarhoşlukla sana sunmaktı. Her dokunuşunda, kutsal bir ayinin o sıcak ve tatlı şarabını yudum yudum içer gibi...

Seni sevmek, aşkın uğruna ama senden izinsiz başka bir kentteki hayatımı sıfırlayıp yaşadığın kente, yaşadığın göğün altına, ıslandığın yağmurların altına gelip yerleşmekti. Senden başka bu koca kentte bir başınalık ve kimsesizlikti, seni sevmek. Sokaklarda tek bir tanıdık simaya rastlamamaya alışmaktı, güçlükle. Hücrelerimle beraber çoğalan aşkını özgürce ve sınırsızca yaşamak için, ailemin şefkatli ve anlayışlı kollarından sıyrılıp kanatlanmak, yıllanmış can dostların sevgisini çok uzaklarda bırakmaktı.

Seni sevmek, yalnızlığın soğuk kollarından biraz olsun sıyrılıp nefes alabilmek için, geceleri saatlerce tek başıma Beyoğlu'nun karanlık sokaklarında kalabalığın soluğuyla ısınmaya çalışmaktı. Hiç tanımadığım insanların yüzünde senin yüzünü aramak, onların kaybetmiş, umutsuz hayatlarında yaralı geçmişinin ve çocuksu düşlerinin izlerini sürmekti.

Seni sevmek, bu kentin tozlu, soluk ışıkları ruhumu ısıtırken, aynı gecenin yıldızları altında seni deliler gibi özlemekti. O geceyi de kollarında geçirebilmeye seni ikna ede bilmek için, saatlerce sokaklarda dolaşıp barlarda, kahvelerde oturup eve dönüşünü beklemekti. Bazen bu bekleyişlerin sonu, yorgun düşmüş bedenimi sürüklediğim evimde, o gece bir başka kadının yanında uyumana ağlamak olurdu, sabaha kadar. Ertesi gün, bir şizofren gibi, hiçbir şey olmamış gibi, tekrar seni sevmeye koyulurdum. Şaşırırdın...

Çünkü, seni sevmek, direnmekti, sevgili!.. Güçsüz olanı acımasızca yok eden bu kentin hoyratlığına ve senin için, artık inanmaktan çoktan vazgeçtiğin, yaşadığın hayalkırıklıklarıyla çok uzun zamandır kaybettiğin o aşk duygusunun gerçekliğinin canlı ispatı olmaya direnmekti. Kalbine inançla aşk tohumları ekmekti, seni sevmek. Sevmek, o yitirdiğin aşk şarkısı adına, sana umut vermekti.

Seni sevmek, ait olduğun gökyüzünde seni özgür bırakmaktı. Koparmamaktı, kanatlarını. Ruhunun ve kaleminin tek besin kaynağından, başka sevgilerin şiirine eklediği mısralardan kıskançlıkla seni mahrum etmeye yeltenmemekti. Sevmek, ruhumun tek sahibi olan seni sahiplenmemeye, kanaya kanaya razı olmaktı. Çocuksu bir saflıkla, tek vazgeçemeyeceğinin ben olduğuma kendimi inandırarak, hayatına boyun eğmekti.

Seni sevmek, bir babayı, bir can yoldaşını, hayatının sonuna kadar yanında olduğunu bildiğin güvenilir bir dos-

tu, ilgiye ve şefkate doymayan çaresiz bir küçük çocuğu ama en çok da tutkulu, kıskanç ve yüreği sonsuz mavilik-lere akan bir deli âşığı sevmek gibiydi. Bir gün ansızın, telefonda duyduğun bir sese ya da yeni tanıştığın bir kadına âşık olduğunu, sanki tepkimi ölçmek ya da seni nasıl kıskandığımı görmek isteyen abartılı bir heyecanla söylediğinde, telaşa kapılmamak, bunun gelip geçici bir duygu olduğuna ve asla, benden vazgeçemeyeceğine inanmaktı. Yine de içimdeki o kaçınılmaz endişe, ister istemez, sarardı yüzümü. Sesim soluğum kesilirdi birden. İşte, öyle anlarda beni sımsıkı sarıp tutkulu bir sevişmenin ilk öpücüklerini dudağıma kondururken, "Sen küçücük bir kızsın, biliyor musun?" diyen şefkatli sesini severdim en çok. Ve aslında ben dahil, hiç kimseye âşık olamayacağını düşünür, hüzünlenirdim.

Rüyalarımın gül kokusu...

Sonra bir gün, aşka açıldı yüreğinin sürgüleri. Sonra bir gün, şiirlerin başka bir aşkın kokusuna büründü. Yıkıldı tabuların. Kırıldı zincirlerin. Uzağıma düştün. Bu defa farklıydı, hissetmiştim. Yalnız bedenini değil, ruhunu da paylaşmaya başlamıştın bir başka kadınla. Sonra, sevmek, yavaş yavaş, kayışını izlemek oldu avuçlarımdan... Seni sevmek, sen sabaha karşı uyuduğumu sanarak yanımdan kalkıp bir başka yürekle telefonda özlem giderirken, içimde kopan fırtınaları susturmaya çalışmak oldu sessizce. Sabahın erken saatlerinde uzaklardan gelecek sevgilin için, her zamankinden birkaç saat önce kalkıp evini terk etmek zorunda kalmak oldu. Habersizce kapını çaldığım o gün, kapında kalıp içeri girememek oldu.

O güne kadar hiç olmazsa bana karşı dürüst olmanla, yaşadıklarını benden gizlememenle, yalan söylememenle avunuyordum. Ama bir başkasını incitmemek, üzmemek için ondan gerçekleri gizlediğini, yalanlarla da olsa onu koruduğunu fark edince, bu avuntu da terk etti beni. Yalanlarını bile kıskanır oldum... Neden, dürüst olmak için beni seçmiştin sanki? Gerçeğin acımasız zindanlarında neden, beni kilitli bırakmıştın? Ne çok düşündüm bu soruların cevaplarını. Ne çok sorguladım kendimi, nerede hata yaptığımı, neyi eksik bıraktığımı... Kadınca oyunlardan haberim olmadı hiçbir zaman. Seçtiğin yaşam biçiminden koparmak, seni soluksuz bırakmak demekti, benim için. Hatam seni bir mülk gibi sahiplenmemek miydi? Acaba istediğin bu muydu? Seni yanlış mı tanımıştım?

Bana hep, ne kadar asil bir yüreğim, olduğunu söyler dururdun. İsyanım, kalbimin ezilmiş parçalarının üstünü örtüp sessizce çekip kapını çıkmak olurdu, en fazla. Yalnız kalmak istediğini daha sen söylemeden yüzündeki bulutlardan hisseder, çıkıp giderdim. Özür diler gibi bir sesle, onun geleceğini söylediğinde, sessizce çıkıp giderdim. Karşında ben otururken, onunla saatlerce telefonda konuştuğunda, çıkıp giderdim. Hep giderdim... Bu onurlu tavrımdı, belki de ezen yüreğini. Vazgeçemediğin tek yanım buydu, belki...

Sonra sevmek, yaralı kadınlığımı başka yüreklerle avutma yanılgısına kapılmak oldu. Buna hakkım olduğunu söyleyip dursan da biliyorum, aslında içten içe hiç affetmedin beni. Sen çoktan parçalanmıştın zaten. Benim de yüreğimi böldüğümü düşünmek, sana bile ağır geldi... Oysa ben, seni değil, kendimi cezalandırıyordum başka bedenlerde.

HİÇBİR ŞEY SENDEN ESKİ DEĞİL

Ruhumu kemiren bu deli aşkı cezalandırıyordum. Bunu anlamadın mı, sevgili? Sevmek, seni değil, çocukluğumu, düşlerimi, kendimi aldatmak olmuştu artık... Bana bağlanan masum aşkları, seninle aldatmak olmuştu. Kimseye veremedim yüreğimi. Ne zaman baksalar içime, yüreğimin kırık aynasında kendilerinin değil, senin yüzünün aksini gördüler hep. Sessizce çekip gittiler. Fark etmedim bile gittiklerini.

Gittin....

Seni sevmek, bensiz akıp giden hayatına bir yabancı gibi uzaktan bakmak oldu çoktandır. O çocuk ellerinin bir başkasının saçlarında gezindiğini, aniden özlemle sarılıp bir başka yüzü öpücüklere boğduğunu, sabahları uykunda bir başka kadına, gitme, diye sayıkladığını düşünmek oldu seni sevmek. Geceleri, kokuna hasret yatağımda ter içinde uyanmak, kendimin bile affedemediği bir bencillikle, kalbindeki tek aşkın benimki olması için gözyaşları içinde Tanrı'ya yalvarmak oldu. Seni, yasak bir aşk gibi gözlerden uzakta, rutubetli duvarlar arasında yaşamak oldu, sevmek. Beni hayatından dışladığın için öfke nöbetlerine kapılıp bana bile yabancı gelen, hiç tanımadığım bir sesle sana bağırmak, haykırmak, ağlamak, sonra pişmanlıkla affedip tutkuyla sana tekrar sarılmak oldu...

Yabani bir ot gibi ruhumu sarıp sarmalayan öfke ve kıskançlık duygularıyla benliğimden uzaklaşmayı kendime yakıştıramamak; sıkışıp kaldığım bu karanlık dehlizde kendi kalbimde, yalnızlığımda, sensizliğimde kendi aşkım la delirmek oldu, artık seni sevmek...

Şimdi, bu acıya bir son vermesi, kendisini terk etmesi, sonsuzluğa bırakıp gitmesi için birbirine yalvaran iki yüreğiz artık... "Ayazda İki Yürek" gibiyiz... Sen, benim şizofren aşkımsın... Bense, senin sızlayan vicdanın...

Affet beni, sevgilim!.. Verdiğim sözleri tutamadım...

"Şizofren Aşka Mektup" adlı kitaptan

BİR GÜN MUTLAKA SANA DÖNERİM...

Belki de sen yanıldın...

Belki de sadece iyi kalpli bir yeteneksizdim ben...

Ebedi bir hayal kaçkını...

Varlığımı herkesin bilmesini isterken, aynı anda kendimi ele vermemek için hayattan kaçıyordum. Daha önce kimselerin denemediği şeyleri yapmak, benzersiz biri olmayı isterken, dokunduğum her şey gerçekliğini yitiriyor, çevrem hızla ıssızlaşıyordu...

Benzersiz biri olmak isterken, varlığımın unutuluşunu seyretmek, tuhaf, karşılıksız bir acı veriyordu bana... Beni bir gün unutacağından korkuyor, bunun bedelini de kendimi saklayarak ödetiyordum sana. İyi kalplilikle saklayarak...

Bilirsin, dünyanın en kolay, ama en riskli rolüdür iyi kalpliliği oynamak... Sevgini yitirmemek için yaptığım tek şey aynada kendimi telaşla seyretmek ve iyi kalpliyi oynamaktı...

Sevgine, çok kıymetli bir hatıra gibi, sadece içinde kendimi seyrettiğim durgun bir göl gibi sahip olmuştum...

Durmaksızın fotoğrafını çekiyordum. Arkanda hayat can çekişiyordu...

Bakışlarından kurutulmuş kelebek koleksiyonu yapıyordum. En büyük arzum, seni hayatın içinde yaşayabilmekti. Ama en büyük korkum da buydu.

Sanki seninle hayatın içinde yaşarsam, ruhum dağılacak, her bir yanım birbirinden çok uzak yerlere savrulacaktı... Aşk bana, cesaretiyle gelmemişti işte...

Oysa sen, ölümünle bile barışmıştın çoktan... istediğin an, tanıdık tanımadık, herkesin insafına terk edebiliyordun kendini... En çok arzuladığım şeye sen kavuşmuştun. Kaybedecek hiçbir şeyin yoktu artık. Sen istemezsen, kimse sana bir şey yapamazdı.

Bazen bırakırdın, korumazdın kendini. Gözlerinden kan gibi sızan bir tebessümle, yanağına inen tokatı atan insanın gözlerine bakardın. Maruz bırakırdın kendini o bencil şiddete... O tokat, gündüz düşleri gören bir şairin avuçlarında zarfsız kuşlar olana dek, maruz bırakırdın kendini...

Bense, yıllar sonra bulmuştum sevgiyi. Öylesine açtım ki sevilmeye, öylesine açtım ki kendime, sonsuzluğu unutmuştum... Aynada hep kendime bakıyor ve sevgini yitirmekten delice korkuyordum...

Sevgini yaşayamıyor, sevgini derinden hissedemiyor, bütün telaşımla sevgine layık olmaya çalışıyordum... Sevgine layık olmak için de durup dinlenmeden kitaplar yazmayı tasarlıyordum. Sevgine layık olmak için, önemli, tanınan biri olmalı, oyunlar sahnelemeli, şarkılar bestelemeliydim. Halta dünyanın en romanesk devrimini gerçek-

leştirmeliydim bu ülkede... Ben, sevgine tamamen sahip olabilmek için ön odada dünyanın en romanesk devrimini yapmayı, insanların duygu ve düşünce dünyalarını alt üst edecek kitaplar yazmayı düşlerken; sen, arka odada tek başına güvercinlerle, kedilerle, bahçede yakılan ateşlerin duvarlardaki yansımalarıyla konuşurdun.

Sanki zaman senin için çok farklıydı... Geçmişini kaybetmediğin için bir bakışta, o bakışta saklı olan bütün bir hayatı okuyabiliyordun sanki... İnsanlar sana emanet ettikleri geçmiş zamanlarını bir daha sormadıkları zaman yaşadığın keder, ona en çok ihtiyaç duyanlara şefkat olarak geri dönerdi... Sen birine sarıldığında, zaman dururdu...

Bense tarihe iz bırakmak, unutulmamak, hep hatırlanmak için bakardım insanların bakışlarına ve o bakışlarda yine kendimi görürdüm... Dünya, benim gergin, telaşlı, hep geç kalmışlığımı yüzüme vuran aynamdı.. Yaşarken kendimi ona kurban etmemi isterdi benden. O aynada, erdemimle bayağılıklarım arasındaki derin uçurumu görürdüm hep...

Ne yapacağımı hep baştan bilirdim. Ne söyleyeceğimi, nasıl davranacağımı, ne hissedeceğimi... Hiç şaşırtamazdım kendimi. Kendime rakiptim ama hep yenerdim kendimi. Kendimi hep hayal kırıklığına uğratırdım...

İnsanların duygu ve düşünce dünyalarını sarsacak bir kitap yazmaya çabalarken merak etliğim en önemli şey, senin dünyaya, hayata, insanlara nasıl baktığındı... Beni nasıl gördüğün, nasıl sevdiğindi... Nasıl insanların insafına kendini bu kadar korkusuzca terk ettiğindi...

Kuşlarla, kedilerle, yapraklarla, çocuklarla konuşurken neler hissettiğindi...

Kimi kez seni bütün benliğinle hissedebilmek için bugüne dek kazandığım bütün gücümü, imkânlarımı, ilişkilerimi bir anda silmek, hayata sıfırdan ve yeniden başlamak istiyordum.

Kaybedecek hiçbir şeyim yokken, nasıl biri olacağımı merak ediyordum.

Kendimi her şeye maruz bırakmayı, yanağıma inen tokata gözlerinden kan gibi sızan bir tebessümle bakmayı ve o tokattan zarfsız kuşlar yapmayı çok istiyordum... Oysa kendimi bu kadar çok önemsersem, bu denli çok ciddiye alırsam, seni ve kendimi hiçbir zaman gerçek anlamda göremeyeceğimi artık anlamam gerekiyor...

Anlamam gerekiyor, çünkü bu sıcak yaz günlerinde içim üşüyor.

Çünkü çoktan anlamam gerekiyor, kendime hesap vermemek için tarihe iz bırakmak istediğimi...

Hep arzuladığım halde bana verilen sevgiden korkup kaçtığım için, hiç unutulmamak adına, kitaplar, oyunlar, şarkılar yazmak için çırpınıp durduğumu...

Kendime olan sorumluluktan kaçtığım için, bu ülkede dünyanın en romanesk devrimini gerçekleştirme düşleriyle uğraştığımı anlamam gerekiyordu.

Yarın, bir adaya gidiyorum. Çevremde kimsenin bilmediği bir adaya... Sığınacak, korkularımı yatıştıracak, beni hiç sorgulamadan bağışlayacak, kimselerin olmadığı bir adaya... Adanın arkasında, o sadece başıboş rüzgârların estiği dağlarla çevrili ıssız kumsalda adımı haykıracağım... Orada, ne insanların duygu ve düşüncelerini alt üst edecek kitaplar, ne oyunlar, ne şarkılar, ne de dünyanın en romanesk devrimi olacak...

Orada, sonsuzluğa bakıp ve kimseden yardım istemeden "Kimim ben?" diye soracağım...

Eğer ben sadece iyi kalpliliği oynayan ebedi bir hayat kaçkınıysam, içim ölmüşse ve eğer buna gerçekten inanırsam, beni bir daha hiç göremeyeceksin..

Eğer senin düşündüğün gibiyse, şunu iyi bil ki, bir gün mutlaka, sana geri dönerim!..

"Hayallerini Yak Evi Isıt" adlı kitaptan

CEZMİ ERSÖZ

SEVGİLİNİN, HASTA, ACI ÇEKEN, EKSİK YANI...

Aslında sevgi üzerine çok konuşmamak gerek. Sevmek üzerine, bu denli hoyrat, bu denli gelişigüzel konuşulunca, içim çok acıyor. Çünkü, sevgi ne zaman ortalıktan çekilse, ne zaman kendimize bile fazla gelmeye başlasak, sevgi üzerine umutsuz bir telaşla konuşmaya başlıyoruz. Sanki böyle anlarda sevgisizlikten ruhumuz kavruluyor; işte o zaman, yana yakıla, sanki ruh çağırır gibi, sevgiyi çağırıyoruz...

Sevgi, dostluk, incelikler üzerine istesek de konuşamazdık onunla.

Birkaç kez denemedik değil, denedik ama olmadı, beceremedik. Böyle anlarda ikimizi de garip, hiç tahmin etmediğimiz bir utanç, bir endişe kapladı...

Sanki bütün bunlar üzerine konuşursak birbirimize duyduğumuz sevgimizi incitecek, örseleyecek diye hep tedirginlik duyduk... Bu durumu özellikle duygusal, bir film seyrederken, ya da yolda yürürken iç parçalayıcı insani bir dramla karşılaştığımızda yaşardık. Böylesi zamanlarda, aniden tuhaf bir panik duygusu kaplardı içimizi. Seyrettiği-

miz filmdeki o sahne, ya da karşılaştığımız bu iç acıtıcı olay, bizi birbirimize duyduğumuz sevgiden kuşku duymaya iter, sevgimizi sinsi bir tedirginlikle gölgeler, dahası, anlamsızlığa sürüklerse, diye derin bir endişeye kapılırdık...

Yolda onunla yürürken kâğıt mendil satan o küçük, yoksul, çaresiz çocuklardan biri bacaklarına sarılıp kendisinden mendil alması için yalvarmaya başladığında, yüreğim ağzıma gelirdi. Kâğıt mendil satan çocuğa nasıl davranacak, yanında ben varım diye yapay bir içtenlik ve nezaket içine mi girecek, yoksa öylesine, içinden geldiği gibi mi davranacak, diye korkulara kapılırdım; içinden geldiği gibi davranışı, duygularımda onun için yarattığım sevgiye yaraşır bir davranış değil, aksine hoyrat, kayıtsız bir davranış olursa, kendimden çok utanırım, bu da benim sevgimle kurduğum bütün o ince, büyülü dengeleri bozarsa, diye, içim içimi yerdi...

Onun da benim gibi hissettiğini, aynı şeyler benim başıma geldiğinde tedirginleşen, sislenen bakışlarından anlıyordum. Birbirimize duyduğumuz sevgi, kimi zamanlar yaralarımızın kabuğunu öylesine inceltir, bu dünyadan öylesine kopartır, öylesine şaşkın, çaresiz yapardı ki böyle zamanlarda nefes almaktan bile çekinir hale gelirdik. Bu büyüden, artık bu acıtan incelikten korunabilmek, biraz olsun nefes alabilmek, biraz olsun dünyaya, insanlara ayak uydurabilmek için, kendimize hiçbir zaman olamayacağımız kadar gerçekçi, akılcı, katı, her şeye mantık süzgecinden geçirerek bakan insanlar süsü verirdik...

"Sevmek, sevdiğiniz kişinin her şeyini sevmektir," sözü, inanın, sıradan, laf olsun, diye söylenmiş bir söz değildir.

Ben bunu yaşarken öğrendim. Onun sevdiği şeylerin size çok aykırı, çok ters gelmesi bile bir şey ifade etmez.

Mesela, ben hayalım boyunca futbola karşı hiçbir yakınlık duymadım. Hatta maçlardan sonra sokakları şiddet gösterileri ve ırkçı sloganlarla dolduran taraftarları gördükçe, futboldan kendimce haklı bir uzaklık, hatta tiksinti bile duyardım.

Öyle ki en sonunda, futbol taraftarlığının insanları koyu bir bencilliğe ve bayağılığa ittiğine bile inanır hale geldim...

O ise, bir futbol takımının fanatik taraflarıydı!.. Önceleri buna çok şaşırmıştım. Öylesine duyarlı, ince, kendi sevgisinden bile utanan bir insan, bir futbol takımına böylesine hastalıklı duygularla nasıl bağlanabilir diye...

Günlerce düşündüm bunu. Ve anlamaya başladım: O ifade edemediği bütün duygularını, bastırdığı bütün heyecanlarını, küskünlüklerini, kırgınlıklarını, yitirdiği bütün umutlarını, özleyip de kavuşamadığı bütün arzularını, çocukluğunda çok arzuladığı halde kendisine gösterilmeyen sevgileri, o acısını çok çektiği utangaçlığını, karşısına çıkan hemen her insan onu şaşırttığı ve her defasında hayal kırıklığına uğradığı için, ister istemez kendisini bir yaşam acemisi kabul edişindeki o yenik insan burukluğunu, bağlandığı takımın renklerinde yaşıyordu...

"Sevmek, sevdiğiniz insanın bütün yaralı geçmişini, bütün acısını, bütün hastalıklarını üstlenmektir..."

"Ve öyle anlar gelir ki sevdiğiniz insanın bu eksik, acı çeken, bu hasta yanı, sizi ona daha çok çeker..."

Kendimi çok iyi tanıyordum. İşin içinde sevgi, dostluk olunca, bütün mantık kuralları, bütün o akılcı neden-sonuç ilişkileri benim için anlamını yitirdi hemen...

Bu yüzden, onun tuttuğu takıma, önceleri yakınlık, sonra sempati duyup ardından neredeyse tıpkı onun gibi tut-

kuyla bağlandım... Bütün bu duygusal geçişlerin pek farkına varmadım, desem yeridir...

Benim için garip, tuhaf bir dönem başlamıştı. Nerede olursa olsun, artık maçlara birlikte gidiyorduk... Bağlandığımız takımın renkleriyle bezenmiş şapkamı başıma geçirip atkıyı boynuma doladığımda, kendimi daha önce hiç tatmadığım bir güven duygusu içinde bulduğumda yaşadığım şaşkınlık duygusunu, sanki çok uzun yıllar öncesinden tanıyor gibiydim...

Tuttuğumuz takım gol attığında birbirimize sonsuz bir hasretle sarılırken, zamanında yaşamadığımız sevgilerle, yitirdiğimiz duygularla, artık tesellisi olmayan acılarla parçalanmış hayatımız çocuksu bir heyecanla aydınlanır, bütün bunlar yaşanmamış olsa, biz bu kadar acılarla dolu, kırgın bir geçmişe sahip olmasak, şimdi burada böylesi açıklanması güç bir sevgiyle ve tarifsiz bir heyecanla birbirimize sarılamazdık, diye düşünürdüm.

Böylesi anlarda ona sarıldığımda, onun acılarla dolu geçmişine, hasta, eksik yanlarına, tesellisiz kalmış bütün dertlerine, göstermek isteyip de gösteremediği ve artık bir tutukluğa, bir acemiliğe, kanayan bir güvensizliğe dönüşmüş sevgisine sarılmış gibi olurdum...

Gol yediğimizde ya da sahadan boynu eğik ve yenik ayrıldığımızda, acımasız geçmişimiz bizi bir kez daha yanına çağırırdı. İkimiz de ayrı ayrı kırgınlıklarla, acılarla dolu geçmişimize dönerdik bir süre... Ama ben daha çabuk dönerdim onun yanına. Ne kadar üzüntülü olursam olayım, böyle anlarda tuttuğu takımı değil onu daha çok sevdiğim için bütün bunları yaşadığımı aklıma getirir, kendimle birlikte onu da artık bu yanılsamadan, gerçekdışı acılardan çı-

kartmak için, bütün mantıklı, genel geçer nedenleri sıralar dururdum kendime...

Bir taraftar olarak çok mutlu ya da çok üzüntülü olsam da yine de gizliden gizliye, bütün bunları sevdiğim insan beni böyle gördüğünde daha çok sevecektir, duygusuyla yaşadığımı hiç unutamaz, hep bilirdim...

Bunu hissettiğimde de sevgimden gurur duyacağıma, sevgimin, zorlama, yapay, sahte duygularla gölgelendiğini düşünür, kendimden kuşkuya düşerdim...

Bazen bir işi çıkardı, ben tek başıma giderdim maçlara. Sanki maç sırasında yaşadığım her anı, her heyecanı, ona eksiksiz ve kusursuz anlatmaya mecburmuşum gibi hissederdim kendimi. Sanki yanımda hep o varmış, benim bütün dikkatimi, heyecanımı sınıyormuş, gözlemliyormuş gibi gelirdi bana...

Bir araya gelip, sanki sevdiğim bir öğretmen tarafından sözlü sınava kaldırılmış gibi, ona maçın her anını, gururlu, hatta abartılı bir heyecanla anlatırdım...

Böyle anlarda, o seviyor diye bağlandığım takıma duyduğum sevgiyi onun sevgisiyle yaratırdım.

Öyle ki bazı günler takımın oyunundan hiç memnun olmadığını, hatta her geçen gün giderek daha da kötü olacağını söylediğinde, hiç tahmin edemediğim kadar üzülürdüm.

Söylediklerini kabul etmez, takımın en kısa zamanda kendisini toparlayacağını, eskisinden çok daha iyi oyunlar sergileyeceğini söylerdim ona ısrarla...

O böyle anlarda sanki bir bildiği varmış gibi susar ama

kendini tutamayıp söylese de bunu hiçbir zaman anlayamayacağıma inanmışçasına ve alaycı bir hüzünle bakardı gözlerime. Böyle anlarda içimde bir şeyler kopardı, susardım ben de...

Son günlerde hep böyleydi. Aslında anlamıştım ama nedense anlamazlıktan geliyordum...

Çünkü sevgi bir yerlere çok hızlı koşmaktır; insan durmayı düşünse de bunu hemen yapamaz. Tamamen durmak öylesine acı verir ki ondan daha çok acı verdiğini hiç aklına getirmeden bir süre sürüklenmeyi bile göze alır...

Bir gün onun üşenip gelmediği bir deplasman maçına tek başıma gittim. Hiç ummadığımız sürpriz bir galibiyet kazanmıştık. Onsuz buruk ve anlamsız bir sevinçti yaşadığım ama yine de sorgulamaktan çekmiyordum sevgimi; çünkü sorguladığım anda ona duyduğum sevgiyi de sorgulamış oluyordum ki bu da bana çok acı veriyordu...

Neyse ki stattan çıkarken, rakip takımın taraftarlarının taşlı, sopalı saldırısına uğrayıp çeşitli yerlerimden yaralanmam, bu ruhsal acımı biraz olsun hafifletmişti!...

Şehrimize ve ardından evime geldiğimde, onunla bu sürpriz galibiyetin sevincini paylaşabilmek için çocuksu bir heyecanla telefona sarıldım.

Hiç sevinmemiş gibiydi. Ona göre kötü oynamıştık. "Şansımız olmasaydı, fark bile yerdik karşı takımdan..." dedi, duygusuz bir sesle...

Nefesimi tutmuş, onu dinliyordum. Yüreğim buz gibi olmuştu. Sonunda, beni boşluğa fırlatan son cümlelerini söyledi: "Hem, artık sıkıldım ben bu takımdan. Beni hiç ilgilendirmiyor. Karnımı onlar mı doyuruyor benim?"

Eminim o da bana neden böyle davrandığını kesin olarak bilmiyordu. Sadece beni yaralamak istiyordu. Çünkü o ne zaman birini derinden sevse, sevdiği insan onu yaralamıştı. Hayat, sadece bunu öğretmişti ona. Seven insanın yaralanması gerektiğini...

Hiçbir şey demeden telefonu kapattım. Canım hiçbir şey yapmak istemiyordu. Yatağıma girip yorganı üzerime çektim. Ağlamayı bile beceremedim. Sonra acıdan sızmışım....

Bir daha hiç maça gitmedim!..

"Hayallerini Yak Evi Isıt" adlı kitaptan

YILLARDIR TERK EDİLMİŞ BİR İSTASYON GİBİYİM

Yıllardır terk edilmiş ara istasyonlar gibiyim... Kederli, gizemli, ıssız... Kimi kapılarım örtük ebediyen...

Kapıları örtük odalarımın duvarlarına asılmış fotoğraflara, kızgın güneşler vurur. Solgunluğuna razıdır fotoğraflar, sakınmazlar kendilerini incitilmekten, yıpranmaktan. Hoyrat karlar, deli, bıçkın yağmurlar, en çok bu metruk, bu terk edilmiş ara istasyona uğrar...

Bir de aşk kırgını, mutsuz ve yorgun trenleriyle kimi kadınlar...

Gelirler, yüklerini, kırgınlıklarını, öfkelerini bana bırakır, çekip giderler... Çekip gitseler de bana uğradıkları için yine de minnet, şükran duyarım onlara...

Hayallerimi de alıp gitmelerine göz yumarım. Hiç ses çıkarmam. Aklıma bile getirmem, onlar gittikten sonra eskisinden daha çok üşüyeceğimi; bir kapımı daha kapatacağımı, arka odalarda, kalın battaniyelere sımsıkı sarıldığım halde, iliklerime dek üşüyeceğimi... Mevsimlerden yaz bile olsa... Hem insanın hayalleri azalınca, daha çabuk yıpranır, her şeye üzülür, alınır...

Hayalleri azalınca, insan daha çabuk yaşlanır... O zamanlar ne bu metruk istasyon vardı, ne de ben bu denli yitik ve kederliydim... Gençtim, masumdum ve tapardım insanlara... Öylesine tapardım ki ve öylesine muhtaçtım ki sevgiye ve aşka, ne ölüme inanırdım, ne ihanete... Devrimciydim ama üniversiteye yeni başlamış biri ne kadar devrimci olursa, o kadar devrimciydim.

O ise vaat ediyor eli silahlı bir anneye benziyordu. Ebedi güzel bir anneye...

Öylesine güzel geliyordu ki bana, okulun kantini önünde, beni sorumlusu olduğu siyasi fraksiyona bağlamaya çağırırken, sanki ölümsüzlük, ebedi kurtuluş vaat ediyor gibiydi....

Ben, ufak tekfektim; o uzun, iri yapılı... Beni şefkatle bir kez sarıp sarmalasın, binlerce kez onun için ölmeye razıydım...

Hiç düşünmeden, sorumlusu olduğu fraksiyona, yani ona adadım kendimi... O nerede, ben orada. Tam yanı başında. O eli silahlı bir anneydi ve çatışmaların tam ortasındaydı hep. Tek düşüncem, onu kurşunlardan korumaktı. O ölmez de yaşarsa, bir gün beni şefkate ve sevgisine boğacaktı.

Ebediyen kurtulacaktım, sevgisizlikten ve esaretten. Bundan emindim...

Faşistler bizi kurşun yağmuruna tutarken üzerine kapanır, kurşunlara bedenimi siper ederdim...

Korsan mitinglerinde, ansızın polis saldırırdı. Elinden tutup onu sakin bir köşeye kaçırırken, ansızın ayağı takılır düşerdi. Dizi onca şiddetin ve gürültünün ortasında, sessiz sessiz ve çok tatlı kanardı.

Güçbela kuytu bir köşe bulup saklandığımızda, böyle zamanlar için yanımda taşıdığım beyaz mendilimi sonsuz bir gururla çıkartır, dizini temizledikten sonra, mendilimi hiç temizlemez, öyle saklardım... Mendilimdeki kan izleri, aşkın ta kendisiydi...

Bazen iki ateş arasında kalırdık. Geceleri gözleri iyi görmezdi. Onu çatışmanın ortasından kaçırmak mutluluğu bana düşerdi. O, uzun ben, kısaydım. Onu elinden tutup daha önceden keşfettiğim gizli, korunaklı yerlere sürükleyerek götürmem dışarıdan biraz tuhaf gözükebilirdi ama bundan aldığım zevki hiçbir şeyden almadığımı her zaman ve her yerde itiraf edebilirim...

Onun her bakışı, her söylediği, her hareketi, içimdeki aşkı biraz daha yoğunlaştırıyordu...

Oysa hayatımızın her anı şiddetle doluydu ve şiddet ve acımasızlık çoğaldıkça, sanki ona duyduğum aşk daha da yoğunlaşıyor, giderek bir tutkuya dönüşüyordu.

Bu aşk duygusu, o günlerde yaşanan şiddete ve acımasızlığa meydan okumak mıydı, yoksa gizli bir kaçış mıydı, o günlerde ayırdına varamıyordum...

Bir cenaze töreni hatırlıyorum: İki sol fraksiyon, ölenin kendilerinden olduğunu iddia edip tartışıyorlardı. Tartışma bir anda silahlı çatışmaya dönüşmüştü. Tabutu taşıyanlar, kurşunlardan kendilerini korumak için yere yatmak isterken, tabut ellerinden kaymış ve içindeki ceset yola savrulmuştu. Tabutu taşıyanlar yola savrulan cesede aldırmadan, çalışma bitene dek tabutu kendilerine siper etmişlerdi...

Ben her zaman olduğu gibi onun yanı başındaydım o anda. O anda önüne geçmeye çabalarken, bir taraftan kı-

rık gözlüğünü sımsıkı tutuyordum avuçlarımda... Onunla öylesine doluydum ki tabuttaki gencin, değil çatışan sol fraksiyonlardan hiçbirine üye olmadığını, zaman zaman tombalacılık yapan kimsesiz biri olduğunu öğrendiğimde çok da şaşırmamıştım!... Başkalarıyla yaşanan anlarla ilgili bir şaşkınlık ondan kopartabilirdi beni ve bunu ben istemiyordum... Onunla sevişmek bana o kadar imkânsız geliyordu ki hayalini bile yasaklamıştım kendime...

Ellerimizde uzun fırçalarla geceleri duvarlara afiş asarken, omzum onun omzuna değdiğinde aldığım o kutsal hazzı, bugün, en cüretkâr, en başıboş sevişmelerimde alamadığımı iyi biliyorum...

Ona biraz olsun dokunabilmek, biraz olsun yakınında olabilmek için, en tehlikeli bölgelerde fraksiyonumuzun gazetesini satmaya giderdim. Biz gazete satarken, içimizden birisi faşistlerin saldırıya hazırlandığı ve gazeteleri toplayıp savunmaya hazırlanmamız gerektiği haberini getirirdi. Gazeteleri o toplardı ve ben son dakikaya kadar satmaya çalışır, kalanları en son ben getirir teslim ederdim ona. Ve o bana, gecikerek canımı tehlikeye attığımı söylerdi. O an mahcup bir gururla tebessüm ederdim ona. Ölmenin ne önemi var, der gibi bakardım... Bakışlarımla küçümserdim ölümü. Ölümü küçümsedikçe, onu ve kendimi yüceltirdim. Aşkımızı ve devrimi...

Beni anladığını hissederdim. Farklıydım onun gözünde. Gözü pek, inançlı, kararlı ve sevdalı biriydim. Bunu bilirdi ve susardı. Bir gün o da konuşacaktı, bir gün o da bana gizlediği duygularını açacaktı elbet. Ama önemli sorumlulukları ve hiç dinmeyen mücadelemiz, izin vermiyordu buna... Genellikle tartışmaların çalışmalara dönüştüğü, isli,

loş, cigara dumanı sinmiş kahvehanelere, bir an bile olsa onu görebilmek için her şeyi göze alarak gider ve onu saatlerce beklerdim. Bazı günler, kahvehanenin kapısının önünde, yanındaki genç sempatizanlarla belirirdi. İşte o an o kasvetli kahvehane birden aydınlanır, benim için bir aşk vahasına dönüşürdü... Bir gece, bir eylemden dönerken, vapurun güvertesinde, yıllar önce gittiği bir deniz kıyısını anlatmıştı bana... Kıyıdaki altın kumları... O incecik, sanki saflıktan şeffaf gibi gözüken parmaklarıyla yerden bir avuç kum almış ve yavaşça yine hayali denize saçmıştı. Avuçlarındaki altın kumlar denize ışıklı pullar gibi dağılıyordu. Bütün sahil, bütün deniz, bütün hayatımız ve geleceğimiz ışık içinde kalıyordu... Sanki avucundan dökülen altın kumlarla hayallerimi tasvir ediyordu. Öylesine ışıklıydı ki hayallerimin dokunduğu her yeri ışığa boğuyordu... Onun bana duyduğu dilsiz sevda da bu ışıkla aydınlanıyordu...

Ama ışıklı altın kumlar hep denize karışıyor, hayallerimiz devrimden sonraya erteleniyordu...

Beklenen devrim bir türlü gelmiyordu. Devrim gelmeyince askeri cunta geldi. Her birimiz bir tarafa dağıldık. Gururlu tebessümler bitli. Gizli ama rüyası parlak aşklar, unutuluş denizinde kaldı..

Bir başımıza kaldık hayatın ortalık yerinde. Tutunabilmek için, kırdık, kırıldık... Kimi kayboldu, kimi benim gibi terk edilmiş, metruk istasyonlara sığındı. Uzakta kalmış aşkların, solgun fotoğraflarına... Aradan, 17 yıl geçti...

Evet, 17 yıl sonra karşılaştık. Hiç beklemiyordum. Bir imza gönüme geldi, on beş yaşındaki oğluyla... Artık elinde silah yoktu ve gerçek bir anneydi...

Ayağa kalktım, telaşlı, şaşkın, acemi bir sevinçle elini sıktım. Çocuğunun adı, Özgür'dü.

Uzattıkları kitapları gururla imzaladım. Ona kendimi bir kez daha kanıtlıyordum işte. Değmişti işte, onca sancılı, sıkıntılı, yalnız yıllara... Peki, onca yıl sonra altın kumlar yeniden aydınlatabilir miydi denizi? Dilsiz sevdalar çok geç de olsa dilenir, solgun ve suskunluklarla gölgelenmiş geçmiş ışığa boğabilir miydi?.. Ben metruk istasyonumu terk edip yeniden insanların içine karışabilir miydim?..

Akşam beni evlerine davet etti. Eski mücadele arkadaşlarımız da orada olacaklarmış. Hepsi benimle tanışmak istiyorlarmış. Kocası da beni okuyormuş...

Gece içtiğim içkiden de cesaret alarak, yanına gidip usulca oturdum. Bana, tıpkı ölüm tehlikesini göze alarak, gazeteleri ona en geç teslim etliğim anlardaki gibi baktı. Bu bakış yine öylesine cesaret verdi ki bana, hemen hiç zorlanmadan kelimeler ağzımdan çıkıverdi...

"Sana duyduğum aşkı o günlerde söyleseydim ne cevap verirdin bana?.."

Birden, bakışı değişti. Altın kumların denizde kararması gibi, değişti... Devrimin yerine ansızın askeri cuntanın gelmesi gibi karardı yüzü ..

"Ne aşkı?" dedi, şaşkınlıkla... O an anlamıştım beni hatırlamadığını ama yine de güçlükle yutkunarak; "Senin için ölümü göze almıştım," dedim... "Bilmezlikten gelme ne olur! Duygularımı hissetmemiş olamazsın, çünkü sen de bana karşı benzer şeyler hissediyordun..."

Elindeki fotoğraf albümünü koltuğun üzerine bıraktı. Şimdi bana hastalanmış birine bakar gibi bakıyordu. Zoraki

bir anlayış vardı yüzünde. Öfkesini ustalıkla gizlemeye çalışıyordu...

"Benzer duygular mı, aşk mı?.. Nereden çıkartıyorsun bunları? Ne olur, alınma ama silik biriydin sen, arkadaşlar söylemeseydi seni hatırlayamazdım bile..." Gücüm tükenmek üzereydi. "Peki," dedim, "söyleseydim, itiraf etseydim, o günlerde, mücadele filan dinlemeyip, seni ölesiye bir aşkla seviyorum deseydim, ne derdin bana, cevabın ne olurdu?.."

Hiç çekinmeden, hiç tereddüt etmeden ve gözlerimin ta içine dimdik bakıp; "Çok kızardım,"dedi, "iyi ki dememişsin!.."

Sustum ve bir süre altın kumların denizinde usul usul kararmasını seyrettim... Altın kumlar denizde kararırken sordum kendime; "Neden?.. Neden?.. Neden, insanlar birbirlerinin hayallerini çalarlar; neden, masum bir aldanışı bile çok görürler birbirlerine?.."

Sonra, terk edilmiş, metruk istasyonuma geri döndüm. Arka odalarıma çekildim. Mevsimlerden, yazdı...

Kızgın güneş uzakta kalmış bir aşkın fotoğraflarını solduruyordu ve ben iliklerime dek üşüyordum...

"Hayallerini Yak Evi Isıt" adlı kitaptan

CEZMİ ERSÖZ

SIFATLARDAN KURTULMAK İÇİN SİZE GELDİM

Doktor, neden beni önünüzdeki kitapta arıyorsunuz... Ben düşündüğünüz gibi olmak zorunda mıyım?.. Neden, bana bir sıfat yakıştırmak istiyorsunuz? Ben, bana yakıştırılan sıfatlardan kurtulabilir miyim, diye size gelmiştim, beni yanıltmayın. Korkak, çocuksu, karamsar, tutkulu, saf, alıngan, marazi, yalnız, erdemli... Daha başka aklınıza neler geliyor, onları da söyleyin... İsterseniz, sizce en uygununu bulun ve rahatlayın. Bitsin işiniz. Kurtulun benden!..

Öyleyse, ben anlatayım. Geçen akşam ansızın, sevgilim bir başkasıyla seviştiğini söyledi bana. Üzüldüm elbette ama inanın, neden üzüldüğümü ben de bilmiyorum. Ve bu üzüntü, yaralayan, kahredici, boğucu bir üzüntü değildi üstelik... Düşündüğünüz hiçbir şeyi yapmadım ona. Bağırmadım, hakaret etmedim, onu incitecek hiçbir şey söylemedim. Sadece giyindim ve evden dışarı çıkıp bir sabahçı kahvesine gidip oturdum. İçeride sobanın etrafında iki üç kişi oturuyordu. Başka zaman olsa, rahatsız etmemek için o insanlardan uzakta bir yerde otururdum. Ama bu defa onların yanında oturdum. Hepsine tek tek selam verdim. Sonra demli bir çay söyledim. Kahveciyi her zamankinden

daha bilge, daha kederli bir insan olarak gördüm. Gerçekten fark ettiğimi düşündüm onu. Kahvenin kedisi, bir sıçrayışta gelip kucağıma olurdu. Kediyi okşamaya başlar başlamaz, burnumda bir sızlama duygusu, ardından çok tatlı bir acı hissettim içimde. Bu acıyı hissetmek beni öylesine rahatlatmıştı ki gözlerim nemlendi. Öylesine hafiflemiştim ki ruhumda bir yerde buzların çözüldüğünü hissetmiştim... Sanki, içimde yüzyıllardır yola çıkmayı bekleyen bir tren ağır ağır hareket ediyordu. Sıkıntılı, kasvetli limanlarımdan birine zorla bağlanmış bir gemi, halatlarından kurtulup açık denizlere açılmaya başlamıştı, usul usul...

Yaşamaya başlamıştım. Hayatımın hikâyesi, kaldığı yerden devam ediyordu.

Sizce aldatılan, başkasına tercih edilen biri, nasıl olur da böyle bir anda yaşamaya başladığını hisseder ve hikâyesinin kaldığı yerden devam ettiğine inanır, söyler misiniz?..

Siz bunu, yaşamaktan korkmaya, bağlayabilirsiniz, doktor. Ya da acı çekmekten zevk aldığıma...

Ne alıngan, kuşkucu, bir annem vardı, ne de içekapanık, otoriter bir babam. Annemin sütü bereketliydi, dilediğim kadar emdim. Kimse sınırlamadı beni, koşup oynadım bahçelerde... Neden, doktor, yaşadığımız çelişkileri ille de hep annemize babamıza, onların tutumlarına, karakterlerine bağlarsınız, hiç anlamam.

Bu hataya ben de düştüm. Onları hayatın duvarlarına her çarpışımda, takıldığım her engelde suçladım. Böylesi kolayıma geliyordu çünkü... Doktor, biliyorsanız, bize hayatı öğretin. Hayattan kolaylıkla nasıl kaçılacağını, sözüm ona, çok hırpalanmadan nasıl başarılı olunacağını değil...

Ama artık yaşadığım çıkmazlardan, düş kırıklıklarından ötürü onları suçlamayı çoktan bıraktım. Artık, onların da bir annesi babası olduğunu, onların da savunmasız, şaşkın, sevgiye doymayan küçük birer çocuk olduklarını ve belki de hep öyle kaldıklarını düşünüyorum. Hatta bazı geceler, rüyalarımda ellerinden tutup onları parklara, oyun yerlerine, sirklere götürüyorum... Rüyalarımda üzerlerini örtüyorum. Sayıklamalarını dinliyorum. Ve onların sayıklamalarını dinlerken, bunca acının, bunca eziyetin, bunca sırrı bilinmez sevinçlerin ve sürprizlerin, nereden ve nasıl geldiğine ve bizi bulduğuna şaşıp duruyorum... İlle de bir suçlu aramak gerekiyorsa, herkes suçlu doktor, hepimiz suçluyuz!..

Beni kafasında biçimlendirdiği gibi görmekte inat eden, sevgilim de suçlu...

O da sizin gibi doktor, o da bıkıp usanmadan bana sıfatlar yakıştırıyor!.. Sıra dışı, marazi, iyi kalpli, acı çekmekten korkan, karamsar, çocuksu... Bu sıfatlar derin tuzaklar gibi etrafımı çeviriyor doktor!.. Hiçbir yere hareket edemiyorum. Kalakalıyorum oracıkta. Ben başkalarını düş kırıklığına uğratmaktan çok korkuyorum... Çünkü ben eski kafalı biriyim, doktor! Kendi kaderimi, dünyanın kaderiyle öyle kopmaz bir şekilde birleştirmişim ki, birisini düş kırıklığına uğrattığım zaman bunun dalga dalga yayılacağını, sebep olduğum bu düş kırıklığı yüzünden insanlığın derin bir umutsuzluğa kapılacağını, aşkların, dostlukların, arkadaşlıkların benim yüzümden anlamını yitireceğini, manevi ve moral değerlerin bu yüzden ayaklar altına alınacağını düşünüyorum... Aslında artık çok kimse böyle düşünmüyor, insanların büyük bir çoğunluğu kendi kaderlerini dünyanın kaderinden çoktan ayırmışlar. Öyle ki dünyaya bir şey olsa bile, kendilerine bir şey olmayacağını sanıyorlar...

Peki, ben niye böyle kalmakla ısrar ediyorum, dersiniz?.. Anlatırım ama inanmayacaksınız, biliyorum, ilkokul üçüncü sınıftaydım. Cumhuriyet Bayramı'ydı. Ben o sırada dünyanın her tarafında Cumhuriyet Bayramı'nın kutlandığını sanıyordum. Kürsüye çıkıp şiir okumuştum bağıra bağıra. Ben şiir okurken okula vali gelmiş. Kürsüden indiğimde insanların benimle değil, valiyle ilgilendiğini görüp çok üzülmüştüm. Bunu öğrencilerden birinin annesi fark etmiş olmalı ki yanıma gelip "Aferin! Mükemmel okudun, insanlık senden çok şey bekliyor, seni çok sevdim," deyip saçımı okşamıştı. Kadının bu sözleri beni çok etkilemişti... Çünkü bu kadın benim için sıradan biri değildi, doktor! Burun kanatları öylesine güzeldi ki, uzun süre gözlerimi alamamıştım ondan. Evet, doktor, artık itiraf ediyorum, ben insanların, özellikle kadınların burun kanatlarına karşı olağanüstü bir zaaf duyan bir insanım! O kadının burun kanatlarından bu denli etkilenmeseydim; ne Cumhuriyet Bayramı'nda okuduğum şiirle kimsenin ilgilenmiyor, ne insanlığın benden çok şey bekliyor oluşu, ne de onun beni sevdiğini söylemesi, zerre kadar umurumda olmazdı, doktor!..

Burun kanatlarına duyduğum zaafı ortadan kaldırın, ne insanlık, ne gelecek, ne hakikat beni ilgilendirir doktor... Şimdi beni anlayabildiniz mi... Bugün de bu böyle, doktor!

Sevgilimle hiç anlaşamıyoruz. Çünkü beni hiç tanımıyor. Onunla beraberken, kendimi ona ne kadar normal, sıradan, herkes gibi biri olarak göslermeye çalıştığımı ve bu yüzden ne kadar acı çekliğimi fark etmiyor...

Evet, doktor, tahmin ettiğiniz gibi, sevgilimin burun kanatları beni inanılmaz derecede etkiliyor. Tıpkı yıllar önce-

sinde bana şiir okuduktan sonra, "İnsanlık senden çok şey bekliyor, seni çok sevdim," diyen kadının burun kanatları gibi...

Sevgilim, onun burun kanatlarından çok etkilendiğim ve ona ve ilişkimize bu yüzden bağlandığımı bilmiyor.

Hiç söyler miyim, doktor? İlişkimizi sınamak için gider burnuna estetik filan yaptırır, tanıyorum ben onu...

Beni sadece iki şeyle etkilediğini sanıyor ve durmaksızın onları söylüyor: "İnsanlık senden çok şey bekliyor" ve "seni çok seviyorum..."

O güzelim burun kanatları olmasın, ne dünya, ne insanlık, ne de sevgisi umurumda olurdu, inanın...

Her şey bununla kalsa iyi, başka şeyler de var. Anlatayım. Sonunda onunla bir anlaşmaya vardık... Ayda yılda bir de olsa kendimle buluşabilmek, içimde biraz olsun yolculuk yapabilmek için, bir oyun oynamaya karar verdik. O bana hiç beklemediğim bir anda bir başkasıyla yattığını söyleyecek ve ben hiçbir şey yapmadan giyinip sabahçı kahvesine gideceğim ve orada içimdeki buzların çözüldüğünü, içimdeki trenlerin, gemilerin uzaklara hareket ettiğini hissedeceğim...

Bir anlık da olsa acı çekmekten duyduğum korkuları aşıp aslında bu korkular yüzünden ne denli acı çekiyor olduğumu fark ettiğimi hissedip yaşamaya başlamanın, hayatımın hikâyesinin canlandığını hissetmenin o çabucak tükeniveren tadını çıkartacağım... Sadece ben değil, sevgilim de bu oyunda, kendince gizli hazlar yaşıyor... Çünkü benimle birlikteyken başkalarıyla olmayı, sık sık düşlediğini biliyorum. Ama yabancı bir suçluluk duygusu yüzünden

bunu yasaklıyor kendine. Bazen düşlerine bile yasak koyuyor... Kendisine, olduğu gibi yakalanmaktan çok korkuyor ama bundan daha önemlisi, yalan da küçük bir oyun da olsa bir başkasıyla yattığını söyleyerek beni kırma, incitme özgürlüğünü yaşıyor; bunu söylediği halde, benim ona yeniden dönüyor oluşumun gururunu, böylelikle birbirimize duyduğumuz sevginin ne kadar güçlü olduğunu sınamış olmanın hazzını yaşıyor...

Evet, doktor. Beni her aldattığını söylediğinde gittiğim o kahveye sabaha karşı geliyor, sobanın başında oturan adamlara tıpkı benim gibi selam veriyor, sonra kucağımdaki kediyi alıp sevmeye başlıyor, ardından kendine demli bir çay söylüyor. Sonra da; "Çayımızı içip kalkalım, yorgunsundur, uyandığında sana çok güzel bir kahvaltı sofrası hazırlayacağım," diyor...

Ve sonra ekliyor: "Çok yorulmamalısın, sen insanlığa lazımsın, hem, seni çok seviyorum," diyor... "Peki," diyorum ve biraz sonra kalkıp yola düşüyoruz. Evimize gelirken yol boyu, ilkokul üçüncü sınıfta şiir okuduktan sonra yanıma gelen ve burun kanatlarına hayran olduğum kadını düşünüyorum...

Doktor! Beni önünüzdeki kitaplarda aramayın.

Lülfen, bana sıfatlar yüklemeyin, buraya sıfatlardan kurtulmaya geldim, beni yanıltmayın, doktor!..

"Hayallerini Yak Evi Isıt" adlı kitaptan

CEZMİ ERSÖZ

BİLİYORUM BU YARA HİÇ KAPANMAYACAK!..

Biliyorum, sevmeyeceksin beni...

Telefonlarıma cevap vermeyeceksin... Cevap versen bile, öyle yorgun öyle isteksiz çıkacak ki sesin, bir küfür gibi...

Sevmeyeceksin beni.... Biliyorum, bu şehri bana dar edeceksin....

Çünkü anladın; sevgimden tanıdın beni. O yanık, o hasta bakışımdan... Uçuruma atlar gibi sevdalanışımdan...

Sevmek deyince, hemen ardından, ölüm, dememden anladın...

Anladın ve kardeşini bir kâbustan uyandırır gibi çırılçıplak gerçeğe uyandırdın beni; uyandırdın ve kaçtın...

Çünkü sen de benim gibiydin...

Sen de benim gibi, seni sevmeyeni sevdin hep. Sana acı çektireni... Seni aramayanı, telefonlarına çıkmayanı, çıkınca seninle bir küfür gibi konuşanı sevdin... Sen de benim gibi seni incitip üzeni sevdin hep.

HİÇBİR ŞEY SENDEN ESKİ DEĞİL

Bakışından hissettim bunu, kokundan dokunuşundan...

Beni sevmeyecektin biliyorum... Ama öyle susamıştım ki kendim gibi birini sevmeye... Öylesine muhtaçtım ki gerçekten incitilmeye, gerçekten acı çekmeye, kendim gibi birini özlemeye öylesine muhtaçtım ki seni tanır tanımaz çözüldüm...

Sana da olmuştur... Öylesine susamışsındır ki sevilmeye, kendin gibi birini bulunca tutamaz kendini, her şeyi, belki de söylenmeyecek her şeyi, o an, garip bir telaşla söylersin...

Hatta söylerken anlarsın, söylememen gereken şeyleri söylediğini hissedersin, battığını, giderek çıkmaza girdiğini... Ama yine de engelleyemezsin kendini, tutamazsın.

Aleyhinde (evet, aleyhinde; aşk en büyük rekabet değil mi artık bu şehirde) olabilecek her şeyi söylersin... Üstelik bunu anladıkça, daha da batırmak istersin kendini... Biraz daha zor duruma düşürmek...

Daha da kaybetmek, daha da dibe batmak istersin... Sanki, bile isteye, kendi mutluluğunu kendi elinle bozmak istersin... Kendinden gizli bir öç alır gibi.

Sanki hiç mutlu olmak istemiyormuş gibi... Sahi hiç sevilmek istemiyormuş gibi... Bir tür gurur muydu bu?

Bir gün nasılsa ve hiç olmadık bir anda alınıp koparılmadan, kendi ellerimizle onu yok etmek, bizim gibilerin mutluluğuna tahammül edemeyen bu hayata, bu hayatın zorba kurallarına bir tür başkaldırmak mıydı?..

Bir şizofren çocuk tanımıştım bir gün. Tam karşımda oturuyordu. Gencecik, yakışıklı bir çocuktu. Şizofren olduğunu biliyordu. Biliyordu iyileşemeyeceğini... İki de bir, önce kolunu uzatıp sonra avucunu açıyor; "Mutluluk avuçlarımdaydı, yakalamıştım, ama kaçtı," diyor, "Kaçtı," derken de avuçlarını boşluğa kapatıyordu...

Hiç unutmuyorum, bu hareketi defalarca yapmıştı...

Yine hiç unutmuyorum; burjuvalara özenen bir ailede büyüdüm ben. Görgü (Muaşeret *Kuralları)* kitabı yemek masasının üstünde dururdu hep.

Annem o kitabı defalarca ezberletildi bize. Yemeğe nasıl oturulacak... Çorba nasıl içilir? Kaşık nerede, çatal nerede durmalı... Balık nasıl yenir? Peçete nasıl katlanır... Yemek yerken ne konuşulmaz... Kadınlar merdivenlerden inerken önde mi, arkada mı, olmalıdır... Sinemada nasıl oturulur...

Her şey... Her şey, örneğin, esnemek, esnerken ağzının kapatılması bile öylesine ciddiye alınırdı ki bu yüzden, geceleri annemin yatak odasından gelen derin hıçkırıklarına bir anlam veremezdim... Çünkü o görgü kitabında, bir gece vakti nasıl ve niye derinden hıçkırılır, adlı bir bölüm hiç olmazdı.

Ben de eskiden senin gibi saftım. İnanırdım bu dünyada bile şölenler olacağına... Bu dünyada, anne, baba, kardeşler, bir sofrada, lekesiz bir mutluluk yaşayabilirler, diye inanırdım... O kasvetli, görgü kuralları kitaplarına rağmen, inanırdım...

Önce dediğim gibi başlardı her şey. Herkes bir arada, sonsuz mutlu gibi... Sonra birden hiç beklenmedik bir şey

olur, biri ağlayarak arka odaya kaçardı... İçeriden, arka odadan, ağlamaklı, sonsuz küskün sesler gelirdi; "Bıktım artık, bıktım, usandım hepinizden, gideceğim buralardan, yetti artık!.."

Ben de senin gibi saftım o zamanlar... Gidilecek neresi vardı ki derdim... İşte hep birlikteyiz... Alemi var mı, bu mutluğu bozmanın?...

Sonraları, çok sonraları anladım. Meğer, biz, bizim aile, herkes, tesadüfen bir araya gelmişiz, tesadüften de öte... Biz... bizim aile, herkes, aslında hiç istemeden, nedeni bilinmeyen bir zorunluluk sonucu bir araya gelmişiz...

Sanki bizi bir araya getirmek için görünmeyen, bilinmeyen karanlık güçler işbirliği yapmış...

Aslında biz bir araya gelmemek için yaratılmışız. Hayatın en büyük yanlışıymış, bizim bir arada olmamız!.. Evet; çok geç anladım...

Bıraktım lekesiz mutlulukları; ben kavgasız, üzüntüsüz bir pazar sofrası özlerken, aslında herkes, annem, babam, kardeşlerim, o evden uzaklara, hiç dönmemek üzere çok uzaklara gitmek istiyormuş...

Dünyanın en mutsuz otogarı... Dünyanın en imkânsız istasyonuydu bizim evimiz... Yıllarca uzaklara, çok uzaklara gitmek İsteyip bir türlü gidemeyenlerin sonsuz bekleme durağıydı bizim evimiz...

İşte bu yüzden, sevmek benim için bir tutsaklıktı, tuzaktı, böylesi sevip, bağlanmak. Uzaklara, çok uzaklara gitmek isteyenleri engellemekti.

Sevgi yüzünden, bizim ailedeki hiç kimse işlediği yere gidemiyordu... Birbirimize duyduğumuz sevgi, aynı zamanda bizi birbirimize düşman ediyordu...

Hem, biz, bizim aile... Güneşli bir günde ansızın başlayan sağanak yağmurlar gibiydik...

Bu yüzden, hep hırçın, hüzünlü, kırgındık... Bu yüzdendi, her şeyi, çok iyi gidiyor sanırken, içimizde yükselmesine bir türlü engel olmadığımız o felaket duygusu... Anlamıştım. Senin de ailen böyleydi... Üstelik, öyle severlerdi ki sizi, bir gün, hiç olmadık bir anda, aslında istenmeyen çocuklar olduğumuzu söylerlerdi size!..

Sana ya da kardeşine... Tesadüfen dünyaya geldiğinizi... Beklenmedik bir misafir olduğunuzu!.. Aksi gibi, istikbaliniz için hiçbir şeyi esirgemediklerini söyledikten sonra, söylerlerdi böyle sıradan şeyleri!...

Sizin için... Senin için hiçbir fedakârlıktan kaçınmadıklarını söyledikten sonra...

Senin de ailen benimki gibiydi... Güneşli bir günde ansızın başlayan sağanak yağmurlar gibiydi... Bu yüzden, sen de benim gibi böyle hırçın, hüzünlü, kırgınsın her şeye...

Yıllar önce tanıdığım o şizofren çocuk gibi; tam mutluluğu yakalamışken, kaybetmiş gibisin hep...

Ben, beni istediğim gibi sevmemiş olan annemin hayaletini arıyorum, imkânsız kadınlarda...

Sen, seni istediğin gibi sevmemiş olan babanın hayaletini arıyorsun, imkânsız erkeklerde...

Biliyorum, ne ben o kadını bulacağım, ne sen o erkeği bulacaksın...

Ve ne acı ki hep bizi sevmeyecek olanları seveceğiz, ikimiz de... Ne acı ki hep bizi incitip üzenlere bağlanacağız... Telefonlarımıza çıkmayanları... Çıksa bile, bir küfür gibi konuşanlara tutkuyla sevdalanacağız...

Bizden bir çift güzel laf esirgemeyenleri özleyeceğiz... Ölesiye, amansız seveceğiz, onları...

Biliyorum, bu yüzden odan böyle... Güncelerin ortalık yerde... Kitapların, orada burada... Anıların saçılmış ortalık yere... Her şeyin darmadağın...

Biliyorum, bu yüzden düzenden, adı düzen olan her şeyden nefret ediyorsun... Sen de benim gibi; "Toparlayıp da ne yapacağım, düzenli olunca ne olacak; sonunda bir gün birileri gelip her şeyi, biriktirdiğim, düzenlediğim, üzerine özenle titrediğim her şeyi, daha önce hep olduğu gibi hiç beklemediğim bir anda, savurup bozup gitmeyecek mi," diye düşünüyorsun...

Biliyorum, sen benim için, hiçbir zaman ulaşamayacağım annemin hayaletisin... Ailemdeki insanlar gibisin... Çok romantik, çok duygusal, çok yaralı...

Onlar da senin gibi, seninkiler gibiydi... Aklı başında, mazbut insan rolünü oynamaktan ve ertelenmiş düşleri yüzünden yorgun düşmüş, yarı çılgındılar... Hepsi, yanlış evde ve yanlış bir yerde yaşadıklarını söylerlerdi.... Düşleri çok garipti... En kısa yolculuk bile onları yorduğu halde; okyanusları aşmayı ve başka kıtalara gitmeye düşlerlerdi...

Yine aradım seni, yoksun... Bulsam, benimle küfür gibi konuşacaksın...

CEZMİ ERSÖZ

Bir kere çözüldüm sana... Bir kere sana senin gibi olduğumu hissettirdim...

Oysa baştan beri biliyordum; sen, seni sevmeyenleri seversin. Tıpkı, benim gibi...

Ama öyle özledim ki kendim gibi birini sevmeyi... Öyle özledim ki kendim gibi biri tarafından incitilmeyi, üzülmeyi...

Yine aradım seni, yoksun... Beni de birileri arıyor... Beni de kendi gibi birini sevmeyi özleyenler arıyor... Kendi gibi biri tarafından incitilmeyi, üzülmeyi özleyen birileri arıyor.

Hiç cevap vermiyorum.... Ben, seni istiyorum, seni arıyorum...

Kayıtsızlığınla beni yok ediyorsun, geride sen kalıyorsun. Ama seni de biri yok ediyor...

Aslında, bu oyunda herkes birbirini yok ediyor...

Ben, birilerini; o birileri, başkalarını. Sen, beni... Seni, bir başkası..

Hem, çok iyi biliyorum; beni sevsen bile, hiç kapanmayacak bu yaram... Seni biri sevse de hiç kapanmayacak yaran...

Hiç kapanmayacak!.. Avuçların hep boşluğa kapanacak. Tıpkı, o şizofren genç gibi...

"Hayallerini Yak Evi Isıt" adlı kitaptan

SENİNLE BÜTÜN HAYATINI ALDATAN HAYALET...

Tek başına bir odada kalıyordun. Odanın duvarları, baştan başa camdı. Baştan başa, sımsıcak ruhtu...

Odanın ortasında çırılçıplaktın. Bir sandalyede oturuyordun. Odan, ılık, tanıdık, hiç kesilmeyen bir rüyanın ortasında salınıyordu. Yüzünden, dünyadaki bütün zamanlar geçiyordu. Yüzündeki bütün zamanları özlüyordum... Yüzünün bütün zamanlarının dışındaydım.

Odanda tek başınaydın ama o büyüsünü, o derinliğini yaşamayı çok arzulasam da yine de nerede olduğunu bilmediğim dünyaya senden gidiliyordu... Senin gözlerinden görülüyordu... Senin gözlerinden görülüyordu, benim sonsuz düşüm... Sonsuz kayıplığım... Varlığımın bir parçası sana gitmiş, bir parçası bende kalmıştı. Varlığımın sende olan parçası, seninle gerçek dünyaya, başka ruhlara, öteki hayatlara gidiyordu...

Beni içeri, odana, yanına almamıştın.

Varlığımın en sahici, en cesur, en erdemli yanı içeride, seninle kalmıştı, seninle gitmişti öteki hayatlara, başka ruhlara...

Böyle başlamıştı, o büyük dışlanmam.

Ömrüm, odanın kapısında, beni içeri çağırmanı beklemekle geçmişti...

Yaşamadım, diyemem, yaşadım.

Sevgilerim oldu. Başarılar kazandım. Misafirler geldi evlerime... Çılgın, başıboş, şımarık, ihtiras dolu yaz akşamlarım oldu... Sevgi dolu mektuplar aldım. Telgraflar, çağrılar... Yolculuklara çıktım. Beni karşılayanlara el salladım sevinçle, içim kamaşarak... İştahlıydım. Arzularım hiç dinmeyecek gibiydi... Doğum günlerimde, pastamı keserken herkese ve kendime hak ettiğimizden daha çok şans diledim hep...

Ama yine de unutamazdım senin kapında bekletildiğimi, beni içeri almadığını, varlığımın en anlamlı, en sahici parçasının sende kaldığını, o ikiye bölünmüşlüğümün derin sızısını unutamazdım, bunun yıllarca süreceğini ve de hiç dinmeyeceğini...

Bazı geceler, penceremi açar, derin nefesler alırdım. Nefes alırken gücümü daha da artırsın, acılarımı bana unuttursun diye Tanrı'ya yalvararak geçerdi aklımdan.

Doğanın ayrılmaz bir parçasıydı odan. Odan, doğadaki o en ağırbaşlı cinayetlerin ortasında sessizce beklerdi... Daha da ısınırdı sahipsiz ruhlardan yapılmış camları... O camları kırabilsem, sana dokunabilsem, kendimi sana inandırabilsem, kainatın bütün şefkati, bütün sevgisi, içime akacaktı, biliyorum...

Yaşarken hiç tatmadığım bu duygu, elimi uzatsam dokunabileceğim kadar yakındı sanki. Ama neden bu kadar uzaktaydı, hiç anlayamıyordum... Bilmek, çözer sanıyor-

dum bu muammayı... Bu uzaklığa, çalışırsam, beni içeri alırsın diye düşünüyordum...

Çünkü yaşadığım şehirlerden en umutsuz durumlardan büyük vaatlar, büyük sürprizler çıkarıyorlardı karşıma insanlar... Sanki insanlar o büyük kayboluşlarını unuttur-mak için bir arada yaşıyorlardı...

Ben de o insanlardan biriydim ve bir gün kapını açıp beni içeri alacağını, bir gün beni gerçekten seveceğini sanıyordum...

Bu yüzden, dünyadaki hiçbir şey üzerinde dikkatimi yo-ğunlaştıramıyordum. Bu hayatta hiçbir şeyi tam yapamı-yordum. Görenler, kendimden intikam alıyorum sanıyor-lardı...

Sonsuz bir ertelemeydi hayatım.

Aslında bu bir gecikmiştik değildi. Hayattan istifa etmek de değildi. Hem, sen olmadan nereye gidebilirdim ki? Ben senden uzaklaştığımda, gecikmiş olurdum her şeye; seni sevmekten vazgeçtiğimde, intikam almış oturdum her şey-den, seni sevmekten vazgeçtiğimde, intikam almış olur-dum kendimden...

Uzağa, istediğim uzaklara gitme şansım, ancak yanın-da olursam mümkündü. Çünkü ne zaman içime baksam, yüzünden geçen bütün zamanları, bütün özleyişleri; yü-zünden gerçek dünyaya açılan yolları, başka ve öteki ha-yatları görüyordum... Yüzünde, varlığımın sende kalan parçasını görüyordum. Böyle zamanlarda, yüzünde, acıyla gölgelense de bağışlayan bir gülümseme olurdu. Ve bu gülümseme, senin beni bir gün içindeki varlığımla buluştu-racağını hissettirirdi...

İşte o zaman, bu sürgün bilecekti...

İşte o zaman, yaşadığım bütün endişeler, bu suçluluk, değersizlik duyguları, bu korkular, bu günaşırı intiharlar bitecekti...

Bunu bile bile, yaşamak, nedir, bilir misin?...

Geri döneceğini bile bile, tanımadığın, sana hep yabancı yollara düşmek...

Karşına çıkan herkeste seni aramak... Seni hatırlattığı için, birine âşık olduğunu sanmak... Sen olmadığını bile bile, bütün hayatını bu ilişkiye adamak için çırpınıp durmak...

Bunu bile bile yaşamak, nedir, bilir misin?...

Düşünsene, ben seninle düşlerimi, heyecanlarımı, çocukluğumu, acılarımı aldattım...

Seni unuturum diye yaşamaya başladığım her aşkı, ben yine seninle aldattım...

Sen beni içine almadığından beri, yıllardır ben seninle kendimi aldattım...

Bir tek seni sevdiğim doğruydu... Ve bu doğru yüzünden, hayatım yalana battı...

Sen beni dışladığından beri, beni sevenlere bir hayalet hediye ettin...

Tepeden tırnağa aşka, tepeden tırnağa özleme batmış bir hayalet...

Bu hayaletin içinde, beni değil seni gördüler hep. Çoğu, bu hayalete dayanamayıp çekip gitti...

HİÇBİR ŞEY SENDEN ESKİ DEĞİL

Kimisi, senin beni beklettiğin kapıda, beni bekledi. Seni beklemekten yorulur, onunla birlikte çekip giderim, diye buralardan...

Ve ben, en çok onların sevgisine inandım. En çok onlara derinden üzüldüm. Ve hep merak eltim, karşılıksız ve onca yıl, bir hayaleti nasıl böylesine sevebildiler diye... Dünyanın iyi bir yer olduğuna ve yaşamak için çok sebep bulunduğuna bu insanların bir hayalete duydukları o akıl almaz, o sonsuz sevgileri yüzünden, bir kez daha inandım...

Seni unutmak için başladığı her aşkı, yine seninle aldatan bir hayalete...

Seninle kendini, bütün hayatını, düşlerini, çocukluğunu, yaşadığı bütün acıları aldatan, bir hayalete...

Bir tek sana duyduğu sevgisi doğru olan, bu yüzden bütün hayatı büyük bir yalan olan hayalete...

"Hayallerini Yak Evi Isıt" adlı kitaptan

CEZMİ ERSÖZ

DÜŞÜLKE...

Gece aniden evimde elektrikler kesildi. Sigortadan değildi. Sokağın ucundaki elektrikçiye, belki de henüz kapatmamıştır umuduyla koştum. Dükkânının ışıkları yanmıyordu ama kapısı açıktı. İçeri girdim. Kimse yoktu dükkânda. "Kimse yok mu? Usta, neredesin?" diye seslendim... Bir ara dükkânın arka tarafında, yerde metal bir kapağın açık durduğunu fark ettim. Kapağın içinden ışık sızıyordu. Yaklaştım. Delikten bakınca, aşağıda insanların dolaştığını gördüm. Yüreğim çarparak ama nedense hiçbir korku ve ürperti yaşamadan merdivenlerden aşağıya indim. Yerin altında bambaşka bir kent kurulmuştu. Ama yukardaki kente hiç benzemiyordu. Evler düzayak ya bir ya da iki katlıydı... Her yer ağaçlar ve çiçeklerle kaplıydı. Çocuklar sevinç kahkahaları atarak koşuşup duruyorlardı. Etrafta hiç araba gözükmüyordu. Duvarlarda, reklam afişleri, tabelalar, ilanlar yerine, çiçeklerle süslenmiş sloganlar yazıyordu. Hayretle ve imrenerek okudum: "... Herkesin yeteneğine göre, herkesin ihtiyacına göre!.. İnsanlar eşit doğar ve eşit yaşarlar!.. Mülkiyet hırsızlıktır!"

Büyülenmiş gibiydim. Çevremdeki insanlara bakınca, şaşkınlığım daha da çoğaldı. Bizim sokaktan yüzüne aşina

olduğum çırakları gördüm önce. O yukardaki şehirde tedirgin, sıkıntılı, mutsuz çıraklar, burada, bu düşülkede son derece kendilerinden emin, neşeli ve gururlu görünüyorlardı. Köşe başındaki inşaatta çalışan amelelerle karşılaştım. Onlar da burada son derece onurlu ve mutluydular...

Sonra ırgatlar, yanaşmalar, hamallar, kapıcı çocukları, otobüs ve minibüs muavinleri, sucular, komiler, sokak müzisyenleri, balıkçılar, işportacılar, tamirciler, yukarıdaki hayatla tutunamayan insanlar geçti. Onları daha önce hiç görmediğim yüzleriyle görüyordum. Her halleriyle burada yaşamaktan onur duydukları belliydi. Kendileriyle barışıktılar. Gözleri sevgi, anlayış ve gururla parlıyordu... Bir ara uzaktan beni bu düşülkeye sürükleyen elektrik tamircisini gördüm. Onun da gözleri, mutlulukla parıldıyordu ama beni bir anda karşısında görünce, gözlerindeki pırıltı yerini kaygıya bıraktı: "Siz burada ne arıyorsunuz?" diye sordu, adeta kekeleyerek... "Sizi arıyordum, evde bir arıza oldu. Dükkânın kapısı aralıktı, metal kapak da açıktı... Burası düş gibi bir yer, anlatır mısınız, neler oluyor burada?" dedim. Usta önce bocaladı, ne diyeceğini şaşırdı. Orayı benimle birlikle ilk kez görüyormuş gibi merak ve hayranlıkla süzdü. Ama galiba yalan söylemek de hoş karşılanmıyordu burada. Mahcup bir tavırla; "Biz burada sosyalizmi kurduk!" dedi. O an adeta sımsıcak bir su damarlarıma pompalanmış gibiydi. Yüzümün alev alev yandığını hissettim. "Sosyalizm mi? Peki, ne kadar zaman oldu?" diye sordum çocuksu bir heyecanla. Heyecanıma anlayışla ama gizlemediği bir gururla gülümseyerek karşılık verdi: "Çok uzun yıllar oldu. Ben de tam olarak hatırlamıyorum. Bizim gibilerin yukarıdaki hayata dayanması mümkün değildi. Sizlerden

habersiz burayı yarattık. Yukarıdaki çıkarcı ilişkilere, baskılara, rekabete ve yolsuzluklara katlanamaz hale gelince, hemen buraya geliriz. Burada yeniden insanlığımızı hatırlarız. İnsanoğlunun, iyi, sevecen, mutlu bir varlık olduğunu burada anlar, biraz olsun moral ve sevgi depoladıktan sonra, yine yukarıya çıkarız..."

Haksızlığa uğramış, dışlanmış gibi hissetmiştim kendimi. Hiç düşünmeden: "Burası olağanüstü bir yer. Peki ama neden burayı bizden gizlediniz?" Usta beni gördüğü anda yaşadığı kaygılı halini üzerinden atmıştı. Hüzün dolu bir bilgelikle gülümseyerek: "Siz okumuşlar bizlerden çok farklısınız ve hep farklı olmak için çabaladınız bugüne dek. Bizim kaderimizi paylaşmamak için, dahası, bizlerden uzaklaşmak ve üzerimizde güç kullanabilmek için, düzenin bütün imkânlarını kullanarak ve inat ederek okullar bitirdiniz. Siz okumuş, ayrıcalıklı, seçkin insanlar bizlerle birlikte, ortak bir şekilde bir şey yapmak istemezsiniz. Sizlere, burada, yerin altında sosyalizmi kuruyoruz, deseydik, hemen gelir ama bir süre sonra bize hâkim olmak için ayrıcalıklarınızı, imtiyazlarınızı burada da isterdiniz. Bizi buna boyun eğmeye mecbur ederdiniz..."

Elektrik tamircisi konuşurken bir taraftan da bütün dikkatiyle yüzümü inceliyor, duygularımı anlamaya çalışıyordu... Bir an durdu ve gözlerini gözlerimden ayırmadan: "Gerçekten, burada yaşamak istiyor musunuz?" diye sordu. "Evet," dedim, "elbette yaşamak isterdim, yukarısı korkunç, dayanmak mümkün değil..."

"Öyleyse," dedi, "yazarlığınızın size sağladığı ayrıcalıkları reddedin. Bugüne dek kazandığınız tüm başarılarınızı da... Kitaplarınızı ve yazılarınızı, isimsiz yazın."

"Hayır!" dedim ani bir öfkeyle, "bunları benden isteyemezsiniz! Ne elde ettiysem alnımın teriyle elde ettim. Neden kitaplarımda ve yazılarımda ismimi kullanmayayım? Hani, sizlerin emeğe saygınız vardı?"

Usta, bu direncimi bekliyor olmalıydı ki pek şaşırmadı. Gayet sakin: "Yazar olarak kazandığınız ayrıcalıkları ve başarıları şu an dayanamadığınızı söylediğiniz bu düzende kazandınız. Baştan aşağı zorbalık, eşitsizlik ve çürümenin hâkim olduğu, yukardaki düzende... Orada kazandığınız ayrıcalıkları ve sözüm ona başarıları nasıl savunur, korumak islersiniz? İsim kullanarak kitap ve yazı yazmaya gelince, siz bir yerlere gelmiş yazarların yukarıdaki toplumda rekabeti ve gerilimi bir kat daha arttırdığınızı bilmiyor musunuz? Sizin yerinizde olmak isteyen binlerce genç var. Ve birçoğu en az sizin kadar yetenekli... Ama aralarından çok az kişiyle birlikle siz de sıyrılmışsınız. Bu karşı olduğunuz düzenin ilişkilerinden yararlanıp olanakları lehinize çevirmiş; inadınız ve biraz da şansınız sayesinde bu noktaya gelmişsiniz... Başarı ve ayrıcalık kazandıkça da yeni ıstıraplara, haksızlıklara, yeni gerilimlere neden oluyorsunuz... Biliyorum, siz, muhalif yazılar yazdığınızı, özgürlük ve eşitlik için çabaladığınızı söyleyeceksiniz ama boş laflar bunlar. Siz bu yazılarla başarı ve ayrıcalık kazandıkça, kazanan sadece bu aşağılık sistem olur, başka hiçbir şey değil. Hele düşlediğiniz sosyalizm, hiç değil... Şimdi anladınız mı beni, burada sizin yeni ayrıcalıklar ve başarılar kazanarak yukarıdaki gibi gerilim, kıskançlık ve rekabet ortamı yaratmanızı istemeyiz. Okumuşların, seçkinlerin üzerimizde etkili olmasına izin vermeyiz. Buradaki insanların çoğu ya ilkokuldan terk, ya da orta ikiden belgelidir..."

Bunlar benim çok önceden beri düşündüğüm ama bilinçaltımın en derin, en karanlık köşelerine gizlediğim düşüncelerdi... Bu düşüncelerimle yüzleşmekten hep korkmuştum. Şimdi olduğu gibi... Bu yüzden bastırdığı korkularıyla ansızın karşılaşan insanlar gibi bu duygularımın üzerini hemen örtmüş ve kendimi gizlemeye başlamıştım... "İzin verin, bu teklifinizi düşüneyim!" dedim ustaya... Ve bu yerin alımdaki düşülkeden çıkıp karanlıklar içindeki evime doğru yürümeye başladım. Yukarıdaki bu dünya, yerin altındaki düşülkeyi gördükten sonra artık daha bir acımasız ve anlamsız gözüküyordu gözüme... Ama yine de bu düşülkeye kavuşabilmek için bu karanlık yerde kazandığım başarı ve ayrıcalıkları terk etmeye hazır hissetmiyordum kendimi: İsimsiz kitap ve yazı yazmaya... Henüz aşağıdaki o düşülkede yaşamaya hazır değildim...

"İçime Gir Ama Sigaranı Söndürme" adlı kitaptan

SALİH ABİ

Salih Abi, merhametliydi...

Çoğu kez meyhaneden hemen herkes kalkıp gittikten sonra, bir tek bizim masamızı bekleyen ve yorgunluktan mecalsiz kalmış, uykulu gözlerle bir an önce bizim de gitmemizi bekleyen ama bir şey söylemeye dili varmayan tedirgin garsonları, utangaç komileri önce o fark eder; "Hadi, arkadaşlar, kalkalım, çocuklar bizi bekliyor, bakın hepsi nasıl da yorgun, biz içkimize, sohbetimize sahilde devam ederiz!" derdi hep...

Onun kadar merhametli olamadığımız için kendimize değil, için için ona kızardık sanki...

Bizden beş, altı yaş büyüklü Salih Abi. Sık sık iş değiştirirdi. Tuhaftı, uyumsuzdu. Okumamıştı. Kimsesi yoktu. Hiçbir işte dikiş tutturamazdı... İşten çıkartıldığında ise kimseyi suçlamazdı. "Sadece, yanlış zaman, yanlış insan," derdi... Kötü bir zamanda dünyaya geldiğini düşünürdü... Geniş yakalı eski moda gömlekler giyerdi ve gökyüzünü saatlerce seyrederdi. Onun kadar gökyüzüne güzel ve derin bir özlemle bakan insan görmemiştim hiç... Sanki yaşadığı ve delice sevdiği bu dünya, bu hayat bir hapishaney-

miş de, gökyüzünde bu dünyadan kaçacak bir pencere, bir dehliz bulmuş gibi sır dolu bir dikkatle bakardı gökyüzüne...

Her şeye, herkese karşı çok dikkatli bir insandı Salih Abi... Bizler gibi sadece kendisiyle meşgul değildi. Gözlere dikkat ederdi o. Ellere. Ayakkabı bağlarına. Eski evlerin kapılarına, kapıların üzerindeki işaretlere, yürüyüşlere, endişelere, kuşlara, gizli akıtılan gözyaşlarına, telaşlara, yunuslara, mucizelere, düşen cemrelere, gizli kahramanlıklara, sahipsiz inceliklere dikkat ederdi...

O cömert dikkati boğmazdı kimseyi. Masada aramızdan birinin kalbi mi kırıldı, birimiz gözyaşını saklamak için tuvalete mi gizlendi, iki insan o gece birlikte olmaya mı karar verdiler, ilk o hissederdi... Aniden kaybolurdu o. Hep kendimizle meşgul olduğumuzdan, onun ne zaman kalkıp gittiğini çoğu kez fark etmezdik... Sonra birden elinde, mevsimlere, mevsimlerin ruhuna göre menekşeler, sarı güller, nergisler, papatyalar, yaseminlerle ve sevinçli bir telaşla çıkagelir, kalbi kırılanlara, gözyaşını gizli akıtanlara, birlikte sevgi yolculuğuna çıkmaya o gece karar verenlere sonsuz ve şefkatle uzatırdı... Saat, gecenin kaçı olursa olsun...

Kimi günler o çok eski şişe dibi gözlüklerini takıp sekize, ona katlayıp ceplerine sıkıştırdığı, bumburuşuk mektup kâğıtlarına kargacık burgacık yazdığı şiirlerden okurdu... Ömer Hayyam'dan, fahişelere aşk şiirlerini yazan, tutunamayan şair Muammer Hacıoğlu'ndan, Ümit Yaşar'dan şiir okurken sesi titrer, gözleri dolardı... Hatta arada sırada kendi yazdıklarını da okurdu... Cahide Sonku'ya yazdığı bir şiiri vardı ki onu okurken kendinden geçerdi. Kötü bir şiirdi ama çok içtendi. Cahide Sonku'ya Balıkpazarı'nda, Beyoğlu'nda o çok perişan, kirli, o yaşlı haliyle ne zaman rastlasa, hemen hazır ola geçer; "Selam olsun, vazgeçmiş-

lere; selam olsun, sevdalı insanlara!" deyip, asker selamına dururmuş... Askerlik yapmamıştı ve hayatında karşısında hazır olda durduğu tek insanın Cahide Sonku olduğunu söylerdi. Kendisini överek anlattığı tek anısıydı bu...

Peki, her şeye ve herkese dikkatle bakan, hayattan istifa ettiği için sezgileri son derece gelişmiş olan Salih Abi, aslında ondan gizliden gizliye çekindiğimizi ve onu bir türlü kendimize yakın hissedemediğimizi, hatta aramızdan bazılarının onun o eski moda kibarlığını bile hesaplı bulduğunu hissetmiyor muydu?..

Hissediyordu sanıyorum; o onu sevmek isteyip de bir türlü sevemeyişimi de fark ediyordu büyük ihtimalle... Başarısız da olsak, onu sevmek isteyişimiz bile, belki de yetiyordu ona... Kim bilir, belki de bizde, bizim kendimizde göremediğimiz, görmek için hiç uğraşmadığımız, belki de ölene dek göremeyeceğimiz özellikler, gizler, derinlikler keşfetmişti... Ama bunları bize hiç söyleyemedi. Çünkü izin vermedik buna... Bir hafta sonu, hep birlikte şehir dışına, pikniğe gittik. Giderken herkes çok neşeli gözüküyordu. Ama dönüşte insanlar arasında garip bir gerginlik ortaya çıkmıştı. Suratlar asılmış, etrafa kuşkuyla bakan arkadaşlarımız, üçer, beşer gruplar oluşturmuş, sanki zehirli bir söylentiyi kulaktan kulağa dolaştırarak çoğaltıyorlardı.

Sonunda benim de kulağıma geldi, bu zehirli söylenti: "Salih Abi, ibneymiş!"

Aramızdaki hemen herkes bu söylentiye inanmaya hazır, sanki çok önceden böyle bir şeyi bekliyor gibiydi... Bu söylentiyle, Salih Abi'nin hayatımızdaki önemi, bizim için yaptıkları, hatta onu sevme çabamız bile bir anda sanki hiç olmamışçasına anlamını yitirmişti...

Dağ köyüne pikniğe giderken Salih Abi'nin yanında oturan bir arkadaşımız uykusu gelince farkında olmadan başını Salih Abi'nin omuzuna dayamış hafifçe... Salih Abi ise bu arkadaşımızın elini tutmuş ve bir süre okşamış. Arkadaşımız uykuyla uyanıklık arası fark etmiş ama elini hemen çekememiş. Salih Abi'nin elini neden okşadığını önce pek anlamamış. Yanlış hüküm vermekten çekinmiş. Neden okşadığı... Yanlış hüküm vermek... Hep o arkadaşın soruları, cümleleri... Ve sonra bütün bu tereddütler, belirsiz endişeler bir anda kesin bir yargıya dönüştü... Salih Abi, ibne...

Oysa aramızda eşcinsellere karşı böylesi yargılayıcı, dışlayıcı bir tutum sergileyen olmamıştı hiç. Aksine, hayatımıza giren eşcinsellere anlayışlı ve açık davranmakla gizli bir övünç duyardık... Omuzuna başını dayayan birinin elini tutup o şiş parmaklarıyla okşadı diye, birden bire nasıl ibne olmuş ve neden aramızdan dışlanmıştı Salih Abi... Çünkü o, bize göre bir amacı, bir işi olan, saygın bir eşcinsel değildi...

Eğitimsizdi, kimsesizdi. Bize göre ortaya bir şey koymamıştı. Üstelik tuhaf biriydi. Hiçbir şey olmak istemiyordu mesela. Çünkü bize göre, öğrendiklerimize göre her şeye dikkat etmek, mucizelerin peşinde olmak, gökyüzünü büyük bir incelikle seyretmek, gecenin en geç saatinde nerede hangi çiçek satılmakladır, hangi çiçekçi açıktır, bunları bilmek, vazgeçmiş olmak, vazgeçmişlerin önünde hazır ola geçip selam durmak, kimseyi yargılamadan anlamaya çalışmak, başlı başına bir amaç olamazdı!

Bize öğrettiklerine göre, kimsesiz kuşlara avuçta su vermek de zehirlenmiş köpeklere yüreği ağzında sarımsaklı yoğurt yedirmek de başlı başına bir amaç hiç olamazdı zaten...

Ürkütürdü bizi Salih Abi. Geniş yakalı eski gömlekleri, hiçbir yere ait olmayışı, şiş parmakları, şişe dibi gözlükleri,

hayattan hiçbir şey beklemeyişi, kendisiyle dalga geçmesi, buruşuk mektup kâğıtlarına yazdığı şiirleri, bizim kendimize göstermediğimiz dikkati, özeni, onun bize göstermesi ürkütürdü bizi...

Belki de irademizin, yörüngemizin dışında oluşu ürkütüyordu bizi. Bu yüzden onu birbirimizi yargıladığımız gibi yargılayamazdık.

O ne rakibimizdi, ne de ona bir işimiz düşebilirdi. Bu yüzden zamanımızı çaldığını, kafamızı karıştırdığını geçiriyorduk içimizden... Bütün o muhalif, sıra dışı sözlerimizin, tavırlarımızın altında; böyle yaşanmaz, böyle bir insan olamaz, diyen düşüncemiz yatıyordu... Onu bir türlü sevemediğimize üzüldüğümüzü sanırken, aslında bir taraftan onda gizli bir günah arıyorduk... Çünkü bizi rahatsız edecek kadar dürüst ve zararsız biriydi. Bir günah bulunmuştu sonunda: Omuzuna başını dayayan kendi cinsinden birinin elini okşamak!... İnanın, elini okşadığı aramızdan bir kız olsaydı da bu suçlamalar pek değişmezdi...

Bir yabancı, bir vazgeçmiş, bir amaçsızsan; üstelik kimsenin rakibi değilsen ve kimseyi yargılamıyorsan, bundan büyük bir suç mu olurdu!..

Peki, bizler kimlerdik? Nefret ettiğimiz işlerde, ofislerde çalışıyor, benimsemediğimiz dergilerde, gazetelerde yazıyor, bitirmek isteyip de bir türlü bitiremediğimiz ilişkileri sürdürüyor, kopmak istesek bile bir türlü kopamadığımız çevrelerde, şehirlerde hayatımızı tekrar edip duruyorduk. Ama başkalarına, dış dünyaya önemli bir işimiz, belli bir amacımız varmış gibi göstermeye özel bir çaba harcıyorduk...

O günden sonra Salih Abi'yi kimse ne bir meyhaneye, ne de bir geziye çağırdı. Habersiz geldiğinde ise soğuk

davrandılar. O ise hiç savunmadı kendini... Bir keresinde oturduğumuz masaya geldi, yüzünde yine aynı bağışlayıcı tebessüm vardı, sağ elini kalbine götürdü. Hafifçe eğildi ve; "Selam olsun vazgeçmişlere, selam olsun sevdalı insanlara!" deyip gitti. Bir daha da ortalıkla hiç gözükmedi...

Aradan aylar geçti, yaz bitti, sonbahar da... Zalim kış günlerinden biriydi. Evdeydim. Pencereden lapa lapa karın yağışını seyrediyordum. Çok tuhaftı; pencereden karın yağışını seyrederken, aklıma Salih Abi düşmüşlü. Bu havada nerede olabileceğini düşündüğüm sırada, telefonum çaldı. Arayan gazeteci bir arkadaşımdı. Salih Abi için ne kadar üzüldüğümü biliyordu: "Salih Abi'yi son kez görmek istiyorsan hemen taksiye atla, gel!" dedi.

Yine her zaman olduğu gibi şişe dibi gözlükleriyle gökyüzüne, güzel ve sonsuz bir özlemle, yaşadığı ve delice sevdiği bu dünya, bu hayat sanki bir hapishaneymiş, sanki gökyüzünde onu bu dünyadan dışarı çıkartabilecek bir pencere, gizli bir dehliz bulabilecekmiş gibi sır dolu bir dikkatle bakıyordu...

Yaz geceleri hep birlikte içki içtiğimiz ama kış aylarında kapalı olan meyhanenin önündeki sokağın kenarına kurduğu koca masada tek başına oturuyordu. Çırılçıplaktı. Hayatı belki de ilk kez protesto etmek için elbiselerini ateşte yakmıştı. Masasındaki menekşeler, sarı güller, nergisler, kar altındaydı... Elinde bir rakı kadehi tutuyordu... Üzerine lapa lapa kar yağıyordu... Kar şişe dibi gözlüklerinin üzerini neredeyse tamamen örtmüştü... Kadehinin üzerini de.

O korkunç soğukta bile, yüzündeki ifade yine her zaman olduğu gibi bağışlayıcıydı. Donmuştu, Salih Abi!..

"İçime Gir Ama Sigaranı Söndürme" adlı kitaptan

DİYALEKTİĞE İNANMAZSAN BURADA ZAMAN GEÇMEZ...

Bir yaz akşamıydı. Canım hiçbir yere gitmek istemiyordu. Bir an önce eve gidip yazı yazmak istiyordum. Yazmaktan, okumaktan daha hayırlı bir iş o an aklıma gelmiyordu.

Beşiktaş'taki Tanzim Satış'a gittim. Kirazın kilosu bir milyon lira olmuş. Vakitsiz yağan yağmurlar çürütmüş kirazları. Fiyatları yükselmiş. Alamadım. Onun yerine, biraz kayısı ile üzüm aldım...

Evde yemek yapmak çok zamanımı alıyor. Genellikle dışarda yiyorum yemeğimi. Hem evde yalnız başıma yemek yemek, hüzünlendiriyor beni.

Beşiktaş'ta çarşının içinde yeni bir restoran açılmış... Aslında bana göre bir yer değildi. Papyonlu, siyah takım elbiseli garsonlar dolaşıyordu etrafta. Pahalı bir yere benziyordu.

Oysa ben alçakgönüllü, sokak aralarındaki küçük aşevlerini severim. Hani, istediğiniz zaman nazlanmadan her şeyin azından veren: Az türlü, az pilav, az döner, az musakka, az karnıyarık... Pardon, karnıyarığın azı olmuyordu!..

Bu restoranda böyle bir şey teklif bile edilemeyeceğinden bile emindim... Girsem mi girmesem mi, diye düşünürken, kapıda bekleyen esmer, ince bıyıklı, orta yaşlı, takım elbiseli bir görevli, "Buyrun efendim, içerde yerimiz var!" deyince, bir anda kendimi içerde ve bir masada oturmuş buldum...

Etraf oldukça kalabalıktı. Garsonlar arı gibi çalışıyordu... Masaların arasında servisi ve garsonları denetleyen ciddi ve kuşkucu bakışlı bir işletme görevlisi dolaşıyordu...

"Hoş geldiniz! Yalnızsınız galiba. Evet, ne arzu etmiştiniz?..."

Başımı kaldırdım. Lacivert önlüklü, pembe fularlı, saçlarını iki yandan örgü yapmış garson bir genç kızla karşılaştım. Elindeki küçük bir defter, siparişlerimi bekliyordu. Teni esmerdi. Yüzü dardı. Güzel sayılmazdı. Ama garip bir çekiciliği vardı, iki siyah alev gibi olan gözlerinde çok yoğun ve kararlı bir ifade vardı. Öfke, merak, inat, sabır ve daha birçok şey saklıydı o iki alevde. Çok zayıftı. Kolları çalı çırpı gibiydi. Yorgunluğunu saklamayı iyi biliyordu. Gülümsedim. Karşılık vermedi. Sonra siparişimi aldı... Giderken arkasından baktım. Hafif kamburu çıkmıştı. Topuğunun biraz üzerine bir yara bandı yapıştırmıştı. Ayakkabısı vuruyordu anlaşılan...

Tanrım! Ben bu yüzü nereden hatırlıyordum? Yemeği, eve gitmeyi, yazacağım yazıyı, gece de etkisini hiç yitirmeyen korkunç sıcağı bile unutmuştum bir an...

Bir türlü hatırlayamadığım garson kızın yüzü, beni bir anda her şeyden koparmıştı. Sanki sıcak düşlerim, arzularım, öfkelerim ve beklentilerim gibi, belleğimin de üzerini örtmüş ve içini boşaltmıştı...

Garson kız, yüzünü büyük bir dikkatle inceleyen bakışlarıma aldırış etmiyormuş gibi yaparak istediklerimi gelirdi ve özenle masama yerleştirdi. Ardından küçük defterini önlüğünün cebinden çıkartıp: "Başka bir arzunuz var mı?" diye sordu.

O anda yemek yemek umurumda bile değildi. Merakımı ondan saklamaya hiç uğraşmadım nedense, "Özür dilerim, ben sizi nereden tanıyorum acaba?" diye sorduktan sonra "çok düşündüm, çıkartamadım." diye devam ettim. Gözlerinden bir an için gurur ve alay karışımı bir parıltı geçti ve hemen kayboldu: "Sizin için çok önemli olduğunu sanmıyorum. Yormayın kendinizi, hem yemeğiniz soğuyor."

Yeniden arkasını dönüp bir başka masaya yöneldi.

Sırtındaki hafif kamburluğa bir kez daha baktım. Hızlı, gergin yürüyüşüne. Topuğunun üzerindeki yara bandına. Nasıl oldu, anlayamadım; birden, birden her şey aydınlanmış, onu hatırlamıştım... Evet, o iki alev göz, esmer teniyle, daracık ve etrafına suçlayıcı ifadelerle bakan kararlı yüz... İstanbul'da bir kültür merkezinde yaptığım söyleşi sırasında, görüşlerimi, düşüncelerimi çok ağır bir dille yargılamış, mahkûm etmişti...

Sol Ortodoks siyasi gruplardan birinin üyesiydi. Devrimin sadece şiddet yoluyla, yani silahlı mücadeleyle gerçekleşeceğini savunuyordu. Beni ve yazdığım dergileri neredeyse bu düzenin savunucusu olarak görüyor, pasifist bir küçük burjuva ve reformist olmakla suçluyordu...

Söyleşiyi dinlemeye gelenleri, bana karşı birleşmeleri için ikna etmeye çalışıyordu sanki. Yargıları çok ağırdı...

Sosyalist bir demokrasiyi istediğimi, bunun için hayatımı bile vermeye hazır olduğumu söylediysem de onu ikna

edememiştim. Zaten konuşurken bana bakmıyordu bile... Konuşmasını bitirdikten sonra, çantasını almış ve çıkıp gitmişti. Salondan çıkana kadar bir süre, o hafif kambur sırtına bakmıştım. Düşüncelerimden emindim emin olmasına; ama nedense ondan etkilenmiştim. Söyledikleri değil de konuşma tarzı, gözleri, bakışındaki inatçı kararlılık etkilemişti beni...

Yemeğinden bir iki kaşık aldım ama iştahım kaçmıştı. Göz ucuyla ve büyük bir dikkatle onu izliyordum. Korkunç bir tempoda çalışmasına rağmen onun da beni sanki bütün gövdesiyle izlediğini hissediyordum. Bir ara yan masamda oturanların siparişlerini alıp mutfağa giderken: "Bana o günkü söyleşide haksızlık ettiğinizi hiç düşündünüz mü?" diye sordum. Onu tanımamdan hoşnut olmuştu sanki. Ama yine pek belli etmedi. Yine o inatçı ve kararlı ifadesini takınarak: "Hayır, hiçbir zaman! Sizin gibileri, o kadar iyi tanıyoruz ki!.."

Damarıma basmayı iyi biliyordu. Toptan ve hiç şüpheye yer bırakmadan yargılanmak, beni öylesine çileden çıkartırdı ki etrafına, masaların arasında dolaşan iştetme görevlisine bakındı bir an. Sonra yüzü tamamen ifadesizleşti ve hemen uzaklaştı yanımdan...

Yan masadakilerin siparişlerini verir vermez saldırıya geçtim: "Sanki bir Tanrı gibi konuşuyorsunuz? Nereden alıyorsunuz bu gücü? Bir tek siz mi biliyorsunuz doğruyu? Herkes sizin gibi düşünmek zorunda mı?"

Sanki bu soruları bekliyor gibiydi. Bir korsan miting öncesi etrafta, sivil polis var mı, diye bakar gibi çok kısa bir an ama hastalıklı bir dikkatle baktı yine etrafa... Gözlerime bakmadan ama duyacağım bir şekilde: "Biz Tanrıya inan-

mayız, biz diyalektiğin yasalarına inanırız. Gücümüzü bu yasalardan alırız biz. Sizlerse gücünüzü bu köhnemiş düzenden alıyorsunuz. Sistem size önemli bir görev vermiş. Değilmiş gibi yapıyorsunuz ama aslında çok farkındasınız, bu sistemin göstermelik muhalefetini sizler temsil ediyorsunuz. Bir tür supap görevi yani. İnsanların bu sisteme duydukları öfkenin, tepkilerin içini sizin gibiler boşaltıyor," diye öfke, gurur karışımı bir ifadeyle fısıldadı...

Sonra yine etrafa baktı ve yanıtımı hiç beklemeden hızlı adımlarla mutfağa yöneldi...

Hafif kambur sırtına bakarken bir an bakışlarım garsonları denetleyen görevliyle karşılaştı. Konuştuğumuzu fark etmişti. Bakışlarımı kaçırdım. Artık orada duramazdım. Hesabı istedim. Ve hiç beklemeden kendimi restoranın dışına attım. Eve dönerken, yol boyu garson kızı düşündüm...

Bir insan, üstelik kendisine, solcuyum, diyen bir insan neden bu kadar katı ve yargılayıcı olabilirdi... Neydi onu bu denli katı ve öfkeli kılan... Benim de hayatım pek kolay sayılmazdı... Sabahlara kadar okuyup yazmak zorundaydım. Kimi zaman düşünmekten beynim uyuşuyordu. Uykularımdan boğularak ve neredeyse nefes nefese uyanıyordum. Hiçbir zaman gevşeyemiyordum... Yazdıklarımdan ötürü sık sık hakkımda dava açılıyordu... Biraz olsun bana hak veremez miydi...

Ne tuhaf, yaşça benden hayli küçük; onu geçelim, kimi görüşlerini katı ve sığ bulduğum birinin, bana biraz olsun hak vermesini istemek, ona karşı duyduğum ve çok derinlere bastırdığım suçluluk duygusunun belirtisi değil miydi...

Ya söyledikleri gerçekten doğruysa! Ya gerçekten bize pek de fark ettirmeden, insanların bu sisteme duydukları

tepkilerin, öfkelerin içini boşaltma görevi verildiyse, çektiğimiz onca sıkıntı, onca yorgunluk, didişme, hepsi sadece bunun içinse!..

Kaygılarla ağırlaşan düşüncelerim beni öylesine hırpalamıştı ki, sabaha karşı yorgunluktan bitkin düşmüş adeta sızmıştım. Öğlene doğru uyanır uyanmaz aklıma ilk düşen, akşam olunca o restorana gidip garson kızı yine görme fikriydi...

Restoran yine bir akşam öncesi gibi kalabalıktı. Garsonlar inanılmaz bir koşuşturma içindeydiler. Yine onları denetleyen ciddi ve kuşkucu bakışlı görevliler dolaşıyordu, masaların arasında...

Gözlerim garson kızı aradı. Ama görünürde yoktu. Acaba bugün gelmedi mi, diye geçti aklımdan. Masalardan birine kahve götüren, kibar, efendi tavırlı bir komiye sordum onu. Komi bir an için süzdü beni, sonra hemen gözlerini kaçırdı: "Onu bu sabah işten çıkardılar," dedi mahcup bir ifadeyle. "Neden?" diye bağırdım birden.

Sesimi kendim bile tanıyamamıştım. Restorandaki derin uğultu bir anda kesildi. Herkes bana bakıyordu... Nedense, hiç umurumda değildi.

Komi bu defa gözlerime çok anlamlı, çok yoğun bir ifadeyle bakarak: "Müşterinin önünde dizini bükmüş, o yüzden..." dedi. "Müşterinin önünde dizini mi bükmüş, bu nasıl bir saçmalık. Bu yüzden insan mı kovulur?" diye bağırdım, yeniden.

Rol mü yapıyordum, yoksa gerçekten bu denli öfkelenmiş miydim, ayırdına varamıyordum...

Ama sesimi ve öfkemi denetleyemiyordum ya da denetlemek istemiyordum. "Kim buranın sahibi, kim çıkardı

onu?" diye bağırdım var gücümle yine... Etraftaki uğultu tamamen dinmişti. Bir çocuk ağlaması duydum, uzaktan.

Garsonları denetleyen, siyah takım elbiseli, ciddi ve kuşkucu bakışlı orta yaşlı görevli geldi yanıma. Soğukkanlı olmaya çalışıyordu ama adamda bet beniz atmıştı. "Beyefendi, lütfen, burada böyle bağıramazsınız! Bir şikâyetiniz varsa, buyurun, müdüriyete gidelim!" Görevlinin yüzüne iyice baktım ve hemen o an anladım. Garson kızla konuşurken, bizi gören adamdı bu..

"Benimle konuştuğu için attınız onu değil mi?" diye bağırdım..

Birkaç garson ve komi etrafıma çember yapmıştı... Görevlinin üzerine yürüdüm. Kalbim gümbür gümbür atıyordu: "Söylesene be adam, neden attınız o kızı işten?" diye bağırdım yeniden. "Müşterinin önünde dizini bükmüştü, o yüzden. Sizinle alakası yok, ama bağırmayın, buyurun içeri geçelim, orada konuşuruz," dedi ama sabrının sonuna gelmişti...

"Girmiyorum, müdüriyete filan," dedim. "Hem yalan söylüyorsunuz, siz onu benimle konuştuğu için attınız, alçak herifler sizi!.."

Birkaç garson beni tutmaya çalıştı, onları itip görevlinin üzerine yürüdüm ve kuvvetlice ittim omuzlarından, önce onun bana yumruk atmasını istiyordum. Görevli birkaç adım sendeledi ama o anda üç, dört garson ve komi beni ite kaka sürükleyip mutfağın içinden geçirdiler ve erzak deposu gibi bir yere getirdiler. Kafama, sırtıma, böğrüme yağmur gibi yumruklar ve tekmeler iniyordu. Öyle tuhaf bir şeydi ki hiç acı duymuyordum. Bedenime yumruklar ve tekmeler inerken sadece bir akşam önce garson kızın söyledikleri geçiyordu aklımdan: "Biz Tanrı'ya inanmayız, biz-

ler sadece diyalektiğin yasalarına inanırız, gücümüzü bu yasalardan alırız.."

"Siz ve sizin gibiler, insanların bu sisteme duyduğu öfkenin ve tepkilerin içini boşaltıyorsunuz..."

İşte tam bu anda o an hissettiğim fiziki acıların kat be kat üzerinde bir acıyla irkiliyor ve var gücümle bağırıyordum: "Benimle konuştuğu için mi attınız o kızı, alçak herifler, siz köle mi çalıştırıyorsunuz! İnsanların konuşmaya hakkı yok mu?.." Ve yine yağmur gibi yumruklar ve tekmeler iniyordu vücuduma...

Bir ara, tekmeler ve yumruklar kesildi. Yarı baygın vaziyetteydim. Ne kadar zaman geçmişti, bilmiyorum. Mutfağın yanındaki erzak deposunun kapısı açıldı ve biri beni restoranın arka kapısına çıkardı ve kapının önündeki basamaklara oturttu. Hafif bir rüzgâr esiyordu. Burnumdan tuzlu, sıcak bir kan sızıyordu dudaklarımın içine doğru. Kendi kanımı, dünyanın en lezzetli sütü gibi emiyordum usulca.

Garip ve hayatım boyunca çok az hissettiğim bir olgunluk, bir bilgelik hissediyordum kendimde.

Dönüp baktım. Garson kızın nerede olduğunu sorduğum komi vardı yanımda, beni o getirmişti buraya...

Kendimi toparlar toparlamaz, "Söylesene!" dedim, "benimle konuştuğu için attılar değil mi onu, müşterinin önünde dizini büktüğü için değil..."

Komi, bana tuhaf ve acıklı bir dikeyle gülümsedi: "Abi, sen de hep kendini düşünüyorsun. Burada çalışanlar sadece müşterinin önünde dizlerini büktüğü için atılırlar... Hem diyalektiğin yasalarına göre, böyle olması gerekiyor. Diyalektiğe inanmazsan, burada zaman geçmez abi..."

"İçime Gir Ama Sigaranı Söndürme" adlı kitaptan

ARKA ODA

Karar vermiştim... Artık hiçbir işte çalışmayacaktım. Kimseye boyun eğmeyen, hiçbir angaryayı kabul etmeyen, haysiyetli, kişilikli bir aylak olmaya karar vermiştim...

Kişiliksiz, para kazanabilmek için her kimliğe bürünen, angaryaların altında giderek yabancılaşan geçmişimden adeta öç alırcasına, kısa bir sürede parasız bıraktım kendimi. Tarlabaşı'nda, izbe, metruk bir apartmanın belki de en kötü odasında, Seyfi isminde, oğlunun evinden kovduğu, çok yaşlı, kalp hastası biriyle yaşıyordum aylardır... Hayvanlardan başka kimseyle anlaşamıyorduk. Ama sevgimizi vermek için yanımıza aldığımız bütün hayvanlar, bu her tarafından kirli, soğuk, kötü kokan sular akan, camları mukavva ve gazete kâğıtlarıyla kaplı odamızda çok fazla yaşamıyorlardı. Daha geçen gün yolun kenarındaki topraklığa, -çünkü buralarda hiç bahçe yoktu- küçük sakamızı gömmüştük...

Günlerim, sokağın köşesindeki Erenler Kahvesi'ne gidip Marcel Proust'un, *"Geçmiş Zaman Peşinde"*, adlı kitabını tekrar tekrar okuyup birgün bütün benliğimle, içinde hiçbir yalan ve kurgu olmadan bir kadına âşık olma düşleri

kurarak geçiyordu... Ömrümü bu aşkla noktalamak istiyordum... İşin ilginç tarafı, sadece erkeklerin geldiği bu kahveden başka hiçbir yere gitmiyordum... Kendimi aylaklığa adadıktan beri, hiçbir kadınla birlikte olmamıştım. Bu yoksunluk, bu özlem, kadınları daha da yüceltmeme, onları erişilmez ve insan üstü varlıklar olarak görmeme neden oluyordu. Seyfi Amca ise kalbi rahatsız olduğu için çok yorgun hissediyordu kendini ve neredeyse bütün gün uyuyordu... Uyumadığı zamanlarda ise yırtık beresini başına geçirir, Taksim'deki bir bankamatik şubesinden para çekmeye giderdi. Onu tanıdığımdan beri, gelininin kendisine para göndereceğini söylerdi bana... Gelini o parayı hiç göndermedi ona, belki de gönderemedi ama Seyfi Amca yine de her gün bankamatiğe gidiyor, numarasını kodluyor ve her defasında, "Özür dileriz, hesap bakiyeniz bu işlem için yeterli değil," yazısıyla karşılaşıyordu...

Eve her geldiğinde, "Bravo adamlara, para yatıran yok ama yine de özür diliyorlar, insanlığı unutmuyorlar!" diyordu...

Seyfi Amca, emekli bir inşaat işçisiydi. Bir gece uykusunda kimsenin bugüne dek kendisinden özür dilemediğini sayıklamıştı...

İkimizde de beş kuruş para kalmamıştı. Bir yerden gelme ihtimali de hiç yoktu. Aylardır kiramızı ödeyemiyorduk... Bu düşüş, bana garip bir haz veriyordu... Hayatım ne olacaktı, nereye savrulacaktı, bu yaşlı insanla birlikle bu korkunç odada açlıktan ve bakımsızlıktan ölecek miydim; en başta ben, bu sorunun yanıtını kimse bilmiyordu... Ama son günlerde, kendimden çok Seyfi Amca'yı düşünüyordum. Kalbi haraptı, geceleri kıvranarak uyanıyordu. Sık sık

soluğu kesiliyordu. Bir an önce hastaneye yatması gerekiyordu. Bir gün kahvede yine her zaman olduğu gibi, *"Geçmiş Zaman Peşinde"*, adlı romanı kim bilir, kaçıncı kez okurken ve uğruna hayatımı adayacağım kadını düşlerken çaycı beni telefondan aradıklarını söyledi...

Merakla telefona yöneldim, bu kahvede olduğumu kim biliyordu ki... Telefonun öbür ucunda son derece düzgün ve oldukça kibar konuşan bir kadın vardı. Benim burada olduğumu karakoldan öğrenmişlerdi. Bir turizm ve kültür şirketinin halkla ilişkiler müdürüydü. Kaldığımız odayı ve orada nasıl yaşadığımızı merak eden insanlar olduğunu söylüyordu. Hafta sonunda onlara bu imkânı tanırsak, bizim bir yıllık kira masrafımızla birlikte, acil ihtiyaçlarımızı karşılayacaklardı.

"Peki, neden bizim kaldığımız yer?" diye sordum.

"Sadece sizin kaldığınız yer değil, beyefendi. O mahallede birçok ev ve odayı müşterilerimize gezdirmek istiyoruz. Sizde ısrar etmemiz, ne olur yanlış anlamayın, sizin kaldığınız yerin o civardaki en kötü, en bakımsız oda olması yüzünden, biraz da..."

"Nereden biliyorsunuz, kaldığımız odanın en kötü, en bakımsız oda olduğunu?" diye çıkıştım kadına bu defa...

Yönetici kadınsa profesyonel nezaketinden hiç ödün vermiyordu: "Bu yaptığımız işin bir gereği... Muhtardan, karakoldaki memurlardan, komşularınızdan bilgi aldık. Üstelik aylardır kiranızı ödemiyormuşsunuz. Ev sahibiniz sizden çok şikâyetçi. Bütün bunlar olabilir. İnsanız, hepimiz sıkıntıya düşebiliriz. Lütfen, izin verin, bir yıllık kiranızı peşin olarak ödeyelim!.."

"Seyfi Amca çok hasta..." Bu cümle sanki ağzımdan öylesine, farkında olmadan çıkmıştı... "Evet," dedi kadın, bilgiç bir tavırla, "birlikte kaldığınız yaşlı beyin kalp hastası olduğunu biliyoruz. Tedavi ve ilaç masraflarını da karşılayacağız..."

Kahveden kaldığım odaya dönerken, Seyfi Amca için sevindiğimi hissediyordum. Ama bu sevinç yine de içimdeki huzursuzluğu gideremiyordu. Kendimi, satın alınmış, hissediyordum... Sanki hep hazırdım, satın alınmaya. Ailede, okullarda, işyerlerinde kazınmıştı içime bu yanaşma ruhu...

Söylediklerimden hiçbir şey anlamamıştı Seyfi Amca, birileri bizim bu korkunç yoksulluğumuzu görmek için dünyanın parasını niye ödesinlerdi, aklı almıyordu... Ama biraz merak, biraz çaresizlik, çokça da bana güvendiğinden, "İyi, peki, gelsinler, baksınlar, ne yapalım," demişti...

Üç gün sonra, bir cumartesi sabahı geldiler, iki erkek, bir kadın. Orta yaşın biraz üzerindeydiler. Her şeyi yaşamak, her şeyi bilmek isteyen ama bunu bir türlü başaramayan insanların can sıkıntısı okunuyordu yüzlerinde... Zenginlik ve can sıkıntısı bakışlarına bir gaddarlık ifadesi vermişti... Üzerlerinde o denli pahalı giysiler vardı ki odamız onlarla bir anda gerçeküstü bir resme dönüşmüş gibiydi... Seyfi Amca yerdeki yatağının kenarına ilişmiş, kalkmakla, kalkmamak arasında kararsız kalmıştı... Ben de gazeteyle kapatılmış pencerelerden birinin kenarında onları hemen hemen hiç konuşmadan seyretmeye başlamıştım. Duvarları parmaklarıyla yokladılar. Parmaklarındaki yeşil küf rengini birbirlerine gösterdiler... Yağmur sularının duvarlarda bıraktığı rengârenk dere kıvrımlarını seyre daldılar... Gazete ve mukavva kâğıtlarının üzerine serdiğimiz lime lime olmuş battaniyelerimize, renkleri kirden sararmış

çarşaflarımıza, içine gazete kâğıdı doldurduğumuz yastıklarımıza, kenarları delik deşik olmuş terliklerimize baktılar...

Kadın hepsinden küstah ve acımasızdı... "İnanmıyorum!" diye bağırdı birden... "Büyüleyici, groteks bir yoksulluk bu!.. Çok çarpıcı!.. Ne olur, siz de bir şeyler söyleyin! Geldiğimize değdi, değil mi?"

Erkeklerden her şeye gözlerini hafifçe kısarak, sinsi bir kurt gibi bakanı, hemen onayladı kadını: "Haklısın, bence de çok büyüleyici. Şu anda duyduğum tiksinti, beni hiç olmadığım kadar doğal ve hiç olmadığım kadar güçlü kılıyor... Buraya gelme amacımız da bu değil miydi zaten?.. Dediğin gibi, verdiğimiz paraya değdi..."

Bizimle hiç ilgilenmediklerini sanıyordum, yanılmışım. Güneş gözlüklü, top sakallı öbür adam gözlerini büyük bir dikkatle Seyfi Amca'ya dikmişti. "Siz, kalbinizden rahatsızsınız, değil mi?" Seyfi Amca suç işlemiş bir çocuk gibi yutkunarak, "Evet," dedi, "yıllardır çeker dururum ama artık bu defa çok zorluyor," dedi...

"Ne kadar zayıfsınız siz, hiçbir şey yemez misiniz?" diyerek yanına yaklaştı Seyfi Amca'nın. Demin sorduğu soruyu unutmuş gibiydi... "Yatın şöyle sırtüstü, çıkarın üstünüzdekileri!.."

Seyfi Amca, ne yapmalıyım diye, bir ara göz ucuyla bana baktı... Ben de o an ne yapacağımı bilemedim, bir an top sakallı adamın doktor olabileceği bile geçti aklımdan. Belki de içimdeki yanaşma ruh, böyle düşünmemi istedi, bilemiyorum.

Hepsi birden Seyfi Amca'nın zayıflıktan sanki şaha kalkmış gibi duran kaburga kemiklerine, vitaminsizlikten

koyu renk bir yufkaya dönmüş derisine, ürküntüyle, içine çekilmiş karnına baktılar... Seyfi Amca utancından kıpkırmızı kesilmişti, alnı boncuk boncuk terlemişti... O andan sonra, onlar oradayken, bir daha benimle hiç göz göze gelmemeye çalıştı...

Dedim ya, kadın hepsinden küstah ve acımasızdı, diye, bu defa; "Hadi, bize geçen gün ölen kuşunuzu nereye gömdünüz, orayı gösterin!" dedi. Şaşkınlıktan beynim uyuşmuştu. Kuşumuzun öldüğünü nereden biliyorlardı?.. Ayrıca çoktan un ufak kemik olup toprağa karışmış bir kuş ölüsüne bakıp ne zevk alacaklardı?.. Ama karşı koyamadım... Onu da gördüler... Tek tek avuçlarına alıp suçlu bir hazla, kuşumuzun cesedini incelediler...

Merdivenlerden tekrar odamıza çıkarken her şeye sinsi bir kurt gibi bakan adam, burada gördüğü her şeyin Jack London'un romanlarında anlattığı hayatlara benzediğini söylüyordu. "Düşünsenize!" diye ekliyordu ardından, "böyle bir odaya giriyoruz yemek masasının üzerinde küçük bir bebek, öleli neredeyse bir hafta olmuş, anne ve babası başında çaresizce bekleşiyorlar. "Neden?" diye soruyoruz, 'bu çocuk neden burada böyle yatıyor? Tabut alacak paramız yok, onun için,' diyor annesiyle babası. Tıpkı, Jack London'un bir romanında anlattığı gibi... Ne grotesk bir görüntü değil mi?"

"Evet," diye onayladı kadın, "sen romanı anlatırken, birden buradaki her şey, öylesine çakıştı ki, nasıl desem kendimi çok farklı, aykırı bir insan olarak hissettim. Öylesine mutluyum ki şu an, hep arzuladığım ruh hali, bu işte..."

Anlamak zor değildi. Bu insanların bütün duyguları kendilerine dönüktü. Sadece kendilerine acıyor, sadece kendilerine üzülüyor, kendilerini önemsiyordu bu insanlar.

HİÇBİR ŞEY SENDEN ESKİ DEĞİL

Arkadaşları heyecanla konuşurken, her zaman suskun olmayı tercih eden güneş gözlüklü, top sakallı adam, bu defa arkadaki odaya yöneldi. Niye böyle yaptığımı belki de asla tam olarak öğrenemeyecektim ama neredeyse koşarak adamın önüne geçtim ve; "Hayır, bu odaya giremezsiniz, burası bizim için çok özel bir yer!" dedim.. "Açın, görmek istiyorum, anlaşmamızda bütün ev vardı!" diye üsteledi, top sakallı adam. Tartışmamızı duyunca diğer adamla kadın da yanımıza geldi... Onlar da bu odayı açmam için ısrar etmeye başladılar... "Hayır," dedim "bu odayı açmıyorum, istediğiniz her şeyi gördünüz. Yataklarımıza, duvarlarımıza, Seyfi Amca'nın kaburga kemiklerine, kuşumuzun cesedine bile baktınız, daha ne istiyorsunuz, yetmedi mi?" diye bağırdım...

Bu inadım onların iştahını daha da kabartmıştı, birdenbire saldırıp beni kenara iterek, kapıya yüklenmeye başladılar. Belki de ta başından beri böyle bir şey olacağını hissetmiştim, belimden tabancamı çıkarttım ve bir hamleyle itip kendime yer açtım ve, "Defolun gidin buradan, alın paranızı, başınıza çalın, defolun!" diye bağırdım...

Bu küçücük, eski siyah tabanca, bu odaya, bizim dünyamıza gelmeden önceki mutsuz, can sıkıcı gaddarlıklarına döndürmeye yetmişti onları... Önce kadın kendisini hatırlamaya başladı. Midesi bulanmış, kusuyordu... Adamlar da öyle... Kusarak, yalpalayarak, küflü duvarlarımıza çarpa çarpa çıkıp gittiler... Pencereden seyrettim, özel sağlık şirketleri, böylesi bir durumu göz önüne alarak, kapının önüne kadar ambulans göndermişti...

Bense, belki de hayatımda ilk kez romanlarda aradığım o kadını gerçek hayatta bir gün bulacağıma inanmaya başlamıştım... Ömrümü, ilk kez, birine layık buluyordum...

"İçime Gir Ama Sigaranı Söndürme" adlı kitaptan

CEZMİ ERSÖZ

SEN BANA DAHA AZ ZARAR VERİRSİN

"Bu gece sende kalabilir miyim?..."

Lokalden henüz çıkmış, sokağın köşesindeki küçük büfeden sigara ve bira alıyordum. Eve mi dönecektim? Aslında hiçbir yere gitmek istemiyordum. Eskiden, nedense, hep benim gibi insanların gittiği yerlerden incinmiş, yaralanmış dönerdim evime. Evim, yaralarımı sardığım yerdi. Şimdiyse, evim her gün biraz daha yabancılaşıyor bana. Evimde yaralarım iyileşmiyor arlık...

"Beni evine götür, ne olur, çok üşüyorum!.."

Dönüp baktım; genç, zenci bir kadın vardı yanımda. Soğuktan titreyen kalın alt dudağını dişleriyle eziyordu. Bütün bedeniyle üşüyordu. Bütün tarihiyle. Sanki bir tek gözleri üşümüyordu. Hesap soran, insanın ta içine saplanan, bütün yalanlara doymuş olan gözlerden kimse kaçamazdı... Omuzunda, çuval bezinden yapılmış büyükçe bir çanta vardı... Eski moda çizmeleri çamurlanmıştı. Üzerinde tek göz alıcı ve en yeni şey boynundaki gökkuşağı rengindeki fularıydı... Gözlerinden kendimi zor alıp:

"Daha önce hiç tanıştık mı, kim olduğumu biliyor musunuz?" diye sordum...

Simsiyah yüzünde sıcacık bir gülümseme dolaştı. Gözlerindeki keskin hüzün bir an yumuşadı. Dişleri titreyen alt dudağını serbest bıraktı: "Hayır, tanımıyorum sizi, hiçbir yerde de tanışmadık..."

Sesinde sanki bir alay gizliydi. Anlamıştım tanıdığını. "Peki, neden ben? Neden benim evimde kalmak istiyorsunuz?"

Durdu, o yalana doymuş gözleriyle içime bir kez daha baktı. Omuzundaki çantayı hafifçe düzeltti ve vurgulayarak:

"Çünkü sen, diğerlerine göre, bana daha az zarar verirsin..."

Üşüme sırası bendeydi. "Daha az zarar, öyle mi?"

Sanki şu bugüne dek hayatıma giren bütün kadınları simgeliyordu bu siyah derili kadın. Sanki onlar adına konuşuyordu. Daha az zarar verirsin, derken, onlar adına çok eski ve belki de hiç ödenmeyecek bir sitemi dile getiriyordu. Onlar adına üşüyordu, üşütüyordu. Seni tanımıyorum, derken, hayatıma giren bütün kadınlardan sakladığım, o karanlık, o gizli yanıma dokunmak istiyordu... Onu yargılıyordu...

Sevdiğim, hayatıma giren kadınların neredeyse hiçbiri egemen, burjuva sınıfından değildi. Hiçbiri güçlü, korunaklı, varlıklı olmak istememişti. Hiçbiri bu hayatta iyi ve güçlü bir yer edinmek derdinde değildi. Sevmekti asıl hırsları, asıl dertleri. Sevmekte kaybolmak isterlerdi. Sevildiklerini hissettiklerinde onlar için zaman hep sonsuz şimdiki andı... Ruhları ve bedenleri zenciydi... Uyumsuzdular ve derilerini koruyan hiçbir kalkan, hiçbir yapay deri yoktu.

Belki de hepimiz zenci doğuyorduk, kimimiz uyum sağlıyor, güçleniyor, kazanıyor; kazandıkça, siyah derisinin üzeri, beyaz, parlak, güvenli bir deriyle örtülüyordu...

Ailesi hakkında hiç bir şey öğrenemedim. Söylemiyordu. Ailesiyle olan bütün bağlarını koparmıştı. "Merak et!" diyordu sadece. "Merak et!" İstanbul'da doğmuştu. Okuduğu üniversiteyi yarım bırakmıştı. Geçinmek için çalışmak zorunda kalmıştı hep.

Geçinmek... Bütün tutkularını, arzularını, düşlerini gölgelemişti, bastırmıştı. Geçinmek. Ev kirası ödeyebilmek, karnını doyurmak, ayakkabı almak, mavi kart çıkartabilmek... Geçinmek!.. Bu kelime, kronik bir hastalık; acımasız bir kabus gibi yıllarca başka bir şey düşünmesine izin vermemişti...

Apartmanın merdivenlerini çıkarken, adımlarına, ayaklarına baktım göz ucuyla. Öyle yavaş, neredeyse ürkek denilebilecek bir şekilde çıkıyordu ki merdivenleri, uzun süre hep yabancı evlerde konakladığı hemen belli oluyordu... Onu sokaklardan kurtarıp bir gece de olsa misafir eden birine minnetini ödemeye önce merdivenleri olabilecek en sessiz adımlarla çıkarak ödüyordu sanki...

Evime girdik. Salona, odalara tedirgin bakışlarla baktı; "Evde kimse yok, doğru söyledin değil mi?" diye sordu... Emin olunca, salonun duvarındaki fotoğraflara bakmaya başladı. İçi pembe, dışı siyah ve soğuktan şişmiş olan ellerini, bir yere çarparlar, bir şey düşüp kırılır endişesiyle arkadan birbirine kenetlemişti. Mutfağa gidip bira şişelerini açtım ve tabaklara kuruyemiş doldurdum. Bunları salondaki sehpaya bıraktım, sonra da teybe bir kaset koydum... Bütün bunlar benim için çok sıradan şeylerdi. Evimin olma-

sı, evimde rahatça içki içebilmem, müzik dinleyebilmem, misafir ağırlamam... O ise beni şefkat dolu hayranlıkla, gizemli bir merakla izliyordu...

Bir ara; "İnsanın kapısını açıp girebildiği bir evi olması, nasıl bir şey?" diye sordu...

Ne diyeceğimi bilememiştim o an... Evsiz kaldığım günleri, arkadaş evlerinde geçirdiğim geceleri, otel odalarını çoktan unutmuştum, öylesine sıkıntılı, çekilmez günlerdi ki aslında unutmak istemiştim...

O ise yıllardır hep başkalarının evinde kalıyor, kendine bir ev tutamıyordu. Çünkü, sürekli bir işi olamıyordu hiçbir zaman.

Çok kısa sürelerde yayınevlerinde, pazarlama şirketlerinde çalışmıştı. Onun deyişiyle, bu kadar beyaz işsiz genç varken, bir siyaha, bir zenciye, bu şehirde kim sürekli iş verirdi... İçine girilmeyecek evlerin kiraları elli milyondan başlıyordu. Depozit, iki, üç aylık peşin para istemeleri de cabası... Üstelik hiç eşyası da yoktu. Bütün her şeyi, dahası evi, sırtında taşıdığı o çuval bezinden çantasının içindeydi... Bütün gün gazete ilanlarında iş arıyor, akşam olunca da umutlarını bir sonraki güne erteleyip kafelerde, barlarda, köşebaşlarında kendisine "az zararı" dokunabilecek birini bulmaya, evine o gecelik davet ettirmeye çalışıyordu...

İçinde boğulmuş ıstırapların kanı, içinde sahici acıların kıvılcımları olan gözleri, insanın ruhunu ne kadar didik didik edip okumaya çalışsa da sonuçta o da yanılıyordu...

"Az zararı" dokunur diye kendisini davet ettirdiği ya da çağırıldığı erkeklerin evlerindeki kadınların çoğunlukla

kendilerine ait bir evleri olmuyordu, sandığından daha büyük, daha derin zararları oluyordu ona... Tahmin ettiğim gibi, "az zararı dokunmak," sözü onun dilinde gizli bir alayla çıkıyordu...

Böyle insanlar, derisinin rengi yüzünden onu ruhu olan bir insan olarak görmüyorlardı: Yarı hayvandı, ya da ruhsuz bir cinsel objeydi onların gözünde... Bir kere, hemen hepsi onunla zorla da olsa yatmak istiyorlardı... O da içini acıtsa da bedeni buz kesse de bu tekliflere çok da direnmiyordu zaten. Sokaklarda tecavüz edilip öldürülmekle kıyasladığında bunu artık daha katlanılır bulmaya başlamıştı... Sevişmeyi çaresiz kabul ettiğini anladıkları anda, kimi erkeklerin inanılması güç, akıldışı, iyilikleriyle, jestleriyle karşılaşıyordu... Ama çoğu boşaldıktan, işini bitirdikten sonra birdenbire garip bir acımasızlığa, gaddarlığa bürünüyordu... Aynı insanda bu iki zıt duygunun nasıl olup bir arada bulunduğuna, her defasında ürpererek şaşırıyordu... Bazıları onu, ruhu olan, iğrenme duygusu olan bir insan olarak görmediği için tuvalete kapısını örtmeden giriyor, bazısı yakın bir erkek arkadaşını; "Şu an evimde zenci bir kız var, istersen gel, hep söyler dururdun, bir de sen dene," diye telefonla evine çağırıyordu...

Çoğu kez uğradığı aşağılanmalar o çok derin olan tahammül sınırını bile aştığı, sırtında taşıdığı evi olan çantasını alıp o evi terk etmek istediğinde, derisi siyah olan birinin kanayan gururundan kendisine hakaret payı çıkartan kimileri tarafından kıyasıya dövülüyordu...

Derisi siyah olduğu için evine gittiği, yatağına girdiği erkekler içlerinde taşıdıkları hastalıklı, iğrenç, zayıf, sapkın, ahlakdışı, sakat saydıkları ve taşımaktan korktukları bütün

duygularını, her eğilimlerini ona yansıtıyor, onda deniyor, bu yüzden kişiliğini ve gururunu biraz olsun korumak için yaptığı davranış, bu insanlarda akıldışı bir vahşete, inanılması güç bir gaddarlığa neden oluyordu...

Bunları uzun zamandır kimseyle paylaşmamışlı. Beni biraz olsun tanıdığı için adeta zincirlerinden boşanmışçasına, bir duygu patlaması halinde, hatta zaman zaman benim varlığımı bile unuturcasına anlatıyordu... Bazen kendisine, benim yerime soru soruyor, benim yerime, kendi yanıtlıyordu...

Yaşadığı eziyetler onu bu dünyadan kopartıyordu. Kendisine, içindeki o çok gizli yuvasına gizleniyordu... Artık bencilleştiğinden ya da kendine kilitlenmiş olduğundan değil, acıların durmaksızın üzerine yağmasından, bazen her şey onda başlıyor yine onda bitiyordu... Böylesi anlarda yanındakini bir an unutup kendisiyle konuşması bu yüzdendi...

O kendisiyle gözyaşlarıyla konuşurken bir ara kalkıp yatağını hazırlamaya başladım, ayrı yatak hazırladığımı görünce çok şaşırmıştı, o insanın içini acıtan kocaman gözleriyle beni bir süre izledikten sonra; "Birlikte yatmayacak mıyız, içime girmeyecek misin?" diye, merak, öfke ve düş kırıklığıyla harmanlanmış, kırık bir ses tonuyla sordu...

Evet, bana bütün yaşadıklarını, acılarını, uğradığı aşağılanmaları geçirebiliyordu bu an. Başarmak istediği buysa, başarıyordu işte... Bütün sevdiğim kadınlardan gizlediğim ve garip bir korkuyla savunduğum karanlık yanıma dokunabiliyor, onun kapısını öfkeyle zorluyordu... Vahşetim, çaresizliğim, köleliğim, ismimin arkasına sakladığım ve görülmesinden korktuğum, utandığım bütün duygu-

larım, bütün korkularım, bütün saplantılarım, o gizli yerdeydi işte... Ve o bunu çok iyi görüyordu. Beni bu hayatla, şu birkaç saat önce tanıdığım kimsesiz, işsiz, evsiz, bu itilmiş siyah derili kadın kadar, gerçekleri tanımak isteyen kimse çıkmamıştı karşıma...

O, bugüne dek sevip bağlandığım ve hep "az zarar" verdiğini düşündüğüm ve bununla kendimi avuttuğum bütün kadınların ortak ruhu, ruhlarının toplamıydı sanki...

Kendisini kaybetmişcesine ve yıllar öncesinden, bütün geçmişimi bilircesine bakıyordu bana...

Birden fermuarını çözdü, pantolonunu aşağıya indirdi. Sonra da külodunu çıkarttı. Beni nasıl aşağılayacağını bitiyordu ama öfkesini kontrol edemiyordu da: "Hadi, gel, gir içime, hadi hakkındır, beni evine aldın ya, beni o soğuk sokaklardan kurtarıp getirdin ya buraya, gir içime, hadi!.." diye bağırmaya başladı... Karanlık yerimin bu denli zorlanması öfkeden deliye döndürmüştü beni. Ona tam, "Yeter artık, yeter, bitir, bu oyunu!" diye bağırırken, cinsel organının çevresinde, kasıklarında, karnının altında derin sigara yanıklarını fark ettim... İşte o an da öfkem gülünç geldi bana, gülünç ve acınası... O ise adeta acıyla kıvranarak ve soluk soluğa, kendiyle konuşmaya devam ediyordu. "Gir içime, ama sigara söndürme oramda, duyarlı yazarsın ya, sen de içime gir, hadi!.." Yıllardır biriktirdikleri dökülüyordu ağzından.

Yavaşça koluna girdim. Yatağına kadar götürdüm. Hatırladığı her şey onu bitkin düşürmüştü. Pijamasını giydirdim. Üzerini örttüm, gözyaşlarını sildim... "Hadi, içime gir! İçime girmiyorsan, gömleklerini ütülerim, bulaşıklarını yıkarım istersen," diyen dudaklarını susturdum. Yüzünü hiçbir

zaman unutmamak için ona bütün benliğimle, ruhumla baktım. Sevdiğim kadınlara verdiğim bütün o "az zarar"lar onun yüzünde kaskatı, tesellisi imkânsız bir acıya, acının gerçek, sahici imgesine dönüşmüştü. Eğildim ve o acıyı öptüm, dudaklarım parçalansın, bu acı beni ne yapacaksa yapsın ve ben artık böyle kalmalıyım, diye öptüm...

Odama çekildim sonra. Ben de onun kadar bitkin düşmüştüm. Sıkıntılı bir uykuya daldım.

Sabah uyandığımda ilk fark ettiğim yanımdaki yastığın üzerindeki en yeni ve en göz alıcı şeyi olan fularıydı... Yastığa boylu boyunca uzatmıştı gökkuşağı rengindeki fularını. Yanında küçük bir de not vardı: "Her şey için, sağ ol! Giderken uyandırmaya kıyamadım. Seni daha fazla rahatsız etmek istemiyorum. Hem yazarların herkesten daha çok yalnızlığa ihtiyacı vardır. Senden ricam, biraz daha umutlu, iyimser şeyler yaz. Benim gibi insanların buna çok ihtiyacı var..."

"İçime Gir Ama Sigaranı Söndürme" adlı kitaptan

CEZMİ ERSÖZ

ACI BİR ŞARAP GİBİ AKSIN HAYAT

Beyoğlu'nda üçüncü sınıf bir otelde, bu otelin ıssız bir odasındayım. Zamanın dışında bir yer burası. Dün gece kendime ve evime dayanamadım, buraya geldim...

Kızıl bir gölge vuruyor, odanın isli duvarlarına. Su damlıyor, kararmış musluktan kirli lavaboya. Duvarda, yirmi sene öncesinin bir takvimi. Takvimin üzerinde bir fotoğraf: Bir maymun bir genç kıza sarılmış, birlikte gülüyorlar... Yastık öyle kirli ki gömleğimi çıkartıp üzerine yaydıktan sonra başımı koyabiliyorum ancak... Öylece, kıpırtısız, odanın tavanını seyrediyorum..

Beyoğlu, yatağımın yanındaki pencerenin altında cumartesi gecesine hazırlanıyor. Hırslı, kirli, doyumsuz, telaşlı bir nehir akıyor, penceremin altından... Hep aynı, acı verecek kadar aynı, her şey.

Benim gibi her şey. Hep aynı: Nerede ve kimle olursam olayım, ne yapacağımı biliyorum. Deliler gibi aşık olsam da karşımdakine bir önceki sevgilime söylediğim şeyleri söylüyorum. Hemen hemen aynı yoğunlukta, aynı tarzda... Sürpriz değilim kendime. Sınırlarımı tekrar tekrar kanatmaktan tükendim. Yıllarca, yıllarca zaaflarım, korkularım,

duyumsuzluklarım yüzünden, hep ailemi, annemi, babamı suçladım. Oysa çoktan silindi onların hükmü hayatımda. Benim annem yıllardır bu hırslı, kirli, bu telaşlı, doyumsuz nehir artık... Benim ailem, annem, yıllardır bu cumartesi gecesi...

Bu zamanın dışındaki, bu kendini yemekten tüketmiş odada bile kalbim kaburgalarımda çarpıyor. Dışarıdan topuk sesleri geliyor, yüzünü görmediğim kadınların... Penceremin altından acı bir şarap gibi akıyor hayat...

Bu odadan dışarı çıkmak islemiyorum. Varsın, aksın, odamın penceresi altından o kirli nehir; o yıllardır beni benden kopartan cumartesi geceleri... Tanıdım ve anladım kendimi... Ama tanımak ve anlamak yetmiyor; bu gerçeği de anladım ve tanıdım... Penceremin altından gelen sesleri duydukça gövdem yırtılıyor ince bir bıçakla; ruhum yırtılıyor benim olmayan bu hayatın bana zorla kabul ettirdiği o ulaşılmaz hazlarla, zevklerle...

Buraya, bu otel odasına, benim olmayan bu hayatın, bana zorla kabul ettirdiği ve ne kadar yaşanıyor sanılırsa sanılsın, hep ulaşılmaz kalan hazlarını, zevklerini reddetmek için geldim oysa.

Ama daha uzağa gidemedim yine de... Penceremin altından şehir akıyor, cumartesi gecesinin kirli nehri akıyor...

Başucumdaki çekmecenin üzerinde ilaç şişem duruyor: Passiflora.. Huzursuzluğumu, endişelerimi, sıkıntılarımı biraz olsun yatıştırıyor, bu şişenin içindeki acı şurup...

Yanımdan ayırmıyorum artık onu. Geceleri boğulmadan uyumamı sağlıyor...

Evet, bir benliğim var ve o da yaralı... Tarifsiz acılar çektim bu yaralı benliğim yüzünden. Yakındım ondan. Ama

hiçbir zaman ondan kurtulmayı düşünmedim. Şenliksiz olmakla övünenlere, boşlukta, öylesine ve kayıtsızca yaşamayı mutluluk sayanlara, pek özenmedim... Özenmedim mi?

Çırpınıyorum evet; evimde duramıyorum, kendime tahammül edemiyorum ama çoğu kez, evet, ben bu yaralı benlikle öyle doyumsuz ve büyülü anlar yaşıyorum ki... Bir koku, bir ses, şu odamın duvarındaki vuran kızıl ateş bile, içimin acı bir mutlulukla kamaşmasına neden oluyor. Bu yaralı benlik, delice bir yaşama tutkusu veriyor bana..

Bu yaralı benlik, yüzünden her gün ve hiç olmadık saatlerde ölüm, sütünü emziriyor bana...

Ölümü içtikçe, yaşadığım her şeyin derin ve büyülü hatırası oluşuyor bende...

Bu benlik yüzünden anbean fark ediyorum nasıl boğduklarını hayatımızı ve ruhumuza, nasıl gizli ve görünmez boyunduruklar geçirdiklerini...

Kapıma vuruyor birisi. Koridordan yaşlı, titrek bir ses yankılanıyor: "Yazar bey! Açar mısın? Yazar bey!.."

Açıyorum kapıyı. Akşama sarılmış, iki büklüm bir ihtiyar kadın duruyor karşımda... Saniye Hanım. Bu sabah tanıştık. Çok ama çok yaşlı...

Yanımdaki odada kalıyor. Yıllarca gazinolarda, pavyonlarda şarkı söylemiş. Arada sırada film çevirmiş. Dans etmiş. Soyunmuş. Ama hepsinden çok aşka adamış kendini. En çok, Mısırlı bir yönetmeni sevmiş. Onun peşinden Mısır'a gitmiş. Adamın evli olduğunu öğrenmiş. Gerisin geri dönmüş. Hep o adamı, sonunu düşünmeden ve hep derinden sevdiği için şimdi kimsesiz yaşıyor, bu ıssız otelde...

"Yalnız mısın, yazar bey? Yalnızsan, hadi, gel, benim odama, çay pişirdim!.."

Benim ne söyleyeceğimi beklemeden odasına doğru yöneliyor yorgun ayaklarını sürüye sürüye. Biliyor, arkasından geleceğimi.

Odası, derin aşk hüznü, kimsesizlik, çay ve küçük kız çocukları gibi kokuyor... Çünkü hayatını aşka adayan yaşlı kadınlar, küçük kızlara benzer. Herkes küçümser onları ama kimse onları ele geçiremez. Aşka adanmış bir hayatı, kimse ve hiçbir şehir ele geçiremez...

Yatağının kenarında sarılı bir semaver fokurduyor. Odasındaki bütün gizli ışıklar, bu sarı, parlak semaverin üzerinde toplanmış sanki.

"Çay koy, kendine!.."

Semaverden kenarları sarı yaldızlı cam bardaklardan birine çay doldurdum. Bir ara usulca dokundum semavere. Fısıldıyordu. Hissetti, yüzü pencereye dönük olduğu halde hissetti semavere dokunduğumu. Sanki beni değil, ruhumu seyrediyordu.

"Onun hediyesi," diyor...

Çiçekli, pazen geceliğinin altındaki kambur sırtını seyrediyorum şimdi. Semaverden gelen sesler, geçmiş ama hiç unutulmayacak aşkları fısıldıyor...

Yüzünü bana çeviriyor. Gözlerinde kalın çerçeveli gözlüklerinin irileştirdiği, hüzünlü, ıslak gözleriyle bakıyor bana ve ruhuma.

"Şu köşedeki torbayı getirir misin, bana?" diyor... Odanın dibinde siyah, kocaman bir torba duruyor, üst tarafı iple

bağlanmış. Torbayı yanına götürüyorum. İpi çözüyor, birkaç mektup çıkartıyor.

"Şunları okur musun bana?.. Ama yavaş yavaş oku. Hiçbir kelimeyi yutmadan, hakkını vererek oku... Onun yazdıkları... Gözüm görmüyor artık, okuyamıyorum ben..."

Zarflardan birini açıyorum. Arap harfleriyle yazılmış mektuplar bunlar, mürekkepli kalemle ve özenle yazılmış sözcükler ama bir tekini bile anlamıyorum...

O ise gözlerini tavana dikmiş, okumamı bekliyor. Ne diyeceğimi bilemiyorum bir süre. Utanıyorum kendimden..

"Ama ben anlamıyorum burada yazılanları..."

Hiç umursamıyor... "Oku, hadi, yazar bey, oku, onun yazdıkları bunlar, lütfen, anladığın kadar oku!"

"Yazar bey"i vurgulayarak söylüyor. Anlıyorum ne demek istediğini, o an içim, sevgi ve heyecan dolu bir suç ortaklığı duygusuyla kamaşıyor...

"Peki," diyorum, "okuyorum.."

İşte o an, bugüne dek aşk ve sevgi adına hiçbir sevgilime söyleyemediğim her şeyi sararmış bu eski mektubun bu bir tekini bile anlayamadığım satırlarına bakarak söylüyorum...

Ben onun Mısırlı sevgilisi oluyorum, o benim bütün imkânsız aşklarım oluyor. Bu ıssız otel odasında durduramıyorum kendimi, içimden taşıyor sanki yıllardır biriktirdiğim onca şey... Aşklar ve zamanlar birbirine karışıyor. Gözyaşlarını yüzünden harfler irileşiyor. En çok, o harf. Elif harfi çarpıyor gözünle. Saniye Hanım'ı ağlatıyorum...

Bu eski, bu sararmış ama hatırası hiç silinmemiş aşk mektuplarını ne kadar zaman okudum bilmiyorum...

Bir ara Saniye Hanım, beni yanına, yatağına çağırdı: "Hadi, yanıma gel. Yoruldun, yarın yine okursun..."

Mektupları torbaya koydum, torbanın ağzını bağladım. Torbayı duvarın köşesine dayadım... Hiç çekinmeden, hiç kaygı duymadan, sanki yıllardır bunu yapıyormuş gibi usulca yanına sokuldum... Gözlüklerini çıkardı. Başucundaki küçük masanın üzerine koyunca gözleri küçüldü. Buruş buruştu yüzü. Acı bir şurup gibi kokuyordu.

Tıpkı beni endişelerimden, huzursuzluklarımdan biraz olsun koruyan, geceleri boğulmadan uyumamı sağlayan ilacım gibi kokuyordu...

Yatağının tepesindeki lambayı söndürdü...

Üzerinde pazen elbisesi vardı. Ama ruhu çırılçıplaktı...

Öpüşmeyi yeni öğrenen küçük bir kız gibi öpüyordu beni...

Yazardım ben. Gözüm açıktı bu yüzden. O ise sımsıkı yummuştu gözlerini.

Sanki hiç unutamadığı ve onu küçük bir kız olarak bugüne kadar getiren aşkını korumak için yummuştu gözlerini...

Sadece semaverin kırmızı ışığı kalmıştı odanın ortasında.

Buruşuk elleriyle ellerime sarıldı. Sanki bir uçurumun tepesinde düşmek üzereymiş gibi, sımsıkı sarıldı...

Bütün gücümle sarıldım ellerine, düşmesin diye... O düşerse, ben de düşerdim çünkü...

Çünkü ben bu geceye dek, nereye gitsem, olduğum yerden başka bir yeri özler, oraya gitmek isterdim...

Hayatımda belki de ilk kez, buradan, bu odadan, ellerime sarılan bu çok yaşlı, bu çok küçük kızdan başka bir yere, bir başka insana gitmek istemiyordum...

Sabah uyandığımda yanımda yoktu... Beyoğlu kedilerini doyurmaya gitmişti...

Semaver sönmüştü... Aşk mektuplarını saklayan siyah torba, ağzı bağlı, orada, öylece duruyordu...

Yatakta doğruldum. Yeniden odaya göz attım. Günün her saati odanın kararmış duvarlarına vuran kızıl ışıklara... Duvardaki eski fotoğraflara... Acı bir şurup gibi kokan yatağa, yataktaki o küçük, o hüzünlü çukura baktım.

"Müthiş bir öykü bu," dedim, "müthiş!" "Yazmalıyım bunu..."

O an bir titreyiş sarmıştı her tarafımı. Derin bir sızı veren titreyiş...

Sanki çok yüksek bir yerden aşağı düşüyordum. Düşmemek için kendime tutunuyordum. Kendime tutundukça sanki düşmem daha da hızlanıyordu... Sanki bedenim ruhuma isyan ediyordu.

Dakikalar geçti böyle...

Titreyişim biraz olsun dinince Saniye Hanım'ın acı bir şurup kokan yatağında bıraktığı o küçük, hüzünlü çukura baktım yeniden. Dokundum sonra oraya.. Yaşamın, ta kendisiydi bu çukur...

Anladım. Saniye hanım bu yaşlı, bu kimsesiz haliyle bile benden bahtiyardı... Meğer, burada, yanı başımda uyurken bile o benden çok uzaklardaydı... Çoğu zaman özlemekten bile korktuğum, yaşamın, o ta içinde...

Anladım. Düşerken anladım... Bugüne dek kendimi sorguladığımı sanırken yaşadığım her savruluş, her yıkım, her acı, meğer yaptığım onca hesaplaşma, çektiğim onca acı, bu yaralı benliğimi korumak için değil, onun bu hayata biraz daha uyum sağlaması içindi...

Müthiş bir öykü! Öyle mi?

Ne zaman tedirgin olsam hayatın karmaşasından ve bilinmezliğinden, hep böyle demiştim ben...

Yaşamaktan ve içine atılmaktan korktuğum neyle karşılaşsam, aynı şeyi söylemiştim: "Müthiş bir öykü!.."

İçimden bir şeyler kopuyordu... Kaçacak bir yerim kalmamış gibiydi sanki... Anlıyordum... Çünkü bundan daha büyük bir kötülük yapamazdım kendime...

Şimdi artık sadece utanıyordum, bu yaralı, hasta benliğimden... Utanıyordum, ben onu hayata alıştırmak isterken, beni bu odaya getiren, beni aşkın büyülü yolculuğuna çağıran sevinçli ıstırabından...

Ona yaptığım onca kötülüğe rağmen, yaşadığım her şeyin o büyülü ve derin hatırasını içime kazıyan bu yaralı benliğimden utanıyordum...

Beyoğlu'nda ıssız bir otel odasındayım. Odadaki pencerenin altından, acı bir şarap gibi akıyor hayat...

"İçime Gir Ama Sigaranı Söndürme" adlı kitaptan

CEZMİ ERSÖZ

KÖPEKLER BİLE GÜLÜYOR HALİME

Yaz geldi... Herkes gitti, sokaklarda kimsesiz ve yoksul çocuklar kaldı sadece...

Yaz geldi, şimdi artık yürürken kendi kendine konuşmak serbest bana... İnsan bu dünyadaki tek benzerini terk eder mi, nasıl yapar bunu?.. Sen yaptın...

İnanmadan açılmaz benim kapılarım... Ada'da birlikte olduğumuz o son gece, acıyla ve hazla üzerinde ağladığım gece, hissettim bunu: Teninde kutsal ve kimsesiz bir gece bulmuştum kendime... Üzerinde hiç düşünülmemiş bir gece... Bir tek bana ait, sonsuz bir gece...

Öyle susuzduk ki her şeye, masumiyetinin izin verdiği kadar kirletilmeye hazır bir geceydi, bu yüzden... Masumiyetinin sınırı yoktu... İşte bu yüzden, ölümdün sen bana.

Sende, aşkı bulmuştum...

Aşk, ölümün sevgilisidir... Kollarında kimsesiz bir aşkla geldin bana... Ölümü hatırlattın bana... Hemen o an anladım, âşıktım sana...

Sense, öylesine susuz kalmıştın ki hayata ve aşka... Geriye doğru koşan kanatlı atlar gibiydin... Geriye... Masu-

miyetine doğru koşan... Bu yüzden, işte en çok bu yüzden, geceler boyu kanatlarını öpüp durmuştum hep...

Öylesine öpmüştüm ki içinde bir anne uyandırmıştım senin... Bakire bir anne... Oğlu kendisinden büyük, oğlu kendisinden kırılgan, bir anne uyandırmıştım...

Nedir ki hayat, sonsuz bir aşk olmayınca?..

Her aşkla, yeniden doğarız, sütdişleriyle...

Her aşkla, ölümü özlerken yaşama taparız...

Hem, bak, yaz geldi; sesin çınlıyor şimdi bu boş sokaklarda... Şimdi bütün hatıralar birbirine karışıyor... Sen hangilerini saklıyorsun bilmem; ben aramızda kavranamayan, adlandırılamayan ne varsa, onları biriktiriyorum... Görün-düğünün tam tersini anlatanları bir de.

Hani, bir gece, benim eve yetişememiştik. Çok sıkışmıştın. Evimin yolu üzerinde bir inşaatın bahçesine götürmüştüm seni... "Utanıyorum, yanımda bekleme!" demiştin... Ama o ses hâlâ kulaklarımda benim... Sanki ellerime yağıyordu, o altın yağmurlar...

Görünenlerin arkasındaki her şeye, sonsuz bir büyülenmedir aşk... Şimdi sensiz, geceleri o inşaatın bahçesine gidip, o altın yağmurların sesini dinliyorum... Buna kimse inanmaz... Aşk zaten, asla kanıtlanması mümkün olmayan bir şeydir... Meçhul bir ışığa teslim olmaktır, aşk... Ben şimdi her gece o kumları eşeliyorum, kimsesiz köpeklerle birlikte. Bazen onlar bile, bana gülüp geçiyor...

Demek, ikimiz de yaralıyız, bize güçlü insanlar lazım, biz birbirimizi aşağıya çekeriz... Demek, biz birbirimize iyi

gelmeyiz, öyle mi, sevgili!.. Peki, buldun mu kendine o güçlü insanı... Yaralı olmayanı... Senin deyiminle, o doğru insanı... Seni benim gibi aşağı çekmeyen... Buldun mu onu?

Peki, buldunsa o insanı, söylesene, sokaklar niye böyle ıssız?.. Mutluysan, niye her şey aynı bu şehirde?..

Öyle gizli ve öyle çok kanardın ki sen, içine kimse dokunamazsa, bütün sokaklar gecikmiş bir intihar olurdu. Bilinmezse senin yaran, herkes kendini eksik cinayetlere hazırlardı. Seni ben kendimden çok önemsedim, sevgili!.. Sen benim aşkımın önünde durdukça, ben seni o kadar çok önemsedim... Hem, ben seni bu hayatın yetim bırakılmış bir sırrı gibi sevdim sevgili... Ben seni, hikmetinden umut kesilmiş, bütün mucizeler gibi sevdim. Bir yetim bir başka yetimi nasıl severse, ben seni öyle sevdim... Ben seni bize öğretilen her şeye veda eder gibi sevdim, sevgili!.. İsteseydin, bir kez bile isteseydin, her şeyi bırakır gelirdim peşinden... Neresi olursa, gelirdim... Bugüne dek bu hayat için yaptığım her şeyi, dahası, adımı bile bırakır gelirdim, seninle... Seninle silerdim, kendimi... Eğer isteseydin...

Sen burada yoksan, bir şey yok çünkü... Her yer hep aynı... Her şey göründüğü gibi. Tek bir şeyde toplanmıyor artık anılar, ışıklar ve hissedişler... Herkes sımsıkı sarılmış bu dünyaya... Kimsenin gidecek bir yeri kalmamış... Kim dünyada neye sarılmışsa, onunla kaybolmuş... Sen burada yoksun artık ve ben kazandığım her başarıyla, kendimden, o yanlış hayatımdan öç alıyorum... O güçlü hayatım, durmadan ürperen kimsesiz bir çocuk aslında... Bir tek adı var ama kendi yok hayatımın... Ona her yerden, parlak zarflar içinde davetiyeler geliyor her gün... İçinden vaatlar çıkıyor, yeni fırsatlar, yeni yükselme umutları... Sen yok-

sun... Boşlukta dolaşıyor şimdi hayatım, gökyüzünde vaftiz edilmeden dolaşan çocuklar gibi...

Sen yoksun; bu yüzden, o hep aranmaya muhtaç... Bu yüzden, sevmeden sevilmeye muhtacım...

Bir hayatı yok hayatımın. Bu yüzden, o, kendisine gelen parlak zarfları saymaya muhtaç...

Sen yoksun; bu yüzden, o, etrafta kimse yokken paralarını gizli bir dua okur gibi saymaya muhtaç...

Sen yoksun; bu yüzden, o, bütün dinlere inanmaya muhtaç...

Sen yoksun; bu yüzden, o, sevmeden, inanmadan, kim olursa olsun teslimiyete muhtaç...

Sen yoksun; bu yüzden, artık yalnızlığım bana düşman...

Sen olmadığın için bana iyi gelmeyen ne varsa yapıyorum artık... Boğuluyorum içimdeki karanlıktan, bütün ışıkları açıyorum bu yüzden... Tanıyıp tanımadığım herkesi evime çağırıyorum... Yaralarımı bantlıyorum... Aşk gelirken garip bir tapınma hissedilir; yürekten yükselir ya, usulca, birbirimize akan o soylu duygudur ya aşk, ne varsa, işte hepsini bantlıyorum...

Ben seni nasıl aşağı çekiyorsam, sana nasıl kötü geliyorsam, kendime de, hayatıma da öyle davranıyorum, sevgili!.. Evime çağırdıklarımla kul sohbetleri yapıyorum. Rasgele çekiştiriyorum, onu bunu... Madem gidecek bir yer yok, madem bu dünya bizim sonsuz evimiz; öyleyse kirlensin her şey, lekelensin yüreğimizdeki tüm anılar, diyorum. Gidecek bir yeri kalmamış hayatımın etrafını, kirlenmiş hırslarla örüyorum... Cemaatlere girip çıkıyorum. Kendime

güçlü yandaşlar ediniyorum... Kara yağız gençler toplanıyor etrafımda, "Abi, emret, sana bir yanlış yapan varsa, hemen söyle bize," diyorlar... Kimi göstersem vuracaklar; oysa kendimden başka düşmanım yok benim... Sen yoksun; benden iyi vurulacak düşman mı olur...

Ne çok şey birikmişti içimde, hatırlasana, gözümü kırpmadan anlatırdım sana. Korkmadan, çünkü biliyordum beni hiçbir zaman yargılamayacağını... İlk kez, hayatımda ilk kez, kaybetme korkum olmadan kendimi anlatacağım sen çıkmıştın karşıma. Yumardım gözlerimi, seninle konuşurken. Yumardım ve içine bakardım, kendi içime bakar gibi...

Seni sevmem, anında hazza dönüşen bir acıydı. Öylesine sevdim ki seni, ben seninle sevdim acı çekmeyi... Seninle anladım, sonsuz sevince, her acı hazza dönüşüyormuş... O ayaklar altında dolaşan, o küçümsenen acılarım, seninle paylaştıkça ışıklı bir sevinç oluyordu... Sonsuz bir haz... Yaşadığım her yeri unutturuyordu bu haz... Görünenlerin arkasını, saf bir ışığın altında görüyordum hep... Her şey tek bir anlamda toplanıyordu... Sevgileri aydınlatan o meçhul ışık, gelip gülümseyişinin altında birikiyordu... Demek, herkesten gizlediğin yaralarını bir tek ben gördüğüm için sana dünyanın en uzak insanı oldum, öyle mi?...

Şimdi, yaz geldi... Yere düşen çocukları yerden kaldıran kimse yok artık... Yaz geldi, şimdi bütün ışıklar bana cinneti hatırlatıyor. Demek, seni aşağıya çekiyorum. Demek, ikimiz de çok yaralıyız; demek, bize güçlü insanlar gerek, öyle mi?.. Gözünü yumarak sana anlattığım her şeyi, bu dünyaya tercüme ettin sen... Öyle mi sevgili? Kimi ve neyi kurtarmak için yaptın bunu? Defalarca konuştuk seninle. Hani korkunç bir yalandı yaşanan? Hani, aşk güzel ve soy-

lu bir delilikti; hani, her şeyi bırakıp çekip gitmekti aslolan, buralardan? Hani parçalanmıştı benliğin ve avuçlarındaydı, o çıplak çılgınlığın? Hani, kendi gözlerini ilk kez görmüştün, o çılgın mavide? Hani, kendine ilk kez dokunmuştun, bana dokununca? Hani, ilk kez utanmadan ağlamıştın, birinin yanında? Yeniden doğar gibi, kendi içinden ilk kez çıkar gibi... Bütün yaralarını tek tek öper gibi...

Hani, yükseliyordun acı çekerken? Hani, kendin olarak yaşadığın her yenilgi, hazdı senin için? Hatırlasana, gördüğün her şeyi içine çekiyordun... Dokunduğun her şey, minnetle gülümsüyordu sana... Madem bu kadar açık ve berraktı gördüklerin, madem ilk kez kendin olmuştun, neden, neden, güçlü insanlara tutunmak aklına geldi birden?... Ne gördün orada? Ne hissediyorsam anlattım sana, sevgimizde mi umut yoktu, yoksa yaralarımızda mı? Yaraların çok mu umutsuzdu sevgili? Bizden de, sevgimizden de daha umutsuzdu, öyle mi?

Haberin olsun, artık bana ben bile inanmıyorum... Hem sen yoksun, kim inanır ki artık bana? Yaraların sevgimden, sevginden güçlüyse, ne yapabilirim senin için? Dünyanın en güzel, en anlamlı umutsuzluğunu ister gibi istedim seni ben... Bir tek iyiliği oldu bana bu aşkın; hiçbir şeyi kıskanmıyorum artık. Kimse görmese de dünyanın en büyük, en acımasız kayıtsızlığı bende şimdi... Bir tek yaralarını kıskanıyorum... Sevgimden bile güçlü olan yaralarını...

Şimdi ne mi yapıyorum? Herkes ne yapıyorsa, ben de onu... Kendime bir web sayfası hazırlattım, mesela... Bütün fotoğraflarım var, o sayfada... Benimle ilgili bütün bilgiler... Mahrem bir şey kalmasın istiyorum hayatımda... Yaşadığım her şeyi anında anlatıyorum insanlara...

CEZMİ ERSÖZ

Çağ, kendine tapınma çağı... Ben de kendi boşluğuma tapıyorum. Ne yaşamışsam, herkese sunuyorum... Borsayla ilgileniyorum. Gazetelerin ekonomi sayfalarını okuyorum... Güçlü şirketleri takibe alıyorum... Dolar biriktiriyorum... Durmadan alışveriş yapıyorum. Kasalardan fiş alıyorum. Bu fişleri saklıyorum... Gen teknolojisiyle ilgileniyorum. Yaşlılığı önleyen ilaçların adını yazıyorum defterime... Uzun yaşamın sırlarıyla ilgili haberleri okuyorum kaçırmadan... Cep telefonum hep açık... Yeni tanıdığım insanlara durmadan mesaj çekiyorum... Herkesten sevgi dileniyorum...

Evimde yalnız kalamıyorum... Tanıyıp tanımadığım herkesi evime çağırıyorum... Bütün ışıkları sonuna kadar açıyorum... Bütün kul sohbetlerine katılıyor, korkunç dedikodular yapıyorum...

Öyle yavan, öyle ıssız ki içim... Dünyanın en kötü intiharı, böyle yaşamak... Üstelik seni her şeye rağmen sevdiğim için, ne kadar istesem de ölemiyorum... Bunu, sen bile anlamıyorsun...

Kimi geceler, kendimi tutamayıp evimin hemen yakınındaki inşaata gidiyorum... Kumların arasında, seni arıyorum. Kumların arasında, sevgimizden daha güçlü olan yaralarını arıyorum... Köpekler bile gülüyor halime... Sen yoksun; içimde sonsuz gölgeler uçuyor...

Hem, artık, yaz geldi. Herkes gitti. Sokaklarda kimsesiz ve yoksul çocuklar kaldı sadece...

"Yine Seninle Geldi Hayat" adlı kitaptan

İçindekiler

Dilimdeki Kesik 5
Bırak Biraz Daha Uyusun İçindeki Yabancı... 14
Ayrı Odalar 23
Hayat Bir Kez Olsun Eğilip Öpsün Alnımızdan 34
Duygusuz Sevişmeler Taciri 43
Fakir Bir Kahvede Seni Beklerken... 48
Nereye Gidiyorsun, Sevgilim? 54
Ayazda İki Yürek 64
Bir Gün Mutlaka Sana Dönerim.. 73
Sevgilinin, Hasta, Acı Çeken, Eksik Yanı... 78
Yıllardır Terk Edilmiş Bir İstasyon Gibiyim 85
Sıfatlardan Kurtulmak İçin Size Geldim.....92
Biliyorum Bu Yara Hiç Kapanmayacak!.. 98
Seninle Bütün Hayatını Aldatan Hayalet... 105
Düşülke... 110
Salih Abi 115
Diyalektiğe İnanmazsan Burada Zaman Geçmez... 121
Arka Oda 129
Sen Bana Daha Az Zarar Verirsin.....136
Acı Bir Şarap Gibi Aksın Hayat 144
Köpekler Bile Gülüyor Halime 152

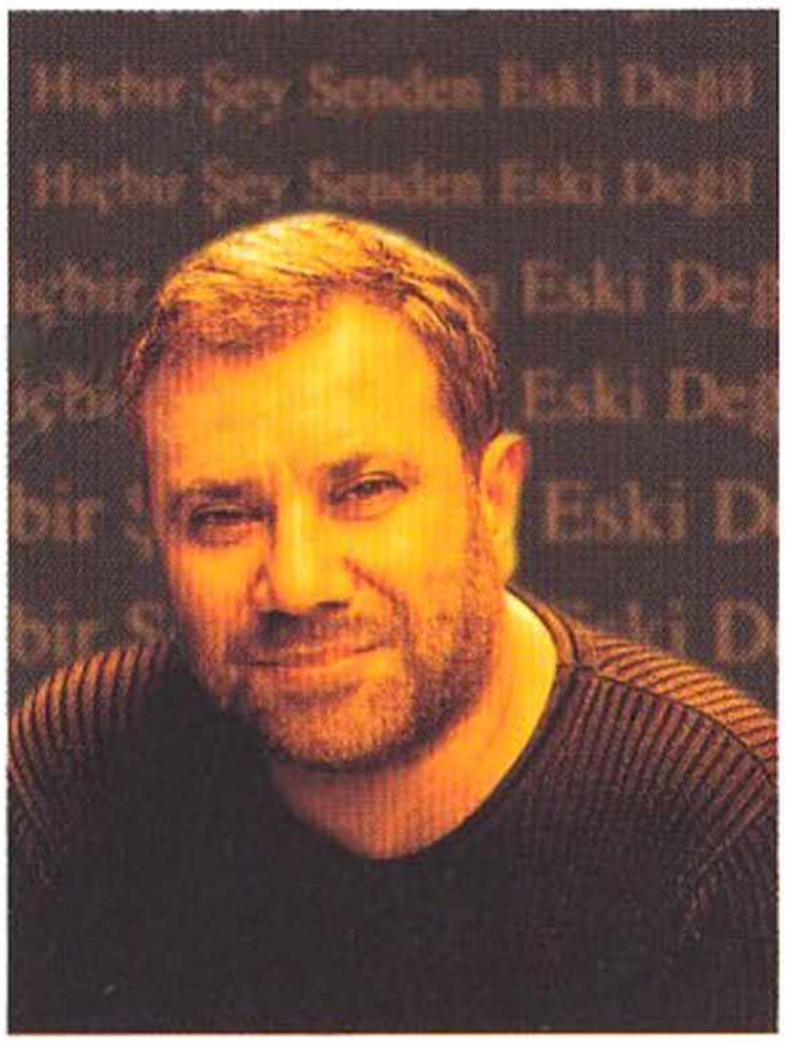

CEZMİ ERSÖZ

Hiçbir Şey Senden Eski Değil

Sonra bir otobüse binersin. Otobüs seni kaçtığın şehre geri götürsün diye... Kuzu kuzu binersin o otobüse... Ayakların, geri çeker sanki seni... Beynin ise başka yere...

Sonra bindiğin otobüs, gecenin bir saatinde mola verir. Otobüsün mola verdiği yerin hemen yakınında, sislere gömülmüş bir orman vardır. Bir an ormana doğru koşmak, içinde kaybolmak istersin. Ama yapamazsın... Otobüs yolcularını geri toplarken, sislere gömülmüş ormanda kalır düşlerin. Bir an kalbin çok acır. Bundan böyle hayatındaki her şeyin aynı olacağını düşünürsün.

Çünkü nereye gidersen git, elbet bir gün dönersin. Gittiğin yerde seni kimse tanıyamaz; döndüğün yerde de ya eksik sevilmişsindir ya da yanlış... Bırak, biraz daha uyusun içindeki yabancı. Şehre daha çok var...

ISBN: 9944-61-002-X
9 789944 610025